

המוסד לביטוח לאומי

ביטוח לאומי מחלקה לתי

34701

דין וחשבון המוסד לביטוח
מוסד לביטוח לאומי

820

מלל

דין וחשבון

1956 / 57

820

מלל

מדינת ישראל
המוסד לביטוח לאומי

ירושלים, ל' בשבט תשי"ח
20 בפברואר 1958

לכבוד

מר דוד כוכב

מנהל מחלקת המחקר

בנק ישראל

א.מ.ג.,

הריני מתכבד להגיש לך בזה את הדין וחשבון על פעולות המוסד לביטוח לאומי לשנת הכספים 1956/57.

הדין וחשבון מוסר פרטים על התפתחות הביטוח הממלכתי בישראל בשנה השלישית לקיומו ועל דרכי השימוש בכספים שהופקדו במוסד. מצורף אליו נספח ובו נתונים סטטיסטיים על הביעות לגימלאות והשלומיהן, היקף והרכב מקבלי הגימלאות ופרטים על גביית דמי הביטוח ומשלמיהם.

הופעתו של הדין וחשבון רק במועד זה מוסברה בעובדה שדרושה שהות רבה לקבלתם ועיבודם של הנתונים הסטטיסטיים הכלולים בו.

לשם השלמת התמונה הניחנח בו ועידכונה, יורשה לי להוסיף מספר אומדנים הכוללים גם שנה הפעולה הנוכחית, המסתיימת בסוף חודש מרס 1958.

סכום דמי הביטוח שייבנה מאז 1.4.1954 עד למועד הנ"ל יגיע לכ-167 מיליון ₪.

בענף אמהות יגיע מספר הגימלאות שניחננו למבוטחות בחקופה 1.4.54 - 30.3.58 ל-205,000 וערכן הכספי הוא כ-20 מיליון ₪.

יש להניח שמספר המקרים של פגיעות בעבודה בחקופה הנ"ל עבורן שולמו גימלאות יגיע ל-125,000 וסכום התשלומים הכולל יגיע אף הוא לכ-20 מיליון ₪.

בענף זקנה ושאיירים יהיה מספר מקבלי הגימלאות כ-35,000 וסכומי הגימלאות יגיעו ל-20 מיליון ₪.

נוכל לציין, איפוא, שמאז הקמת המוסד עד סוף שנה הכספית 1957/58 יחננו מגימלאות הביטוח הלאומי לסוגיהן כ-370,000 מבוטחים (בלי תלויים) וסכום הגימלאות שישולמו להם יהיה כ-60 מיליון ₪.

מוסדנו מעוניין שהציבור ילווה את פעולתו מצויד, ככל האפשר, בידיעות על הנעשה בתוכו ועל בעיותיו היסודיות, על מנת שהציבור יגיש לו את מלוא עזרתו בעזה וחן הבנת היקף ההפקיד שנסל על עצמו המוסד לבצע. לשם קידום מטרה זו, אשמח לספק לך כל אינפורמציה נוספת, אם תהא מעוניין בה.

בכבוד רב,

ד"ר ג. לוש

מנהל כללי של המוסד

ב דין וחשבון על פעולות המוסד לביטוח לאומי המוגש בזה משתקפת — כמו בקודמיו — דמותו של הביטוח הלאומי בישראל על מכלול בעיותיו, הישגיו ולבטויו. אולם בעוד שמחדינים וחשבונות הקודמים לא ניתן עדיין לשפוט על סיכויי התפתחותו ועל הדמות שילבש בעתיד, הרי בתעודה המוגשת בזה משתקפים כבר דפוסי-קבע; ניתן להבחין בתהליכי ההתגבשות הפונקציונליים; אפשר להשוות יותר את המצוי לעיקרים שהונחו ביסודה של הפעולה; אפשר לבחון באיזו מידה הצדיקו עצמם הסיכויים, והיכן יש צורך בהתאמות, בשינויים ובחידושים כדי להעמיק את שרשי הביטוח הלאומי ולקיים תכליתו במלואה, ואף להרחיבה.

הפעולה, כפי שהיא משתקפת בדו"ח זה, במתן שירותיו של הביטוח הלאומי, השלמת רשת המכוסחים והכללת ביטוחים נוספים (שאמנם רק הוכנו בתקופת דו"ח זה וקבלו תוקף בתקופה מאוחרת יותר), כגון: ביטוח נפגעי ספר, ביטוח עצמאיים מתאונות בעבודה — יש בה כדי ללמד על אשיותיו הבריאים של הביטוח הלאומי שלנו. ראוייה לתשומת לב ומעודדת העובדה, שתרומת הביטוח הלאומי לקיום משטר סוציאלי מתקדם, לא הגדילה, כמעט, את ההוצאה הלאומית למטרות סוציאליות על זו שהיתה בעבר, אלא הביאה להלוקה רציונלית וצודקת יותר של הוצאה זו. עובדה זו חשובה ביותר לאור התביעות המוצאות את ביטוין ברחבי הציבור להרחיב את שירותי הביטוח הלאומי. עבודת מחקר יסודית ומקיפה נעשית עכשיו על ידי ועדה ציבורית מיוחדת לבחינת האפשרות של התקנת שיטה של ביטוח בריאות כללי בהתאם לאמור ב"קווי היסוד" של הממשלה. כן נעשית פעולת מחקר ותיכנון בשטחים אחרים.

עם כל האחריות החמורה שבדבר ועם הדאגה שלא להרתם בעול, שאין לנו אולי עדיין הכוח לשאתו, הרי בכל זאת מבסס דין וחשבון זה את התקוה, כי סיכויי ההרחבה והשיכלול אינם תקוות-שוא.

אין ספק בלבי, כי דו"ח זה מוסיף אימון בכוחו ובחיוניותו של הביטוח הלאומי וכי הוא עתיד לשמש חומר ללימוד ולהערכה לא בלבד לאנשים שעיסוקם בכך, אלא גם להמוני העם הרהבים, אשר הביטוח הלאומי משרתם יוסיים והם דואגים לו וחפצים בשגשוגו.

ירושלים, ט"ו בשבט תשי"ח (6.2.1958)

מ. נמיר
שר העבודה

ביטוח לאומי מחלקה לתי

34701

דין וחשבון המוסד לביטוח

מוסד לביטוח לאומי

820

מלל

תוכן הענינים

עמוד	
1	דברי שר העבודה נור מ. נמיר
5	שלוש שנים לביטוח לאומי
9	ביטוח נפגעי עבודה
17	ביטוח אמהות
22	ביטוח זקנה ושאינים
25	גביית דמי ביטוח
29	יחסי ציבור
31	מחקר וסטטיסטיקה
32	ענינים רפואיים של המוסד
33	פעולות משפטיות
35	מנגנון המוסד
39	קרן השוואה לתשלום תגמולים למשרתים במילואים
40	מתוך דין וחשבון של אקטואר המוסד
48	רשויות המוסד לביטוח לאומי
50	מנהלי היחידות במשרד הראשי ובסניפים
	נספחים:
53	רשימת הלוחות
55	לוחות מאון ודין וחשבון כספי
61	מבוא ללוחות הסטטיסטיים
63	לוחות סטטיסטיים

הוצא לאור על ידי המחלקה ליחסי ציבור של המוסד לביטוח לאומי

ירושלים, שבת תשי"ח - פברואר 1958

לביטוח לאומי

שלוש שנים

240,000 מקבלי גימלאות, בהם אמהות, נפגעי עבודה, אלמנות ויתומים ומשפחות שכולות נהנו מהביטוח הלאומי תוך שלוש השנים לקיומו.

27,300,000 לירות הוא הסכום הכולל ששולם למבוטחים בתקופה זו.

71,000,000 לירות היתה בסוף שנת התקציב 1956/57 העתודה הכספית של המוסד למתן גימלאות בשנים הקרובות.

אלה הם עיקרי הנתונים בדו"ח זה אותו מגישה מינהלת המוסד לציבור.

השנה הנסקרת - אם כי טרם הופעל בה ענף ביטוח זקנה - עמדה בסימן ההכנות והתיכנון לקראת הפעלת ענף זה. אולם ניסיון הפעולה בן שלוש השנים בשאר הענפים מתיר הסקת מספר מסקנות: מתכני הביטוח הלאומי חככו רבות בדעתם, שמא יהיה הביטוח מעמסה כבדה מדי על משק המדינה ושמא לא יוכל המוסד להתגבר על בעיות ארגוניות מסובכות הקשורות במתן גימלאות לרבבות אנשים במועד וברישומם העדכני של מאות אלפי מבוטחים.

מבחינה משקית מותר כבר עתה לציין שהביטוח הלאומי הביא בדרך-כלל לחלוקה רציונלית וצודקת יותר של הוצאות שהיו קיימות לפני הנהגתו. מבלי להגדילן במידה ניכרת. מלוות הביטוח הלאומי לאוצר מהוות אחד המקורות החשובים למימון תקציב הפיתוח. הוצאות החזקת המוסד, כלומר תקציבו האדמיניסטרטיבי, אינן עולות על סכום הריבית אותה מקבל המוסד מן ההלוואה שהוא מעניק לאוצר.

מבחינה ארגונית אפשר לציין שעבודת המוסד התנהלה ללא קשיים מיוחדים ולא נתקלה עד עתה בתקלות רציניות. בד בבד עם הוכחת עצמו כמכשיר הממלכתי המקיף ביותר לפתרון הבעיות הסוציאליות שהופקדו בידיו - נעשה הביטוח הלאומי לאמצעי הגדול ביותר לחסכון חובה של כל תושבי המדינה לקראת עתיד כלכלי בטוח יותר.

מועצת המוסד

ביום 20.6.56 נתמנה חה"כ מר מרדכי נמיר לשר העבודה וגב' גולדה מאיר שהיתה שרת העבודה נתמנתה לשרת החוץ. בתפקידו כשר העבודה נטל על עצמו מר מרדכי נמיר גם תפקיד יו"ר מועצת המוסד. המועצה קיימה חמש ישיבות בשנת 1956/57 ודנה בכל הבעיות העקרוניות של המוסד. עיקר פעולתה המעשית, כמו בשנים הקודמות, התבטא בפעולות ארבע ועדות המועצה שבהן לובנו הצעות תיקוני החוק, תקנות, עניי תקציב המוסד והשקעות.

מועצת המוסד מייעצת לשר העבודה בכל מקרה של התקנת תקנות (לפי סעיף 75 לחוק). השר החליט להיעזר בה אף בכל הצעות שינוי חוק הביטוח הלאומי, בדומה לוועדה הציבורית שליד משרד העבודה המייעצת בעניי חקיקת חוקי עבודה חדשים.

הועדות הפועלות ליד המועצה נתכנסו בשנה הנסקרת לעתים קרובות ודיוניהן נסבו בעיקר על הצעות התקנות שהוכנו על-ידי מינהלת המוסד ונוסחו ע"י הלשכה המשפטית. יצוין בסיפוק הענין הרב שמגלים חברי המועצה לעניי המוסד בהקדישם חלק לא מבוטל מזמנם לדיוני המועצה וועדותיה.

מינהלת המוסד

מינהלת המוסד, שהיא הרשות המבצעת את העבודה היומיומית, מורכבת מהמנהל הכללי של המוסד (יו"ר), סגן המנהל הכללי ומנהלי ענפי הביטוח. החל משנת 1956/57 צורף גבר המוסד כחבר למינהלה, המינהלה מתכנסת אחת לשבוע ודנה בכל עניי המוסד ועבודתו. זמן לזמן היא בודקת אם החלטותיה בוצעו למעשה ואם קיים לוח הזמנים שנקבע לביצוע החלטותיה.

לשנת 1956/57 התוותה לעצמה מינהלת המוסד מספר מטרות קונקרטיות שבראשן עמדו: א. הכנת הצעות לתיקוני החוק; ב. סיפוח עולים חדשים למסגרת הביטוח; ג. השלמת רשת המבוטחים; ד. הקמת שרותים נוספים; ה. תכנון פעולות ביטוח זקנה וראשית ביצוען.

תיקוני החוק

ביצוע חוק סוציאלי מחייב השקעת מאמצים חוזרים ונשנים להתאמת החוק למציאות הסוציאלית המשנית בהתמדה. התיקונים באים על מנת להקטין ככל האפשר את הפער המתהווה בין הדינמיקה של החיים הסוציאליים והאות המתה של החוק. הוראות ביצוע רבות, שנשארו תלויות בחלל בעת חקיקת החוק ורק מתוך גישה אמפירית ניתן לפתורן על הצד הטוב ביותר, הגיעה השעה להשלימן.

הענינים העיקריים שהיה צורך להסדירם באמצעות חקיקה היו הגדרת המונח "פרישה" בביטוח זקנה, עניי רישום המבוטחים, חישוב דמי ביטוח לסוגים מיוחדים של עובדים והכללת עובדים עצמאיים בביטוח נפועי עבודה. הצעות שינוי חוק אלה הוכנו במשך שנת 1956/57 ע"י המינהלה אך רוכן גדונו ע"י הכנסת רק בשנה שאחריה.

הבטחת זכויות העולים החדשים

לגבי מתיישבים בישובים חקלאיים נקבעו תנאים מקלים לתשלום דמי הביטוח בשנות התישבותם הראשונות. בתוכם גבייה מרוכות של דמי הביטוח על ידי ועד המושב עליה הוסכם עם התנועות ההתישבותיות. במשך תקופת זמן ארוכה למדי מתפרנסים רבים מן העולים כעובדים ארעיים (עובד פחות מ-75 ימים רצופים אצל אותו מעביד או עובד לשעה). לשם הבטחת רציפות זכויותיהם הוכן ע"י המוסד פנקס הביטוח הלאומי וקרנות החופשה. פעולות הסברה נרחבות בעל-פה ובאמצעות סרטים וסרטי טונים נערכו בישובי העולים ובריכוזיהם. על מנת להקנות להם את הידיעות הראשונות על החוק.

השלמת רשת המבוטחים

מדי שנה חלות באוכלוסייה המבוטחת תמורות בעלות חשיבות מרובה: חיילים משתחררים מהשירות הצבאי וחוזרים לחיים האזרחיים, עולים חדשים מגיעים ארצה, צעירים מגיעים לגיל העבודה ומצטרפים לשורות העובדים. תושבים אלה חייבים להצטרף לחוג המבוטחים על פי החוק. שונות הן דרכיהם לפיתוח של המוסד. על חיילים שהשתחררו מודיעים למוסד שלטונות הצבא; הסוכנות היהודית רושמת במוסד סוגים מסויימים של עולים חדשים; בדינים וחשבונות השנתיים או החודשיים של המעבידים נכללים אלפי שמות של עובדים שלא נכללו ברשת המבוטחים לפני כן; כתובות חדשות מתגלות מתביעות של עובדים עצמאיים ומעבידים לנימלאות הביטוח הלאומי וקרן ההשוואה למשרתים במילואים. המוסד עוקב אחרי כל הידיעות האלה כדי לנצלן ולכלול ברשת המבוטחים את כל אותם התושבים שמטעמים שונים לא נכללו בה כבר לפני כן.

ברם, קיים גם חהליך הפוך: בכל שנה מצטמצם מספר המבוטחים כתוצאה מפטרות, עזי מעבר ממעמד מבוטח למעמד מקבל קצבה, עקב ירידה מן הארץ ועוד. פרטים על מקרים אלה מגיעים לידיעת המוסד באמצעות תביעות לדמי קבורה, לקצבאות שאירים, הערות הדואר על מכתבי המוסד למבוטחים וכו'. רק בשינוי החוק שחלו בשנת 1957/58 הטיל המחוקק על סוגים מסויימים של מבוטחים את החובה להודיע למוסד על שינויים במעמדם. מטבע הדברים הוא שעיבוד סטטיסטי של כל הפרטים הנל דורש זמן ממושך. נתונים מסויימים מגיעים לידיעת המוסד לפעמים רק כעבור שנה ולכן מתאחרים הסיכומים הסטטיסטיים על מספר המבוטחים שהצטרפו לביטוח הלאומי בשנה הנסקרת בדין וחשבון זה, או שפרשו מחוג המבוטחים באותה שנה. בסוף ינואר 1958 הגישה המחלקה למחקר וסטטיסטיקה את האומדן הבא על מספר המבוטחים במוסד:

חודש	שנה	מספר המבוטחים
מרס	1955	535,000
מרס	1956	560,000
מרס	1957	590,000

הקמת שרותים נוספים

מחלקת ארגון ושיטות. על המחלקה שהוקמה השנה הוטל תיכנון תהליכי העבודה העיקריים של המוסד, ייעולם ומדד העבודה, תיכנון ועריכת טפסים וסיווג כוח האדם במוסד. למחלקה כפוף גם מדור המיכון העוסק במיכון הרישום האישי של המבוטחים ובביצוע ממוכן של תשלום הנימלאות. מבין הפעולות המיוחדות שהוטלו על המחלקה יש להזכיר את הנהגת פנקס הביטוח הלאומי וקרנות החופשה לעובדים ארעיים ותיכנון יצירת הכרטיס הרב-שנתי למבוטחים, בו נרשמים כל הפרטים האישיים וההכנסות השנתיות של המבוטחים.

מבדק פנימי. נתקבל מבקר לסניפי הדרום ולמשרד הראשי. יחד עם המבקר לסניפי הצפון הוקמה רשת מבדק פנימית המקיפה את כל סניפי המוסד ומבקרת את כל שטחי עבודתו החל מהנהלת חשבונות גבייה, תביעות ועד למינהל כללי. המינהל קבע את רשימת הפעולות אותן יש לחזור ולבדוק ואת שיחות הביקורת בסניפים. נערך מעקב אחרי הפעולות הטעונות תיקון או שיפור על-פי דוח המבקרים. נוסף לכך עורכים מנהלי ענפים ויחידות ביקורים קבועים בסניפי המוסד. לשם בדיקת מהלך העבודה בענפיהם.

פרטים על הרחבת פעולות רפואיות ומחקר סוציאלי, ראה עמודים 31 ו-32.

הדרכה והשתלמות

פעולות הדרכה והשתלמות העובדים נעשו בימי עיין, כנסים וקורסים שאורגנו ע"י מנהלי הענפים. תשומת-לב מיוחדת הופנתה להכשרת עובדים בענף ביטוח הוקנה לקראת ראשית הפעלתו. עובדי המוסד הבכירים התכנסו בחיפה לשני ימי עיין בכעיות יסוד של עבודתם.

בענף ביטוח זקנה נתקיימו שני כנסי הדרכה: האחד להכנת העובדים לקראת הפעלת החוק והשני להסברת תיקוני החוק.

עובדי הגבייה השתתפו בשני ימי עיין; עובדי קרן השוואה ביום עיין אחד; שני ימי עיין ניתנו לחוקרים בענפים פליליים; יום עיין בעניני בטיחות בעבודה; שני ימי עיין לעובדי ענף נפגעי עבודה; כמו-כן השתתפו עובדי המוסד בסמינריונים שאורגנו ע"י נציבות שירותי המדינה. המכון לפרוץ העבודה ובתוכם סמינר למנהלים ראשיים.

לשם התווית תכנית הדרכה שיטתית לכל עובדי המוסד לדרגותיהם - הוקמה ועדת ההדרכה המורכבת ממספר חברי המינהלה וכמה מנהלי סניפים ועובדה תכנית מקיפה למתן הדרכה והשתלמות לכל עובדי המוסד שבוצעה בשנה הקרובה.

הגב' חנה הרדוף, מנהלת ענף ביטוח אמהות, יצאה להשתלמות לתקופה של 6 חודשים בשטח ביטוח האמהות ומינהל בביטוח הסוציאלי בארה"ב ובאנגליה מטעם הסיוע הטכני של ממשלת ארה"ב.

קשרי חוץ

במסגרת הסיוע הטכני של ממשלת ארה"ב שהה במוסד במשך שנה תמימה מר ויליאם ס. פיטש-אחד מסני המנהלים של ביטוח זקנה פידרלי בארה"ב. בשדה העבודה המינהלית. בו התענין בעיקר, פירסם דו"ח מפורט שהמלצותיו נדונו ע"י מינהלת המוסד ורבות מהן הוגשמו במשך השנה.

למרות היות מוסדנו צעיר לימים שיגר אלינו משרד העבודה הבינלאומי בשנת 1956/57 שני מומחים מחו"ל להשתלמות.

המשתלם הראשון היה מר ט. פ. ניקוזי מקפריסין. המנהל המיועד של הביטוח הלאומי שם. השני היה ד"ר ג. סאן גוסטה מבורמה שלימדויו הוקדשו למינהל הענפים הרפואיים בביטוח הסוציאלי אצלנו.

אקטואר המוסד פרופ' ש. ברויאר השתתף בוועידה בינלאומית של אקטוארים בבריסל. המנהל הכללי של המוסד ד"ר ג. לוטן ייצג את המוסד בוועידה הבינלאומית של ארגון מוסדות הביטוח הסוציאלי שנתקיימה במכסיקו-סיטי.

האמנה עם בריטניה הגדולה. בראשית יולי 1956 נחתם בלונדון הסכם בראשי-תיבות בין המנהל הכללי של המוסד לביטוח לאומי לבין פקידים בכירים מהמיניסטריין לפנסיות והביטוח הלאומי בבריטניה על ביטוח הדדי בין שתי המדינות. על-פי הסכם זה תנתנה זכויות שוות בביטוח הלאומי לנתינים של כל אחת משתי המדינות בשעה שהם ימצאו במדינה השניה. כחישוב תקופת הביטוח המזכה לגימלה יובאו בחשבון תקופות הביטוח בשתי המדינות.

דיור

עם הרחבת פעולות המוסד והפעלת ענפים חדשים היה צורך לפתור את בעית דיוורם של מספר סניפים. סניפי ירושלים. עפולה. פתח-תקוה. רמת-גן וחדרה עברו לבנינים חדשים שנבנו או נשכרו למטרה זו. שאלת הדיוור טרם מצאה את פתרונה בסניפים נתניה. חיפה. באר-שבע. כפר-סבא. עכו. טבריה וצפת.

ביטוח נפגעי עבודה

מספר ומלאות נפגעי עבודה

בשנה השלישית לביטוח נפגעי עבודה גדל מספר התביעות לגמלאות נפגעי עבודה שהוגשו למוסד לעומת השנים הקודמות. בעוד שבשנה הראשונה לפעולתו, בשנת 1954/55, הוגשו למוסד 24,000 תביעות, עלה מספרן בשנה שלאחר מכן ל-31,738 ובשנת 1956/57 ל-34,361 תביעות. מספרים אלה מעידים על עליה מתמדת במספר האבסולוטי של פגיעות בעבודה בארץ.

שיעור התכיסות בתאונות העבודה (היחס בין מספר התאונות ומספר העובדים) ידוע לנו לעת עתה רק לגבי השנים 1954/55 ו-1955/56 ומראה אמנם עליה בלתי מבוטלת מ-67.0 מקרים לכל 1000 מבוטחים בשנת 1954/55 ל-71.9 מקרים לשנת 1955/56. אולם על-פי האומדנים הראשונים לגבי שנת 1956/57 אפשר להניח שלא חלה עליה נוספת בשיעור התכיסות בשנה השלישית. אפשר להניח שמספר הפגיעות יגיע ל-71 - 72 לכל 1000 מבוטחים, אם תתאמת ההנחה ש-400,000 תושבים מבוטחים כיום בענף נפגעי עבודה. שיעורי התכיסות לפי ענפי הכלכלה השונים היו כדלהלן:

טבלה מס' 1

שיעורי התכיסות (אומדן)

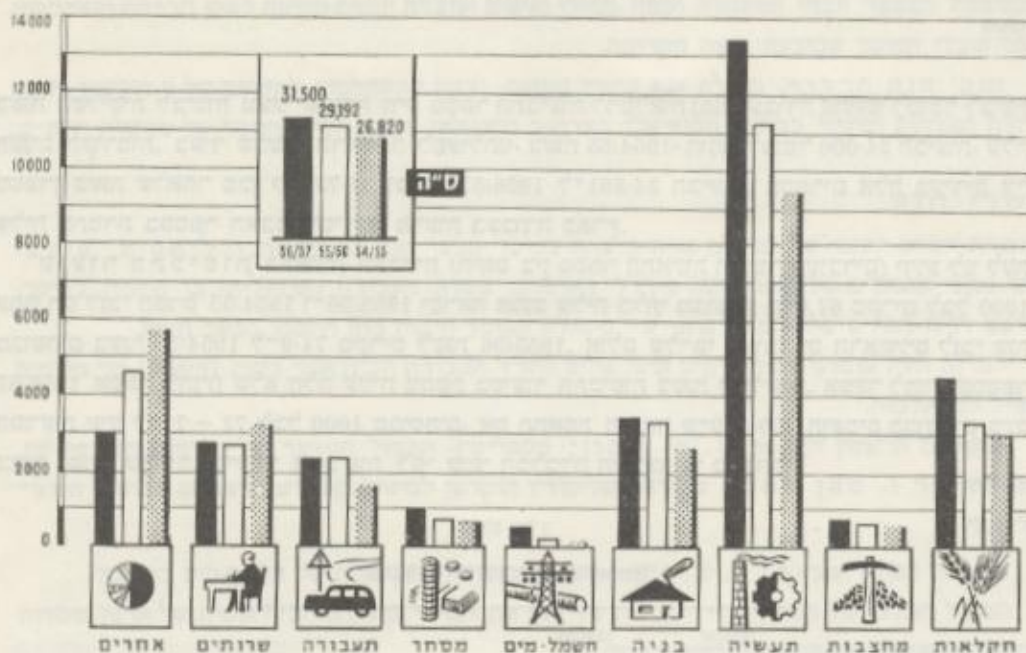
1955/56	1954/55	
71.9	67.0	כל ענפי הכלכלה
53.4	45.4	חקלאות
211.3	191.1	מכרות ומחצבות
131.7	116.9	חרושת (תעשייה ומלאכה)
111.2	90.2	בניה
23.0	17.9	מסחר וסיענים
108.5	79.9	תעבורה
24.6	25.2	שרותים, חשמל, מים

לעומת הגידול בשיעור התכיסות לגבי השנתיים הראשונות, אפשר לציין שלא חל כמעט שינוי בחומרת הפגיעות (היחס בין מספר ימי העבודה היורדים לטמיון כתוצאה מתאונות עבודה ובין מספר העובדים). שיעור החומרה הגיע בשנת 1954/55 ל-5.1 ימי העדרות לכל שכיר מבוטח ובשנת 1955/56 לא עלה על 4.2 ימים. ירידה זו בחומרת הפגיעות מוסברת בחלקה בירידה במספר

מקרי המוות שחלה בשנתיים האחרונות ובירידה קטנה באורכה של התקופה הממוצעת שעבורה שולמו דמי פגיעה. תקופה זאת ירדה מ-19.1 ימים בממוצע לכל מקרה בשנת 1954/55 ל-18.5 ימים בשנת 1955/56. יתכן מאוד שבהטבה זו יש לראות סימנים ראשונים של הצלחת המוסד בסיקוח על מתן אישור רים רפואיים על תקופות אי כושר לעבודה ומאמציו להתאים את אורך התקופה לטיב הפגיעה וכן בעקיבה אחרי מועד שובו של הנפגע למסלול העבודה. יש לקוות שגם הטיפול הרפואי הניתן במרפאה הטרואר-מאטולוגית המיוחדת שנפתחה בתל-אביב על-ידי קופת החולים הכללית וכן מרפאות דומות שתוכננו במקומות אחרים בארץ, בהן ירוכזו כוחות רפואיים מעולים וציוד טכני משובח, יתרמו לשיפור המצב ויקצרו את תקופת הטיפול בנפגעים לטובתם הם ולטובת המשק כאחד.

נפגעי עבודה לפי ענפי תעסוקה

(מספר מקרים - 1956/57 רק אומדן)

הוצאות המוסד לתשלום דמי פגיעה שהסתכמו בשנת 1954/55 ב-1,500,000 ל"י שהם 66.100 ל"י בממוצע לכל מקרה. עלו בשנת 1955/56 ל-1,980,000 ל"י שהם 70.600 ל"י למקרה. כ-25% מהסכומים האלה שולמו על-ידי מפעלים שאושרו לפי סעיף 38(ב) לחוק. הגדלה זו באה לרגל עליית השכר בתקופה הנסקרת. אין בידינו עדיין סיכומים מלאים על שנת 1956/57. אך אין ספק שההוצאות בשנה זאת תהינה גבוהות עוד יותר. עקב עלייה נוספת בשכר העבודה והגדלת דמי הפגיעה המכסימליים ביוני 1956 מ-5 ל"י ליום ל-6.250 ל"י ליום.

חישוב שכר עבודה רגיל

דמי פגיעה הניתנים לנפגע בעבודה על-פי החוק הם 75% משכרו הרגיל של המבוטח בשלושת החודשים שקדמו לפגיעה. נתעורר צורך במציאת הסדר תחוקתי לחישוב הנימלאות להן זכאי מבוטח שלא היה מועסק במשך כל התקופה הקובעת. למשל: מחוסר עבודה, חולה, עובד בחופשה ללא תשלום, עובד בעבודה חלקית, עובד עונתי, חייל שזה עתה השתחרר משירות בצבא וכו'. לאחר דיונים ממושכים בוועדות המועצה ובמליאה הוצעו לשר העבודה תקנות שפורסמו ביום 20.12.56. תקנות אלה

מיישבות את הבעיות שנתעוררו במקרים בהם החישוב המקובל אינו משקף נאמנה את שכר העבודה הרגיל של הנפגע מחמת תקופות העדרות מקרית מן העבודה שחלו בתקופה הקובעת, מסיבות שאינן תלויות במבוטח. לגבי מקרים אלה נקבע בסיס החישוב של גימלה לעובד במשכורת. לעובדים בשכר יציבים ולא יציבים. לעובדים חלקיים ולעובדים עונתיים. בתקנות הובטחו לעובדים אלה גימלאות בשיעורים המתקבלים על הדעת המבוססים בדרך-כלל על שכר ממוצע של 60 ימי-עבודה במשך 3 חודשים.

קביעת דרגות הנכות

בתום התקופה שבעדה משתלמים דמי הפגיעה אין הנפגע זכאי לגימלה נוספת. אלא אם ייש תביעה לגימלת נכות ותיקבע לו דרגת נכות של לפחות 5%. בהתאם לחוק קביעת הנכות הינה בסמכותן הבלעדית של ועדות רפואיות. מאחר שהצורך בקביעת דרגות נכות התעורר כבר בשלב מוקדם של פעולת המוסד. פעל המוסד על דעת עצמו. בהעדר תקנות מתאימות. הורכבה רשימת רופאים עליהם הוטלה קביעת דרגת הנכות של הנפגעים שהועמדו לפניהם בהסתמך על המכתמים שפורסמו בתקנות משרד הביטחון. התקנות לחוק הביטוח הלאומי בנידון פורסמו רק ביום 10.6.1956. הן מפרטות לא רק את אופן הרכבתן של הועדות הרפואיות. נוהל עבודתן וכד'. אלא גם נקבעה בהן רשימה מפורטת של מב-חנים המבטיחים קביעה אחידה של דרגות נכות. החלטות הועדות המחוזיות ניתנות לערעור בפני ועדת ערעורים חכות הערעור היא בידי שני הצדדים. ועדת הערעורים אינה תלויה בהחלטותיה באלה של הועדה המחוזית. החלטות הועדות הרפואיות מחייבות את כל הצדדים ואינן ניתנות לערעור נוסף בבית-הדין (ראה טבלה בעמוד מס' 32).

בהקבלה לגידול המתמיד במספר הפגיעות בעבודה בשלוש השנים גדל גם מספר הנפגעים שהגישו תביעות לגימלאות נכות. מספר התביעות לגימלאות נכות בהן טופל במשרד הראשי של המוסד היה:

טבלה מס' 2

תביעות לגימלאות נכות

שנת	נתקבלו	אשררו	כמענק	קבעה זמנית או קבועה
1954/55	382	366	157	209
1955/56	1292	1215	660	555
1956/57	1358	1323	691	632

גמלאות נכות ותלויים

מספר תביעות שאושרו

למעשה גדול בהרבה מספר התביעות שהוגשו לסניפי המוסד ורוב יותר מספר הנפגעים הטוענים שכוש"רם לעבודה הוגבל עקב הפגיעה מבלי שיהיה לטענתם יסוד רפואי.

ב־30% מכל התביעות קבעו הועדות הרפואיות שלא נשארה לנפגע כל נכות לאחר התאונה אך בדרך־כלל לא הסתפק הנפגע בהחלטה זאת. ערער עליה והחמין להוסיף שנית לפני ועדת ערעורים. ב־78% מכל המקרים אישרה הועדה את ההחלטה השלילית של הועדה הראשונה; מסתבר מעצמו שר"י בוי ערעורים בלתי מבוססים טרם הטרדה ניכרת לועדות הרפואיות ולמנגנון המינהלי העומד לרשותן. כן מגדיל הדבר במידה ניכרת את הוצאות המוסד הקשורות בהפעלת הועדות האלה. מאידך, אין החוק מגביל את הנפגע בהגשת ערעורים.

דרגות הנכות התמידית שנקבעו בשתי השנים 1954/55 - ו־1955/56 התחלקו כדלהלן:

טבלה מס' 3

דרגות נכות תמידית

1955/56	1954/55	דרגת נכות
ב־%	ב־%	
69.6	60.7	1% - 14%
20.3	25.1	15% - 24%
7.8	10.7	25% - 49%
2.3	3.5	50% +

מהטבלה הנ"ל נראה לעין שפחת אחוז המקרים בהם נקבעה נכות של 15% או יותר וכי הרוב המכ"ריע של המקרים התרכז בקבוצה של 1%-24% שעבורה משתלם מענק חד־פעמי. קבוצה זו היוותה בשנת 1955/56 89.9% מכל המקרים לעומת 85.8% בשנת 1954/55. חלוקת הפגיעות לפי מין הנפגע השתנתה רק מעט בשתי השנים. חלקן של הנשים עלה בשנה השניה מ־6% ל־7%. גם גיל הנפגעים הממוצע - 37 שנה - לא השתנה אצל הגברים ואילו אצל הנשים הוא עלה מ־29 ל־35 שנה. לוחות נוספים על חלוקת הנכים לפי המנותם על ענפי הכלכלה השונים, ולפי איברי הגוף שנפגעו - ניתנים בנספח הסטטיסטי של דו"ח זה. ההשוואה בין שתי השנים מראה רק שינויים קלי־ערך.

מקרי מוות

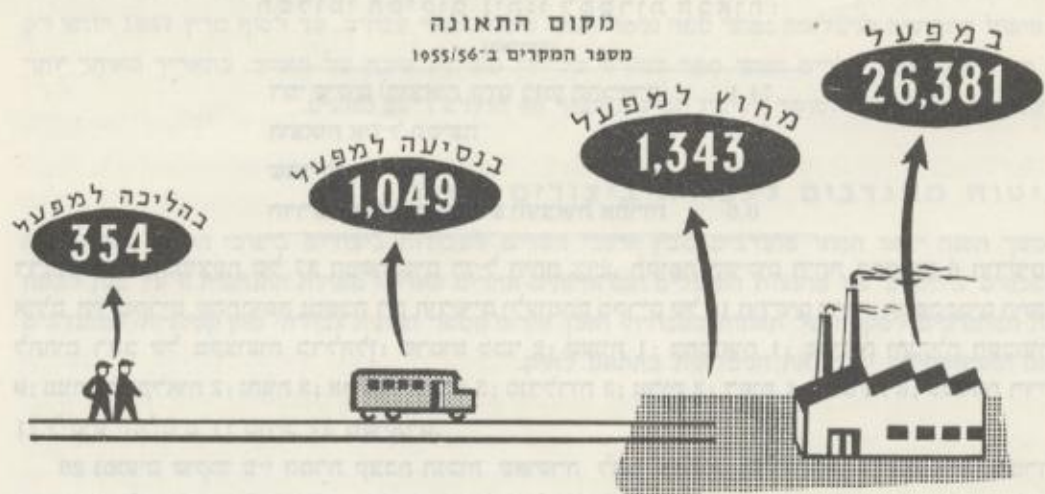
מספר הפגיעות בעבודה שנסתיימו בפטירת הנפגע היה:

- בשנת 54/55-99; מהם במפעל או מחוצה לו-69; בדרך לעבודה או ממנה-30
- בשנת 55/56-65; מהם במפעל או מחוצה לו-51; בדרך לעבודה או ממנה-14
- בשנת 56/57-57; מהם במפעל או מחוצה לו-40; בדרך לעבודה או ממנה-17

לפיכך היו 2.5 פגיעות קטלניות לכל 10-000 עובדים שכירים בשנת 1954/55 לעומת 1.5 ו־1.3 מקרים בשתי השנים הבאות. ניתן להסיק אפוא שחלה ירידה ניכרת במספר הפגיעות הקטלניות בשנ"י תיים האחרונות, אף אם נביא בחשבון שתתקבלנה אי־אלה תביעות נוספות באיחור זמן. את הירידה אפשר להסביר בראש וראשונה בכך שלא אירע אסון המוני בשנים האחרונות בדומה להתנגשות האוטר"בוס ברכבת בכורדנה בשנת 1954 בה נספו 12 איש. בשנה השניה פחת גם מספר ההתקפות הרצחניות של מסתעפים שגרמו לקורבנות מרובים בין עובדים שכירים בשנה הראשונה וזה לא היווה גורם כלל בשנה השלישית. עם זאת גדול עדיין חלקן של תאונות הדרכים בגרימת מוות. 21.6% ממקרי המוות בשנת

1955/56 גרמו על-ידי תאונות דרכים; 11.6% מקרי נכות; 4.6% פגיעות קלות יותר. יש תקוה שהפעולות הנרחבות למניעת תאונות דרכים והגדלת הפיקוח על התעבורה בדרכים תקטנה גם את מספר תאונות העבודה.

גילם הממוצע של הנפטרים שהיה בשנת 1954/55 - 39.6 שנים היה בשנת 1955/56 - 37.6 שנים. גם השכר היומי הממוצע ששימש בסיס לחישוב הגימלאות ירד בשנתיים אלה מ-5.760 ל-5.500 ל"י. תופעה זאת נראית מקרית למדי ומקורה כנראה בהרכב משפחתי אחר של הנפטרים. מאידך יש לציין עליה ניכרת בקצבה החודשית הממוצעת שהוענקה לבני המשפחה התלויים בנפטרים. קצבה זו עלתה מ-94.900 ל"י לחדש ל-109.450 ל"י והמענק הממוצע ששולם לאלמנות צעירות או להללו שנישאו מחדש עלה מ-2.076 ל"י ל-2.453 ל"י לכל מקרה.

שיקום מקצועי

בארץ הקולטת עולים הנמצאים בתהליך הסתגלות לעבודה פיסית נתקלים אנו בקשיים מסויימים במאמציו להחזיר את העובד למסגרת העבודה לאחר התאונה. עובדים לא מעטים שואפים לעבור למשלח-יד אחר גם אם כושר עבודתם לא הוגבל למעשה. כוונתם להחליף את מקצועם באמצעות גימלאות נכות או מענקים, או לעבור למשלח-יד הכרוך בפחות מאמצים גופניים כגון השנת קיוסקי. עבודה כנהנים וכדומה. תופעה זו בולטת בעיקר אצל עובדים בגיל העמידה שעסקו בארצות מוצאם במסחר זעיר או בפקידות. לעומתם עובדים צעירים הבאים מארצות בהן לא היה קיים ביטוח סוציאלי מגלים כי הגימלאה שהם מקבלים אינה נופלת בהרבה מהשכר שקיבלו בעבודתם. טבעי הדבר שהם שואפים להשיג אישור לתקופה ארוכה של אי-כושר לעבודה מהמוסדות הרפואיים המטפלים בהם ותקופות ארוכות של תשלום גימלאות מהמוסד לביטוח לאומי. גם הטרחה הגדולה הקשורה בלימוד מקצוע חדש וההפרש הקטן באופן יחסי בין שכר העבודה של פועל מקצועי לבין זה של פועל פשוט אינם מעודדים את הנפגעים להתייחס בחיוב לאפשרויות שהשיקום המקצועי מעניק להם לקראת היקלטות מחדש בחיי עבודה. ב-14.6.1956 פורסמו ע"י שרת העבודה דאו התקנות בדבר שיקום מקצועי (קובץ תקנות 613). תקנות אלה מפרטות את הזכות לשיקום מקצועי שנקבעה בסעיף 18 לחוק וקובעות כיצד יינתן השיקום מי זכאי לו ומהם התשלומים להם זכאי הנפגע בתקופת השיקום המקצועי. נוסף על תקנות אלה פורסם המוסד באישורו של שר העבודה, ב"ירחון העבודה והביטוח הלאומי" מחודש ספטמבר - הוראות בדבר שיקום מקצועי. הוראות אלה באות להשלים את התקנות וקובעות את דרכי העבודה, סמכותם

ואחריותם של פקידי השיקום. פירסום התקנות וההוראות הביא בעקבותיו בהירות רבה יותר בפעולות המוסד בשטח זה.

במשך השנה פנו לפקידי השיקום במוסדנו 296 נפגעי עבודה בבקשת עזרה ועצה בדבר שיקומם המקצועי. באותה תקופה הגיעו לשיקומם בעזרתו הפעילה של המוסד 87 נפגעי עבודה. ב-105 מקרים נוספים הסתפקו הזכאים בהתיעצות והדרכה מתאימה ו-31 תביעות לשיקום מקצועי נדחו. מבין הנפגעים ששיקמו קבלו 37 איש שיקום מקצועי במובן המקובל של המושג. היעו: הכשרה מקצועית במקצוע המתאים לכושרם הנפגעי ולרמתם הרוחנית. התשלום הכולל לשיקום המקצועי ב-37 מקרים אלה הסתכם ב-26,346 ל"י. התשלום הממוצע לכל מקרה היה -712 ל"י.

טבלה מס' 4

תשלומי השיקום ניתנו למטרות הבאות:

(באחוזים)

דמי שיקום (הוצאות קיום בזמן ההכשרה)	74.1
הוצאות אש-ל תסיעה	13.4
שכר לימוד	11.9
הדרכה בבחירת מקצוע והוצאות אחרות	0.6

דרגת הנכות הממוצעת של 37 המשתקמים הנ"ל היתה 29%. תקופת השיקום היתה בממוצע 6 חודשים. אולם היו מקרים שהתקופה נמשכה רק חודשיים ולעומתם מקרים של 10 חודשים ויותר. המשתקמים הופנו לתחום רחב של מקצועות כדלהלן: שרטוט טכני 2; שענות 1; מחסנאות 1; פקידות והנהלת חשבונות 9; צגות או תקלאות 2; נהגות 3; אריגה ותפירה 5; סנדלרות 3; נגרות 2; דפוס 1; מסגרות 6; טכנאות רדיו 1; ליטוש יהלומים 1; סה"כ 37 משוקמים.

26 נפגעים שוקמו ע"י המרת קצבת הנכות שאושרה להם במענק חד-פעמי. ל-23 איש הומרה הקצבה כולה ול-3 חלק ממנה. ההמרה ניתנה בכל מקרה לאחר שהנפגע הגיש למוסד תכנית מפורטת לשימוש בכספי המענק. כל תכנית כזאת נבדקת ע"י פקידי השיקום ובמידת הצורך מודרך הנפגע בהכנת התכנית טפה. התכניות שהוגשו התכוונו בעיקר לפתיחת עסקים שונים ולאחר שהמוסד שוכנע בכך שביצוע התכנית יכול להבטיח את עתידו הכלכלי של הנפגע - אושרה ההמרה.

טבלה מס' 5

המרות הקצבה אושרו למטרות הבאות:

הרחבת המשק התקלאי	4
רכישת חנויות מכולת	5
רכישת חנויות מזון אחרות	
(ירקות, דגים, בשר)	5
מזנונים	4
רכישת חנות גלנטריה	2
רכישת טנדר להובלת משאות	1
פתיחת בתי מלאכה עצמאיים	3
רכישת סוס ועגלה	1
פתיחת מלון	1

26

* 24 נפגעים שקצבתם הומרה היתה דרגת נכותם 24% - 49% והמענק הממוצע הסתכם בסך -3.000 ל"י בקירוב. ב-2 מקרים עלתה דרגת הנכות על 50% והמענק הממוצע הסתכם ב-15.000 ל"י בקירוב.

יתר הנפגעים שוקמו ע"י סידור בעבודה מתאימה שנעשה בעזרת פקידי השיקום של המוסד.

טיפול בנפגעי ספר

ביום 20.12.1956 פורסם חוק הגימלאות לנפגעי ספר. המעניק לתושב ספר או לאדם אחר הנמצא באיזור הספר לרגל תפקידו ונפגע כתוצאה מפעולות האויב גימלאות דומות לאלה הניתנות לנפגעי עבודה על-פי חוק הביטוח הלאומי. החוק מעניק גימלאות עבור פגיעות שאירעו אחרי 24.2.1949. הוצאות תשלום הגימלאות והטיפול בתביעות חלות על אוצר המדינה ולא על המוסד לביטוח לאומי. הטיפול בתביעות לגימלאות נפגעי ספר נמסר לענף ביטוח נפגעי עבודה. עד לסוף מרץ 1957 הוגשו רק 6 תביעות לקצבת תלויים נפגעי ספר שנהרגו על-ידי פעולות איבה של האויב. בתאריך מאוחר יותר העביר משרד הסעד למוסד רשימת תביעות עבור 40 הרוגים ו-25 נפגעים.

ביטוח מתנדבים לעבודת ביצורים בספר

במשך השנה יצאו המוני מתנדבים מבין תושבי הערים לעבודות ביצורים בישובי הספר. הענף כרת הסכמים מיוחדים עם מועצות הפועלים ועם ארגונים אחרים שארגנו פעולת התנדבות זו על מנת לבטח את המתנדבים למקרה של תאונת בעבודה. ואכן אירעו מספר תאונות עבודה. מהן קטלניות. למתנדבים והם ומשפחותיהם קבלו את הגימלאות בהתאם לחוק.

מקרים של פגיעות

ל-1000 עובדים בתעשייה

הכללת עובדים עצמאיים

אחרי החדרת רעיון הביטוח הלאומי מפני סיכוני העבודה של עובדים שכירים, קבלו על הפליטה לרעה חוגים רחבים של עובדים עצמאיים. טענתם היתה כי סיכוני של עצמאי העובד במפעלו בעצמו אינו נופל מהסיכון בו נתון העובד השכיר המועסק על ידו. על הכללתם בכיטוח נפגעי עבודה לחצו ביחוד חברי המושבים ובעלי המלאכה. דיונים ממושכים נתקיימו עם נציגי הארגונים השונים של עובדים עצמאיים. עם התנועות ההתיישבותיות של מושבי עובדים ואף עם ההסתדרות הרפואית בדבר קביעת העקרונות החוקתיים להכללת העובדים העצמאיים בענף נפגעי עבודה. היה צורך להתגבר על הבעיות המיוחדות של חוג מבוטחים זה ולאפשר להם, בין היתר, קבלת עזרה רפואית גם מרופאים פרטיים. הקריאה הראשונה של תיקון החוק נתקיימה עוד במושב הכנסת 1956/57 ואולם פרסום החוק המתוקן וביצועו נדחו להתחלת השנה הבאה.

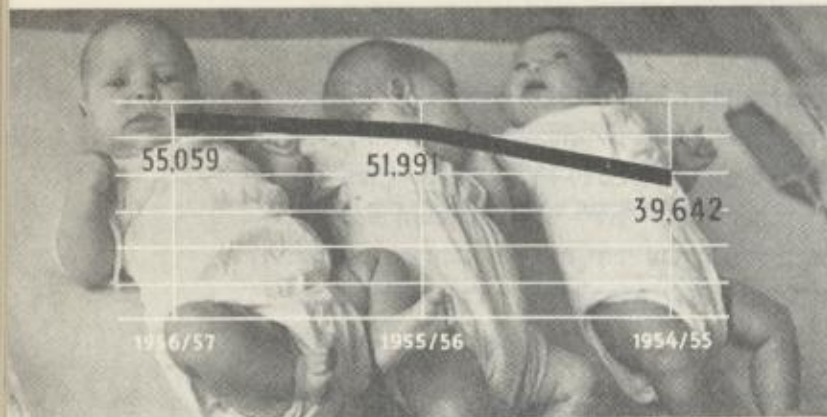
חלקו של המוסד במניעת תאונות עבודה

אם כי המוסד לביטוח לאומי מעונין במישרין בהגברת הבטיחות בעבודה אינו עוסק בעצמו במניעת תאונות עבודה. למטרה זאת קיים מוסד מיוחד - המוסד לבטיחות ונחות - וכל פעולה נפרדת בשטח זה על-ידי המוסד לביטוח לאומי היתה גרמת לכפילות. עם זאת יש לציין בסיפוק שנקשר קשר הדוק בין שני המוסדות. נציג המוסד לביטוח לאומי נתמנה לחבר הנהלת המוסד לבטיחות ונחות והחלק הארי של תקציבו מתממן על-ידי המוסד לביטוח לאומי. הקמת ועדות הבטיחות במפעלים, הפעלתן, הדרכתן והחדרת רעיון הבטיחות בעבודה בכל ענפי הכלכלה אינו דבר הניתן להיעשות בקלות ובמהירות. לכן עלינו להאמין שתוצאות חיוביות מעבודה זאת תורגשנה רק לאחר זמן, אך יש להניח שסכום של 90.000 ל"י שהוקצב למטרה זאת על-ידי המוסד לביטוח לאומי בשנת 1956/57 וסכומים דומים נוספים בשנים הבאות יתרמו את חלקם להקטנת מספר התאונות באותם השטחים אשר להם יקדיש המוסד לבטיחות ונחות את תשומת לבו. אפשר לציין כבר עכשיו שקיימת עירנות במפעלים מסוימים למצב הבטיחות בהם ולתוצאות ההרסניות שתאונות בעבודה גורמות לא רק לעובדיהם אלא גם למפעל עצמו על-ידי הפסד ימי עבודה של מנגוץ המפעל.

על-פי התקנות חייב המוסד לביטוח לאומי בתום תקופה של 3 שנים לבדוק את מצב הבטיחות בכל מפעל על מנת לקבוע אם יש מקום להקטין או להגדיל את דמי הביטוח. תוצאות הבדיקה הזאת, הצריכה להיעשות תוך השנה השוטפת, עשויות אף הן לדרבן במידת מה את המפעלים להגברת השמירה על הבטיחות בעבודה.

לסיכום

שלוש שנות עבודה הקו למוסד נסיון רב בשטח ביטוח נפגעי עבודה. ציבור המבוטחים והמעבידים התרגל לשיטת הביטוח הממלכתי על יתרונותיו הרבים לעומת השיטה המקובלת לפני תחילתו. גם המוסד יכול לציין הישגים ראשוניים בביצוע עבודתו. התביעות למיניחן מוגשות כעת בדרך-כלל ללא השחיתות. הציבור למד לדעת על זכויותיו, אירעני העובדים והמעבידים גם יחד מכירים בדרך-כלל בגישה הליברלית של המוסד וברצונו לשרת את הנפגע באמנות ולתת לו את המגיע לו בכבוד ובמהירות הדרושה. הוועדות הרפואיות התנסו בעבודתן ונמ הוופים הרפואיים המוסמכים פועלים לפי מיטב יכולתם לקראת שיפור דרכי הטיפול הרפואי. ברם, ארוכה עדיין הדרך להשגת כל המטרות שהמוסד הציב לעצמו. עדיין לא ברור אם כל הנפגעים או אף הרופאים המטפלים בהם מבינים את הצורך בצמצום תקופת ההחלמה ככל האפשר, שכל השהייה או ותרנות בשטח זה אינה מעניקה אלא יתרון חולף לנפגע שאינו עומד בכל יחס לנוק הנגרם לו ולמשק הארץ. לא די גם בטרחה שהושקעה על-ידי המוסד בחקירת התאונות המסובכות יותר, יהיה צורך להגביר את המאמצים בכיוון זה על מנת להגיע למצב בו יוקדשו כל אמצעי המוסד וכספי הציבור לטיפול באותן הפגיעות שאין להמנע מהן.

מספר גמלאות אמהות

ביטוח אמהות

החל מ-1.4.1956 הועלה שיעור מענק הלידה (לפי סעיף 30(א) לחוק) מ-55 ל-65 ליי. מסכום זה מיועדות 40 ליי לכיסוי הוצאות האישפוח. הוצאות האישפוח ליוולדות בבתי חולים ממשלתיים נשארו בשיעור של 32,500 ליי ללידה ו-7,500 ליי הופרשו לקרן מיוחדת שהוקמה בשיתוף עם משרד הבריאות. מטרת הקרן היתה לאפשר קביעת מחיר אחיד לאישפוח לידה בבתי-חולים ציבוריים ולמענע תשלומים נוספים עיי היוולדות. קרן זו שלמה סך 3 ליי ללידה לבתי-חולים ציבוריים (לא ממשלתיים) עבור כל לידה בבתי-חולים הנתמכים על-ידי משרד הבריאות. פרט לאילו שבירושלים. לבית החולים בנהריה שולם עיי המוסד סכום נוסף של 7 ליי ללידה. החל מ-1.10.56. להסתדרות מדיצינית 'הדסה' שאינה נהנית מתמיכת משרד הבריאות, שולם במישרין עיי המוסד סך 3 ליי ללידה החל מ-1.4.56. עם בתי החולים הציבוריים בירושלים - ביקור חולים, משגב לדרך, שערי צדק, לא הצלחנו לבוא לידי הסכם בדבר שחרור היוולדות מתשלום עבור אישפוח לידה (בשנת 1957/58 הושג הסכם גם אתם).

ב-1.5.1956 נכנס לתוקפו הסכם עם 'מגן דוד אדום לישראל' (לפי סעיף 30(ג) לחוק). לפי הסכם זה מכסה המוסד את ההוצאות להסעת יולדות באמבולנס לבית חולים אם מרחק הנסיעה עולה על 30 ק"מ. במרחק הנסיעה כלולה דרך האמבולנס מתחנתו עד לביתה של היוולדת. משם לבית החולים. וחזרה לתחנתו. מאותו זמן החל המוסד לשלם דמי טיסה של יולדות תושבות אילת. הנוקקות לאישפוח במרכז הארץ.

מענקי לידה
מספר המקרים

ב-1.4.56 הועלה שיעור דמי הלידה המכסימלי (לפי סעיף 6 לתוספת השביעית לחוק) מ-35 ל-43.750 לשבוע. במאי 1956 דנה המינהלה בזכאות לדמי לידה של עובדת בחופשה ללא תשלום. הוחלט כי חודש קלנדרי בו היתה אשה בחופשה ללא תשלום ולא עבדה אף יום אחד, לא יחשב כחודש בו מבוטחת האשה כעובדת. לפיכך אין חודש כזה נכלל במנן חודשי הביטוח המזכים את העובדת. בענין קביעת הזכאות לדמי לידה ראה ביה-ד לביטוח לאומי לערעורים אשה שפוטרה סמוך לתקן פה שבעדה משתלמים דמי לידה - כעובדת לצורך אותו סעיף. ביה-ד קבע את השתייכותה למעמד של עובדות למרות שלא קיימה יחסי עבודה (יחסים חזיים) עם המעביד. לאור פסק-הדין שונה אופן קביעת הזכאות לדמי לידה במרץ 1957, וסולקי הספקות ביחס לפרוש החוק ע"י שינוי החוק.

נתונים על תביעות לדמי לידה

המעמד הכלכלי של התובעת. להלן סיכום ארעי של תביעות שהחודש שבעדו הגיעו לתובעות לראשונה דמי לידה חל בשנת הכספים 1956/57. (הסיכום הינו ארעי מאחר שחלק - אמנם קטן יחסית - של התביעות מוגש באחור רב).

טבלה מס' 4

מספר תביעות לדמי לידה לפי מעמדה הכלכלי של התובעת

המעמד הכלכלי	התביעות	
	במספרים	באוזוזים
כל התובעות	9,672	100.0
עובדות שכירות, סה"כ	6,738	69.7
שכירות, לחוצא חברות		
קיבוץ או מושב שיתופי	5,065	52.4
חברות קיבוץ או מושב שיתופי	1,618	16.7
שכירות, ללא ציון נוסף	55	0.6
עובדות עצמאיות, סה"כ	2,933	30.3
עצמאיות לחוצא חברות מושב	76	0.8
חברות מושב עובדים	167	1.7
חברות מושב עולים	2,676	27.7
עצמאיות ללא ציון נוסף	14	0.1
לא ידוע	1	-

מתוך מחקר מיוחד, שהתבסס על 25% מהתביעות לדמי לידה שאושרו בשנת 1955/56, התברר כי 83.6% מהעובדות השכירות עבדו בשכר חודשי ואילו 16.4% - בשכר יומי. סעיף הזכאות, סיכומים ארעיים - המבוססים על 7,346 תביעות בהן החודש שבעדו הגיעו לראשונה דמי הלידה חל בשנת 1956/57 - מראים כי 91.8% מכלל התביעות אושרו לפי סעיף 3 לתוספת השביעית לחוק, ז. א. שניתן אישור עקרוני לתשלום דמי לידה למשך 12 שבועות. יתר התביעות - 8.4% - אושרו לפי סעיף 4(1) לתוספת השביעית לחוק, ז. א. שניתן אישור עקרוני לתשלום דמי לידה לתקופה של 6 שבועות.

מתוך 5,168 התביעות שהוגשו ע"י עובדות שכירות וע"י חברות קיבוץ או מושב שיתופי, 93.7% אושרו לפי סעיף 3. לעומת זאת, אושרו לפי סעיף 4 רק 86.2% מ-2,177 התביעות שהוגשו ע"י עובדות עצמאיות. תביעותיהן של העובדות העצמאיות התחלקו כדלקמן:

טבלה מס' 7

דמי לידה של עובדות עצמאיות

המעמד הכלכלי	סה"כ במספרים	באחוזים, לפי סעיף הזכאות	
		סה"כ	סעיף 3 / סעיף 4(1)
כל העובדות העצמאיות	2,177	100.0	86.2
עצמאיות, להוציא חברות מושב	43	100.0	76.7
חברות מושב עובדים	119	100.0	86.6
חברות מושב עולים	2,001	100.0	86.9
לא ידוע	14	-	-

העובדה שאחז קטן יותר של תביעות של עובדות עצמאיות אשרו לפי סעיף 3 נעוצה בכך שזכאותן מותנית בתשלום דמי הביטוח. במקרה של עובדות שכירות או של חברות קיבוץ או מושב שיתופי אי-תשלום של דמי הביטוח ע"י המעביד, הקיבוץ או המושב, אינו משפיע על הזכאות לגמלה (לפי סעיף 41 לחוק).

טבלה מס' 8

דמי לידה לפי מספר ימי התשלום

המספר הכללי	סה"כ ממספרים	סה"כ	באחוזים, לפי ימי התשלום		
			עד 41 ימים	42 ימים	43-81 ימים
כל התובעות	7,346	100.0	0.2	8.3	91.1
עובדות שכירות, סה"כ	5,168	100.0	0.2	6.1	93.2
עובדות עצמאיות, סה"כ	2,177	100.0	0.1	13.5	86.3
עצמאיות, להוציא חברות מושב	43	100.0	-	23.3	76.7
חברות מושב עובדים	119	100.0	-	13.4	86.6
חברות מושב עולים	2,001	100.0	0.1	13.4	86.4
עצמאיות ללא ציין נוסף	14	-	-	-	-
לא ידוע	1	-	-	-	-

הלוח לעיל מלמדנו כי ב-91.1% מכל התביעות ששולמו היתה תקופת התשלום המכסימלית (לפי סעיף 3 לתוספת השביעית של החוק). יש להניח כי במקרים המופיעים בעמודה 42 ימים- קיבלו התובעות דמי לידה לתקופה המכסימלית לפי סעיף 4(1) לתוספת השביעית של החוק. רק ב-0.6% מכל המקרים הופסק תשלום דמי הלידה לפני תום התקופה שנקבעה כמכסימלית בסעיף הזכאות של החוק. לפיו אושרה התביעה. הסיבה להפסקת התשלום היתה לרוב שובה של היולדת לעבודה תוך התקופה בעדה משתלמים דמי לידה. תשלום דמי הלידה הופסק גם במקרים בהם היולדת התפטרה. עזבה את הקיבוץ או המושב או נפטרה תוך התקופה בעדה משתלמים דמי לידה. יש לציין כי סיכומים אלה כוללים רק תביעות ששולמו.

סכומי דמי הלידה ששולמו בממוצע. ל-7,346 הנשים שהזכירו בעמוד 19 שולמו בממוצע דמי לידה בסך 242 ל"י. הממוצע לעובדות שכירות, כולל חברות קיבוץ או מושב שיתופי, היה 300.5 ל"י, ואילו הממוצע לעובדות עצמאיות היה 103 ל"י. הממוצע לחברות קיבוץ או מושב שיתופי היה פחות ממחצית הממוצע של העובדות השכירות. כ-150 ל"י בלבד; ההבדל הגדול היו תוצאה מהבסיס הנמוך לתשלום דמי הביטוח ע"י הקיבוצים והמושבים השיתופיים. תופעה דומה קיימת ביחס לחברות מושב, כפי שאפשר לראות מהלוח הבא:

טבלה מס' 9

דמי לידה לעובדות עצמאיות לפי הסכומים ששולמו

המספר הכללי	דמי הלידה ששולמו בממוצע (בל"י)
כל העובדות העצמאיות	103.0
עצמאיות, להוציא חברות מושב	190.7
חברות מושב עובדים	153.8
חברות מושב עולים	98.2
עצמאיות ללא ציין נוסף	107.1

משך הזמן שבין האישור והזכאות. התביעות בהן היום שבעדו הגיעו לראשונה דמי לידה חל בין 1.4.55 ובין 31.12.56. מייגו לפי חודש אישור התביעה והחודש שבעדו הגיעו לראשונה דמי לידה. להלן תוצאות המיין:

טבלה מס' 10

דמי לידה לפי חודש האישור והחודש בעדו מניע התשלום לראשונה

התביעות (באחוזים)		החודש שבעדו הגיעו לראשונה דמי לידה
אפריל-55-מרס 56	אפריל-56-דצמבר 56	
0.1	-	2 חודשים ויותר אחר חודש האישור
0.9	1.0	חודש אחר חודש האישור
21.8	25.8	חודש האישור
30.3	35.6	חודש לפני חודש האישור
19.3	18.8	2 חודשים לפני חודש האישור
10.5	9.6	3
5.4	4.0	4
5.4	3.6	5-6
3.1	1.4	7-8
1.8	0.2	9-10
1.4	-	11+
100.0	100.0	סה"כ

לוח זה מראה כי 81.2% מהתביעות המתיחסות לתקופה שבין אפריל ודצמבר 1956 אושרו תוך חודשיים לאחר החודש שבעדו הגיעו לראשונה דמי לידה. האחו המקביל לשנת הכספים 1955/56 היו 72.4. לדאבונו אין בידינו עדיין החומר הסטטיסטי היכול להסביר באיזו מידה נובע שפור זה מטפול מהיר יותר בתביעות ובאיזו מידה הוא תוצאה מהנשת התביעות ע"י הילדות במועד מוקדם יותר. האחו הגבוה של מקבלות דמי לידה מקרב חברות מושבי עולים (91%) בולט מכלל העובדות העצמאיות. ביחס לאחרות מסתבר שהאשה מגיעה בדרך-כלל למעמד עובדת עצמאית רק לאחר שסיימה את תקופת הלידות. ברור שהבדל זה אינו נובע רק מהסיבה הנוכרת לעיל, אלא יש להסבירו בעיקר באחו הילדות הגבוה מבנות עדות המזרח בין חברות מושבי העולים. עובדה נוספת המתבררת מטבלה מס' 6 היא כי מחצית לערך של מקבלות דמי הלידה (4,551 מבין 9,672) משתייכות לסוגים שלפני הנהגת חוק הביטוח הלאומי לא היו זכאיות לדמי לידה כגון חברות קיבוצים. עצמאיות וכו'.

בהערכה במספרים עולים אפשר לומר כי על כל 1,000 מועסקים שכירים - מקבלות 15 שכירות דמי לידה. שיעור גבוה של מקבלות דמי לידה קיים בקיבוצים - 40 לכל 1,000 חברי קיבוץ. מבין העצמאיים קיבלו 20 נשים דמי לידה לכל 1,000 עצמאיים, והשיעור הגבוה ביותר היה במושבים ובמזר-שבי עולים - 70 מקבלות דמי לידה לכל 1,000 חברים במושבים אלה. בהשוואה לתשלום דמי ביטוח אמהות אפשר לציין שהיחס בין הגאה מנימלה ותשלום דמי ביטוח בסקטור העצמאיים והשכירים הוא כמעט שווה, ואילו בתוך שתי הקבוצות נהנים יותר מושבי העולים והקיבוצים.

מספר גימלאות שאירים שאושרו

ביטוח זקנה ושאים

פעולתו של המוסד בשנת 1956/57 עמדה בסימן הכנות להפעלת ענף ביטוח זקנה. המקיף ביותר מ-3 ענפי ביטוח הקיימים. על פי החוק ניתנת קצבאות זקנה רק החל מ-1.4.1957 אך בסיימו את ההכנות העיקריות בשנת 1956 איפשר המוסד הנשת תביעות כבר החל מ-1.1.1957.

ביטוח שאירים

שנת 1956/57 היא שנה שניה לפעולת ביטוח השאים. בשנה זו חלה עליה ניכרת במספר הגימלאות שאושרו לעומת השנה הראשונה לקיומו של ענף זה. גם מספרים אלה אין לראותם כאופייניים. כי יתכן שבמקרים רבים הוגשו תביעות על מקרים שאירעו בשנה הקודמת.

קיים הבדל ניכר בין הצעת התקציב שעובדה ע"י אקטואר המוסד על יסוד נתונים דימוגרפיים ובין ההוצאות בפועל בענף השאים. ההוצאות לתשלום גימלאות לאלמנות ויתומים בשנתיים האחרונות היו 1-012-000 ל"י - ולא הגיעו להערכה המינימלית של האקטואר שהיתה 1-450-000 ל"י.

הפרש זה מוסבר בחלקו בעובדה שפרק זמן ארוך למדי עובר בין מועד פטירת המפרנס לבין הגשת התביעה לקצבה ע"י האלמנה או עד אישורה ע"י המוסד. אפשר להניח שתביעות במספרים לא מבוטלים. המתיחסות למקרי פטירה שאירעו בשנה זו. תוגשנה בשנה הבאה.

אשר להרכב משפחתי של מקבלות גימלאות אלמנות - ראה לוח מ' 12 בנספח הסטטיסטי.

גם בסעיף דמי קבורה היו הערכות האקטואר גבוהות בהרבה לעומת ההוצאות בפועל. ייתכן שחלק מהתושבים היהודיים העדיף למלא בעצמו את מצוות תשלום הוצאות קבורת המת. בשנה הנזכרת טרם קיים היה הסכם בין המוסד וחברה קדישא בחיפה. ורק בשנת 1957/58 נחתם הסכם כזה המאפשר תשלום דמי קבורה לתושבי חיפה. אצל עדות לא יהודיות אחדות לא היה קיים בראשית השנה מוסד צבורי המטפל בקבורת המת. הוכאי לקבל דמי קבורה על פי החוק. רק במשך השנה חתמו ראשי כנסיות נוצריות בישראל על הסכמים עם הנהלת הענף בדבר תשלום דמי קבורה. העדות העיקריות אתן נחתם הסכם בשנת 56/57 היו: הכנסייה הלטינית. היוונית-קתולית והמרוניטית-אורתודוקסית.

טבלה מס' 11

תביעות לגימלאות שאירים ודמי קבורה 1956/57 - 1955/56

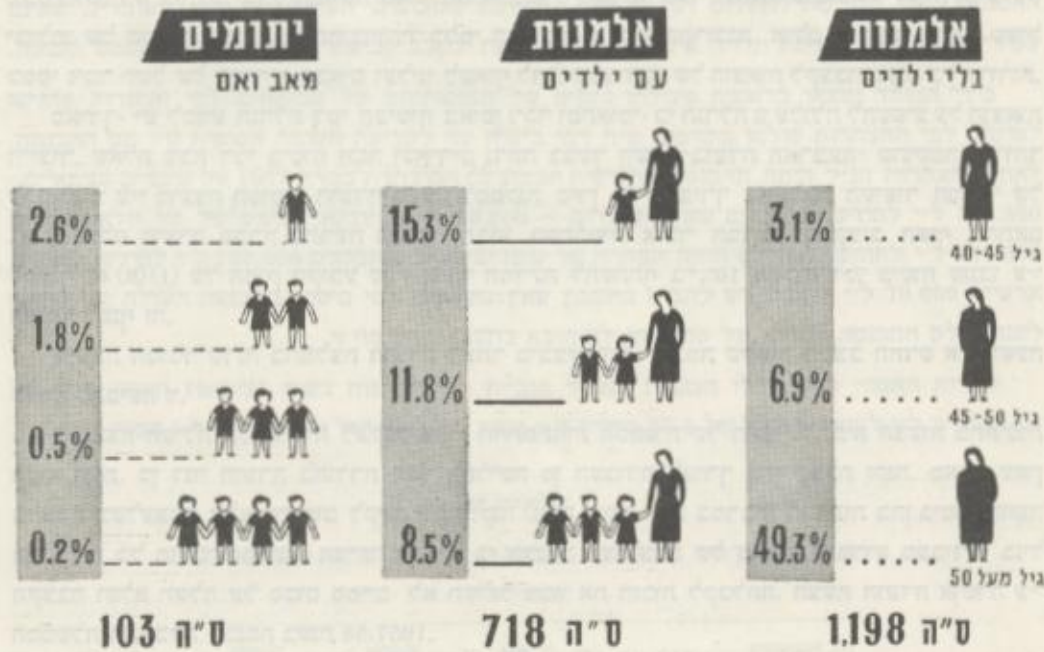
שנה	שאים			דמי קבורה		
	נתקבלו	אושרו	הצנן	קצבה	נדחו	נתקבלו
1955/56	1014	859	10	849	95	1881
1956/57	1555	1290	19	1271	194	3258

הכנסות והוצאות ביטוח זקנה ושאיירים וקרנות
(באלפי ל"י)

קרנות	הכנסות		הוצאות			שנה
	ריבית	נבייה	מינהלה	דמי קבורה	קצבות ומטנקים	
13-542	137	13-702	298	-	-	1954/55
35-622	1-030	22-164	194	62	258	1955/56
* 81,501	2-218	26-811	1-020	98	1-012	1956/57

* העברה מטנף האסתימ 6,000

הרכב משפחתי של התלויים בנפטור
מרס 1957 - מספר מקרים

ביטוח זקנה

אם כי ביטוח הזקנה הופעל רק החל מ-1.4.57 בשנת כספים שאינה נסקרת בדו"ח זה, הרי היה צורך בהכנות מרובות לשם הפעלתו במועד וכבר כעשרה חדשים לפני הוחל בתכנון הפעולות. סעיפי החוק הנוגעים לביטוח זקנה נכתבו מחדש והוצעו תיקונים רבים והשלמות כגון: הגדרת מושג ה-פרישה מן העבודה, תקנות ביצוע ודרכי תשלום גימלה, עיבוד טפסים והוראות משרדיות.

בשלב הראשון הוקצו כ-30 עובדים נוספים בסניפים ובמשרד הראשי לשם הפעלת הענף. החל מ-1.1.57 - שלושה חודשים לפני המועד שנקבע בחוק - נפתחו סניפי המוסד לקבלת תביעות לקצבת זקנה לסוגים מסוימים של קשישים בגיל הקצבה. קהל חדש, קשישים וקשישות דוברי שבעים לשון, שאינו רגיל לבוא במגע עם משרדי הממשלה והזקוק לגישה מיוחדת וסבלנית - הופיע במשרדי המוסד.

הטיפול בכל תביעה בדיקתה ואישורה מחייב עבודה מרובה וקפדנית. שהרי אישור כל תביעה לקצבת זקנה מחייב את המוסד ב־6,000 ל"י בממוצע. בינואר 1957 נתקבלו במוסד 4,719 תביעות לקצבות זקנה; בפברואר 5,321 תביעות; במרץ 5,551 תביעות; עוד טרם הספיק המוסד לאשר תביעה ראשונה וכבר הצטברו במשרדיו 15,591 תביעות לקצבת זקנה. כדי להעמיד את המבוטחים על זכויותיהם בביטוח זקנה נעשתה פעולת הסברה רחבה (ראה עמוד מס' 29).

מימון הענף

בדו"ח הראשון לשנת 1954/55 הצביע אקטואר המוסד על כך שמבוטח המצטרף לביטוח הלאומי בגיל 18 וישלם במשך כל תקופת ביטוחו (47 שנה) דמי ביטוח זקנה ושארירים בשיעורים הנוכחיים 2.5% מהכנסה מכסימלית (שהיתה בשנת 54/55 240 ל"י לחודש). יכסה רק 79.1% מקצבת הזקנה שתגיע לו לאחר פרישתו מן העבודה. לגבי מבוטח שבזמן כניסתו לביטוח היה מעל גיל 18 או הכנסתו היתה קטנה מהמכסימום – מכסימום ההכנסה כיום החייבת בדמי ביטוח הוא 300 ל"י לחודש – מהווים דמי הביטוח חלק קטן עוד יותר. ולפעמים קטן בהרבה מהפרמיה המתמטית. למשל: לגבי גיל הכניסה 30 מהווים דמי הביטוח לפי הכנסה מכסימלית רק 51.9%; בגיל הכניסה 40 – 34.5%; בגיל הכניסה 50 – 20%; עובדה זו לא תשפיע על יכולתו של המוסד לעמוד בהתחייבויותיו כלפי הקשישים בשנים הקרובות. אולם החישוב מראה שעול כספי ניכר יוטל על הדורות הבאים ועלינו לשאוף לחלוקה צודקת של הוצאות לקצבות זקנה בין הדורות. מאידך יש למנוע הגדלת דמי הביטוח באופן ניכר ופתאומי, כי הגדלה זו עלולה להשפיע על הוצאות הייצור. שאלת טובה דמי ביטוח זקנה ושארירים נדונה במשך השנה "בועדת הארבעה" שהוקמה במיוחד למטרה זו ע"י מועצת המוסד. הועדה הגיעה למסקנה שאין עדיין צורך בהעלאת השיעור הנוכחי של 2.5% אולם הועדה סברה שהגיעה השעה לתבוע השתתפות אוצר המדינה בתקציב הענף בהתאם לסעיף 42(א) (1) של החוק הקובע שעל אוצר המדינה להשתתף ב־10% מסכום דמי ביטוח שנגבו ע"י המוסד לענף זה.

מועצת המוסד שדנה בהמלצת הועדה לאחר מיבצע סיני, סיכמה שלאור המצב החדש אין השעה כשרה לתביעה זו.

המועצה הטילה על הועדה לעקוב אחרי ההתפתחות הכספית של הענף ולהביא הצעות מתאימות בבוא העת. כן דנה הועדה בהגדרת תנאי הפרישה מן העבודה לצורך מתן קצבת זקנה. מאחר שאין בקצבה כשלעצמה אלא מינימום לקיום לעת זקנה (מצב דומה קיים במרבית המדינות בהן ביטוח הזקנה כולל את כל תושבי המדינה) הציעה הועדה כי הכנסה מצומצמת של מבוטח שיפרוש מעבודתו בגיל הקצבה ושלא תעלה על סכום מסוים, לא תשלול ממנו את הזכות לקבלתה. הצעת הועדה אושרה ע"י הממשלה ותקבלה בכנסת בשנת 1957/58.

הסכומים שנגבו ב־3 שנים

גביית דמי ביטוח

החוק קובע שעל מבוטח שאינו שכיר לשלם את דמי הביטוח על יסוד שומה שנקבעה לו במס ההכנסה בשנה הקודמת לתשלום דמי הביטוח. השלמת הסכומים העומדים לגביה מעובדים שאינם שכירים בעד שנה מסוימת תלויה איפוא במידה מכרעת בקצב קביעת השומות הסופיות במס הכנסה.

בידי המוסד נמצאו בראשית פעולתו נתונים על הכנסותיהם של מבוטחים לפי הצהרות שהנישו למוסד. לפי הצהרות שולמו מקדמות ע"ח דמי ביטוח עד לקביעת השומה הסופית ע"י מס ההכנסה. לאור ההצהרות הנ"ל היתה ההכנסה החודשית הממוצעת המוצהרת במרץ 1957 של עובדים עצמאיים - 133.300 ל"י לחודש; מבוטחים שאינם עובדים - 59.800 ל"י לחודש; ממוצע של כל הלא-שכירים 111.500 ל"י לחודש. לעומתם היתה הצהרה של עובדים שכירים קבועים 197.900 ל"י לחודש; עובדים ארעיים 79.600 ל"י לחודש. יש להביא בחשבון שאין משלמים דמי ביטוח מהכנסה העולה על 3.600 לשנה. חלק ההכנסה העולה על סכום זה לא הובא בחשבון ברשימה זו.

למרות האמור לעיל גדלו הכנסות המוסד מגביית דמי הביטוח בשנת 1956/57 והגיעו לסך של 46.7 מיליון ל"י לעומת הכנסה של 37.4 מיליון ל"י בשנת 1955/56 ושל 23.9 מיליון ל"י בשנת 1954/55.

טבלה מס' 13

חלוקת דמי הביטוח שנגבו לפי סוגי המבוטחים

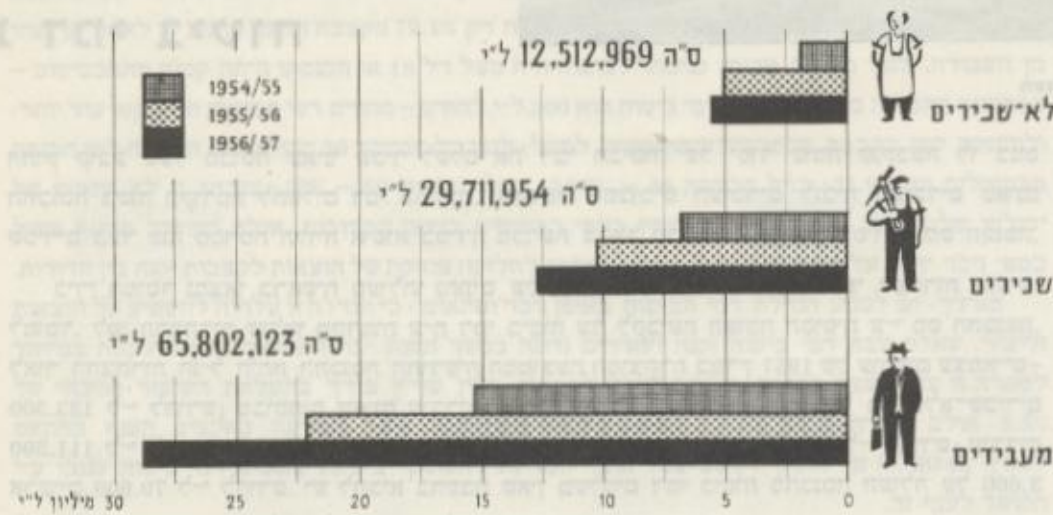
(באחוזים)

סוג המבוטחים	1954/55	1955/56	1956/57
סה"כ בעד שכירים	91.5	86.8	88.0
חלקם של המעבידים	63.0	59.3	61.0
חלקם של השכירים	28.5	27.5	27.0
לא שכירים	8.5	13.2	12.0

בסכומים של השנה השניה נכללות הכנסות גם מלא-שכירים שעדיין לא נמצאו ברשת המוסד בשנה הראשונה. מסיבה זו גדל חלקם של הלא-שכירים בשנה השניה לעומת השנה הראשונה והשלישית. יש לציין כי דמי הביטוח בעד השכירים מתקבלים על-פי הדוחות החודשיים לפיהם משלמים המעבידים

משכורת לעובדים. לעומתם משלמים הלא-שכירים מקדמות על חשבון דמי הביטוח לפי הצהרותיהם על הכנסותיהם אותן הגישו למוסד ורק לאחר קביעת השומה הסופית על-ידי סקדי השומה של מס הכנסה אפשרית גבייה של ההפרש שבין ההצהרה והשומה מהכנסתו של המבוטח. כפי שכבר תואר לעיל ההכנסה הממוצעת של הלא-שכירים בהסתמך על הצהרותיהם היא 111.500 ל"י לחודש בלבד. לעומת זאת אין להתעלם מן העובדה שבין המבוטחים שאינם שכירים נכללים גם נתמכים לסוגיהם המשלמים דמי ביטוח מינימליים 8.700 ל"י לשנה.

תשלומי דמי הביטוח לפי סוג המבוטחים ב־3 שנים

כדי להקטין את ההפרש בין המקדמות על-פי הצהרות ודמי הביטוח הסופיים בעקבות השומה וכדי למנוע טרחה מהמבוטחים במילוי הצהרות על הכנסותיהם, החלה מחלקת הכספים לעבוד שיטת גבייה חדשה, בה מבוסס חישוב דמי הביטוח על השומות של המבוטחים במס הכנסה. המקדמה תתבסס על השומה האחרונה הקיימת לגבי המבוטח במס הכנסה גם אם שומה זו איננה מן השנה האחרונה ובעתיד לא יהיה צורך בהצהרות על הכנסה לגבי מבוטח שיש לו תיק במס הכנסה.

לפי ענפי הביטוח מתחלקת הגבייה בכל אחת משלוש השנים כדלקמן:

טבלה מס' 14			
דמי הביטוח שנגבו לפי ענפי הביטוח			
(באחוזים)			
ענפי הביטוח	1954/55	1955/56	1956/57
כל הענפים	100.0	100.0	100.0
ענף זקנה ושאיירים	57.2	59.3	57.4
ענף נסעני עבודה	24.5	22.0	24.4
ענף אמהות	18.3	18.7	18.2

הגדלת ההכנסות

ההכנסה מדמי הביטוח בשנה השלישית היתה גדולה מאשר בכל אחת מהשנים הקודמות. הגדלת ההכנסה נובעת: 1. מהעלאת מכסימום ההכנסה החייבת בדמי ביטוח; 2. הגדלת השכר לעובדים; 3. שיפורים בנבייה.

בעת הדיון בכנסת על קבלת חוק הביטוח הלאומי היה מדד יוקר המחיה 200 נקודות. לפיכך נקבע שההכנסה המכסימלית החייבת בדמי ביטוח היא -240 ל"י לחודש והסכום המכסימלי לפיו משתלמות הנימלאות -200 ל"י לחודש. עד אפריל 1956 האמיר מדד יוקר המחיה ל-246 נקודות (עליה ב-25%). כתוצאה מכך החליטה מועצת המוסד להמליץ בפני שר העבודה על העלאת מכסימום ההכנסה החייבת בדמי הביטוח ל-300 ל"י לחודש ועל הגדלת הסכום המכסימלי לפיו משתלמות הנימלאות ל-250 ל"י לחודש. שינויים אלה נכנסו לתוקפם ביום 1.4.1956.

בשנת 1956/57 סוכם לראשונה חוב כל המבוטחים למוסד בתום שלוש שנות ביטוח. המאון מראה שחוב זה מסתכם בסי-15,200,000 ל"י. חובם של המעבידים הוא 11,500,000 ל"י ושל הלא שכירים 3,700,000 ל"י.

חובם של המעבידים כולל גם את דמי הביטוח עבור חודש מרץ 1957 שפרעונם חל על-פי החוק רק ב-15 לאפריל 1957. לפיכך הפיגור למעשה של המעבידים הוא ב-2 חודשי תשלום בלבד. חוב הלא-שכירים כולל גם את התשלום הרבע-שנתי האחרון שזמן פרעונו היה ב-10 למרץ 1957. הפיגור הכולל של הלא-שכירים הוא שני מועדי תשלום שהאחרון בהם היה סמוך מאד לגמר שנת הכספים. הטבלה הבאה מראה באיזה צינורות בחרו להם המבוטחים לביצוע תשלום דמי ביטוח למוסד. ניכרת ירידה קטנה בתשלום דמי הביטוח באמצעות סניפי מס הכנסה. מתוך ניסיון ידוע למוסד שמבוטחים שאינם עובדים שכירים מעדיפים לשלם את דמי הביטוח במישרין לקופות המוסד או באמצעות בנק הדואר.

טבלה מס' 15
הנבייה לפי מקור הנבייה
(באחוזים)

מקורות הנבייה	1955/56	1956/57
סך הכל	100.0	100.0
מס-הכנסה	25.4	21.9
קופות הסניפים	21.8	21.4
בנקים	3.6	3.4
החשב הכללי	38.1	41.7
מפקח על האיצר	4.6	3.8
מקורות שונים	2.4	5.3
קזוז	4.1	2.5

השקעת העתודה הכספית של המוסד

במושב ה-12 של מועצת המוסד ביום 13.6.56 הוסמכה המינהלה להשקיע באוצר המדינה את כל עתודותיה הכספיות בשנת התקציב 1956/57. הניעה השקעה זו לסך 75,630,101 ל"י בסוף 1956/57. בשנת 1954/55 הושקעו -16,306,403; בשנת 1955/56 -27,165,250; בשנת 1956/57 -32,158,448 ל"י.

בדו"ח השנתי מס' 7 של מבקר המדינה לשנת הכספים 1955/56 הודגש מחדש הצורך בשינוי ההסכם בין המוסד והאוצר בדבר השקעת כספי המוסד, על מנת שיובטח שההלוואות תושקענה למטרות קונס-טרוקטיביות כמפורש בחוק הביטוח הלאומי. במשך השנה התנהלו דיונים בין הנהלות שלושת המשרדים ונמצא הסדר שנתקבל על דעת כולם: ציון הסעיפים המפורטים בתקציב הפיתוח להם הוקדשו כספי המוסד לביטוח לאומי. במשך שלוש השנים הלווה המוסד לאוצר 75,630,000 ל"י.

הלוואות המוסד לאוצר המדינה

1954-57

מס' תע"מ	שנת 1954/55	שנת 1955/56	שנת 1956/57
1	16,306,403	27,165,250	75,630,101
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

מועצת פועלי חיפה שאירעה 46 הרצאות במשך חודשיים במפעלי תעשיה באזור חיפה. לגבי עובדי המוסד שנטלו חלק בפעולה היתה זו הליכה אל ציבור המבוטחים. נוצר קשר חי ואישי בין מנגנון המוסד והמבוטח. בפגישות ניתן מקום לשאלות וברור תלונות ואי-הבנות הנובעות מהעבודה היומיומית. אין ספק שמגע כזה בין המבוטחים ומנגנון המוסד טומן בחובו ברכה רבה והוא אחד האמצעים היעילים ביותר להסברת עניני הביטוח הלאומי.

קול ישראל. נעזרנו בשידורי קול ישראל- בעיקר במדור החדשות וההודעות. במשך השנה שודרו גם שני תסקיטים, האחד על שיקום מקצועי והשני על זקנה. שידורים רבים נתקיימו במדורים הלועזיים של קול ישראל. לעומת זאת לא הצלחנו להגיע להסכם עם הנהלת השידור על שידורים בתכניות הכלליות בשפה העברית.

ירחון העבודה והביטוח הלאומי. מדור מיוחד לעניני הביטוח הלאומי קיים בירחון העבודה והביטוח הלאומי. החומר המתפרסם בו הוא בעיקר חומר משפטי או סטטיסטי וידיעות על פעולות המוסד. בחודש אפריל 1957, במלאת שלוש שנים לקיום המוסד, הופיע גליון מיוחד של הירחון בו נתפרסמו מחקרים תמציתיים ומאמרים עיוניים על שאלות הביטוח הסוציאלי בישראל.

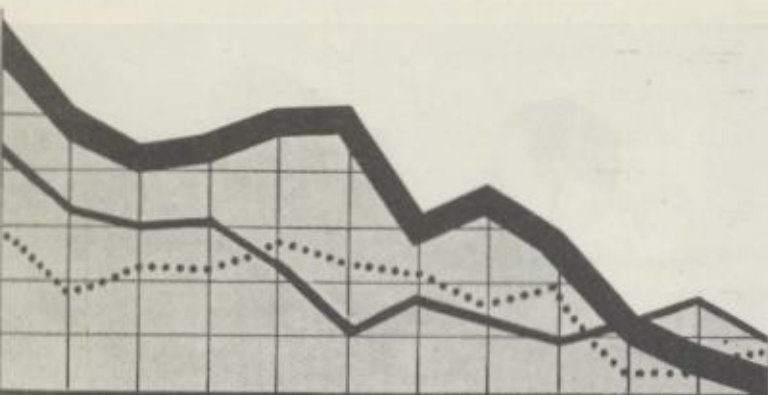
עלון המוסד. לשכת מנהל המוסד מוציאה מדי חודש בחודשו עלון המופץ בין עובדי המוסד וחברי המועצה. בעלון ניתנת אינפורמציה שוטפת על המתרחש במוסד ורשימות על בעיות העבודה. מטרת העלון- הידוק הקשרים בין המשרד הראשי והסניפים והרחבת האופקים של עובדי המוסד בשטחי עבודתם.

מגע אישי עם המבוטח. פניות ושאלות רבות מניעות ממבוטחים בודדים ומנופים ציבוריים במישרין ובאמצעות מערכות עיתונים. עי מתן תשובות נוצר מגע ישיר בין המוסד והמבוטח, שהוא אמצעי בדוק ביותר להסברת הביטוח הלאומי והעמקת ידיעות המבוטחים.

רשימת הפירסומים שהופיעו בשנת 1956/57:

דין וחשבון של המוסד לביטוח לאומי 1955/56 (מהדורה עברית שתורגמה לאנגלית); מי זכאי לקצבת זקנה?; זכויותיך בביטוח זקנה (בשפות עברית, צרפתית, ערבית, יידיש, גרמנית); קצבת זקנה, זכויות, חובות ותשלומים (בעברית ובערבית); קצבת שאירים; מדריך לנפגע בעבודה (מהדורה שניה); נימלאות נכות (מהדורה שניה); הביטוח הלאומי (בעברית מהדורה שלישית, בערבית מהדורה שניה, ביידיש מהדורה שניה); כרטיס ברכת לילדות (מהדורה שניה).

מספרם הכולל של טפסי חוברות ההסברה שהודפסו בשנת 1956/57 הגיע ל-254,000.

מחקר וסטטיסטיקה

הרחבה ניכרת חלה בפעולות המחלקה למחקר וסטטיסטיקה, במגמה לספק ידיעות לצרכים המינהליים ולצורכי התיכנון של המוסד. בהקבלה לשלושת ענפי הביטוח במוסד, עיבדה המחלקה את הסטטיסטיקות של גימלאות וקנה ושאיירים, נפנעי עבודה ואמהות. הן כוללות דו-חות על התביעות שהוגשו, אושרו או נדחו, עיבוד נתונים מפורט על הרכב מקבלי הגימלאות, גובה הגימלאות ונתונים אחרים. סטטיסטיקות אחרות מתייחסות למבוטחים עצמם. שיטת הביטוח והדיווח על התשלומים, המבוססים אצל השכירים על הודעות מעבידיהם, אינם מאפשרים אמנם ספירה ומיון מדויק של המבוטחים (אצל השכירים הארעיים במיוחד) אולם הוכנו אומדנים שונים על מספר המבוטחים והרכבם לפי סוג המבוטח, ולפי הגיל והמין. עובדו נתונים על עובדים לפי סעיף סיכון (ענף כלכלי) ועל שכר העובדים הקבועים והארעיים.

בשטח המחקר נציין חלק מהעבודות העיקריות שנעשו: נערך סקר על הרכב המבוטחים הלא-שכירים, הכנסתם החייבת בדמי ביטוח ויתרת חובם למוסד. הסקר מתייחס לנתונים שבידי המוסד לסוף מרץ 1957. סוכמו נתונים על הנבייה והדיווח במפעלים הגדולים, כולל עיבודים על מידת הפיזור לפי חודש הדיווח במפעלים אלה, חאת לפי המקום, סעיף הסיכון, גדל המפעל וסוגו. נעשתה גם השוואת רשת המבוטחים עם כרסמת מירשם התושבים. השוואה זו איפשרה הכנת אומדנים על הרכב המפרנסים והכנת תחזית להיקף המבוטחים שיקבלו קצבות וקנה. נותה החומר על נפנעי העבודה בשנת 1954/55 - הפניעות בארץ, שכיחותן וחומרתן הושו עם הפניעות בשנים קודמות ועם המצב בארצות שונות. נערכת השוואת דמי הפניעה בסעיפי סיכון שונים לדמי הביטוח המתקבלים לפי סעיפים אלה. הוכן מחקר בדבר אפשרות העלאת מכסימום דמי הביטוח על יסוד התחלקות השכר אצל העובדים השכירים. נעשו הכנות למחקר על דמי לידה בדבר הקשר שבין תאריך הפסקת העבודה לבין מקצועה ורמת שכרה של היולדת. המחלקה מפרסמת בכל חודש דו-ח סטטיסטי הכולל בעיקר נתונים על תביעות לגימלאות ועל הרכב המבוטחים מקבלי הגימלאות. חלק מנתונים אלה מפרסמת המחלקה גם בירחון העבודה והביטוח הלאומי וכן בדו-ח שנתי זה.

ענינים רפואיים של המוסד

בשנה הנסקרת התרכזה הפעולה הרפואית של המוסד בעיקר בענף נפגעי עבודה. בהתאם לנהלי העבודה מביאים סקידי התביעות בפני הרופא המחוזי של המוסד את תביעות נפגעי העבודה והרופא דן באישורים הרפואיים הניתנים על-ידי הרופאים המטפלים בנפגעים ובודק אישורים אלה לשם מתן חוות דעת המאפשרות לפקיד התביעות לקבוע את זכאות הנפגע לדמי פגיעה.

הרופא המוסמך של המוסד קובע גם הרכב הועדות הרפואיות בשתי הערכאות הדנות בקביעת דרגות הנכות של הנפגעים. במשך השנה הוקמה על-ידי מרכז העניינים הרפואיים ועדה מייצגת של מומחים ברפואה תעשייתית הדנה בהצעות לשינוי רשימת מחלות המקצוע המוכרות ובבעיות רפואיות אחרות הקשורות בביצוע החוק.

רופאי המוסד משתתפים בוועדות השיקום הדנות בתכנית שיקום מקצועי של הנפגעים. כן נתקיימו אספות רופאים חברי הועדות הרפואיות לשם הסברה ודיון בשאלות מקצועיות והודק הקשר המקצועי בין המוסד ומוסדות רפואיים כגון קופת-חולים והסתדרות הרופאים.

טבלה מס' 17

מספר התביעות בפני הועדות הרפואיות

שנה	מספר תביעות	מספר תביעות שהתקבלו	מספר תביעות שהתקבלו	מספר תביעות שהתקבלו	מספר תביעות שהתקבלו	מספר תביעות שהתקבלו	מספר תביעות שהתקבלו	מספר תביעות שהתקבלו	מספר תביעות שהתקבלו	מספר תביעות שהתקבלו	מספר תביעות שהתקבלו	מספר תביעות שהתקבלו	מספר תביעות שהתקבלו
אפריל-יוני 1956	181	710	548	8063	31.5	39.8	23.9	6.8	—	—	—	—	—
יולי-ספטמבר	247	659	521	9099	37.5	36.8	37.4	5.7	—	—	—	—	
אוקטובר-דצמבר	243	742	543	8585	35.3	46.1	32.7	6.3	—	—	—	—	
ינואר-מרץ 1957	234	724	497	8613	35.9	49.2	32.3	5.8	—	—	—	—	
1956, 57	1179	998	2835	2169	31360	41.6	32.0	6.1	—	—	—	—	

* יש מקרים בהם הוגש הערשור ע"י שני הצדדים, הן ע"י הנפגע והן ע"י המוסד.

פעולות משפטיות

נוסף לפעולות ייעוץ שוטפות ייצגה הלשכה המשפטית את המוסד בפני ביה"ד לביטוח לאומי. להלן טבלה על מספר המשפטים שנתקיימו בשנתיים האחרונות:

טבלה מס' 18

מספר משפטים בפני דין לביטוח לאומי

השנה	ירושלים	תל-אביב	חיפה	פרעורים	סה"כ
55/56	15	110	62	7	194
56/57	29	166	72	18	285

המספרים המובאים בטבלה מראים עליה תלולה במספר התביעות שהוגשו לבתי הדין של הביטוח הלאומי ומבטאים ללא ספק את היקפן הגדל והולך של הבעיות שנתעוררו תוך כדי ביצוע חוק הביטוח הלאומי. כן משקפים נתונים אלה את ההתרחבות האורעית של המוסד. כתוצאה מגידולן הטבעי של מספר התביעות ומעובדת אי היות בתי הדין ערוכים למספר כה גדול של תביעות - נצטברו תיקים רבים שלא הגיעו לכלל דיון. מספר נציגי הציבור, שמאז 1954 לא גדל אלא נחמט, מהווה אף הוא גורם מעכב.

בשנת 1956/57 נתמנו על-ידי שר המשפטים שופטים נוספים לבתי הדין לביטוח לאומי. התקנות שפורסמו במשך השנה היו בעיקרן אופרטיביות, שמטרתן היתה לבסס את ביצוע החוק ביסוס משפטי. תיקוני החוק שהוכנו במשך השנה נתקבלו על ידי הכנסת רק בשנת 1957/58.

ואלה הן חלק מהבעיות העקרוניות שהעסיקו את בתי הדין:

- א. שלילת הזכות לקצבת שאירים, לפי סעיף 50 לחוק הביטוח הלאומי, מחמת פגוע ממושך בתשלומי דמי הביטוח. תוך הדיון צפו ועלו שאלות יסוד, כגון: המושג 'עובד', חובת תשלום דמי הביטוח, דרכי התשלום וכו'.
- ב. הגדרת תאנה בעבודה ומחלה (במקרי מוות כתוצאה משבץ לב, לומבט, שבר); האבחנה בין גרמים טראומטיים חד פעמיים ויסודות מצטברים של תהליך מחלה.
- ג. זכויות לדמי לידה וצבירת הזכות לכך כמוגדר בחוק.
- ד. שאלת סיווג המפעלים וקביעת סעיפי הסיכון שתפסה מקום נכבד בתביעות בשנים הקודמות הצטמ" צמה בהרבה, כפי הנראה כתוצאה מהשנת יציבות מסויימת ביחסי המוסד והמפעלים התעשייתיים וכן עקב שינוי החוק בענין זה.

להלן רשימת התקנות והפירוט שהופיעו בשנת 56/57 בקבצי התקנות ובילקוטי הפרסומים:

ילקוט פרסומים מס' 479 מיום 7.6.56
תקציב המוסד לביטוח לאומי לשנת הכספים
1956/57.

ילקוט פרסומים מס' 483 מיום 28.6.56
רשימת פוסקים רפואיים.
רשימת ועדות רפואיות לערעורים.

ילקוט פרסומים מס' 494 מיום 23.8.56
הודעה על מינוי אב-בית-דין נוסף לבית הדין
לערעורים בירושלים.
הודעה על מינוי אבות-בתי-דין נוספים לבתי דין
מקומיים.

ילקוט פרסומים מס' 496 מיום 5.9.56
רשימה נוספת של חברי ועדות רפואיות לערעו-
רים ופוסקים רפואיים.

ילקוט פרסומים מס' 510 מיום 22.11.56
מאזן ודו"ח כספי לשנת הכספים 1955/56.

ילקוט פרסומים מס' 522 מיום 7.2.57
רשימה נוספת של פוסקים רפואיים וחברי ועדות
רפואיות לערעורים.

ילקוט פרסומים מס' 526 מיום 7.3.57
תקציב נוסף של המוסד לביטוח לאומי לשנת
כספים 1956/57.

קרן השואה למשרתים במילואים

ק"ת מס' 502 מיום 5.4.56
חישוב שכר עבודה רגיל והכנסה ממוצעת.

חוק גימלאות נפגעי ספר תשי"ז-1956

ספר החוקים 213 מיום 29.12.56
חוק גימלאות נפגעי ספר תשי"ז-1956.

ק"ת מס' 587 מיום 19.4.57
צו בדבר שינוי מכסימום ההכנסה שלפיה משתל-
מים דמי ביטוח מ-240 ל-300 ל-י לחודש.

ק"ת מס' 611 מיום 7.6.56
תקנות וצו בדבר העלאת מענק לידה ל-65 ל-י
ודמי אישפוז ל-40 ל-י.

ק"ת מס' 611 מיום 7.6.56
שינוי דמי לידה מ-35 ל-י לשבוע ל-43.750 ל-י
לשבוע; שינוי דמי פגיעה מ-5 ל-י ליום ל-6.250 ל-י
ל-י ליום.

ק"ת מס' 612 מיום 10.6.56
קביעת דרגות נכות לנפגעי עבודה.

ק"ת מס' 613 מיום 14.6.56
ביטוח נפגעי עבודה (תיקון) תשט"ז-1956 תיקון
הוראות בדבר מחלות מקצועיות שפורסמו בקובץ
תקנות 440 תשי"ד.

ק"ת מס' 613 מיום 14.6.56
שיקום מקצועי תשט"ז-1956. דרכי הגשת שיקום
מקצועי לנפגעי עבודה. בעקבות תקנות אלה
פורסמו הוראות בדבר שיקום מקצועי "בירחון
העבודה והביטוח הלאומי" כרך ח' מס' 9 (ספ'
טמבר 1956).

ק"ת מס' 664 מיום 30.12.56
תקנות ביטוח נפגעי עבודה (תיקון). תיקונים בקשר
לסעיפי סיכון לשם שינוי הוראות מטריאליות
והגדרת המושג מפעל נפרד.

ק"ת מס' 665 מיום 27.12.56
סדרי בתי הדין לפני בית הדין לביטוח לאומי.

ק"ת מס' 665 מיום 30.11.56
תקנות בדבר תשלום שכר רגיל. חישוב שכר עבו-
דה לענין חישוב גימלת נפגעי עבודה במקרה
שחישוב לפי החוק אינו משקף נאמנה את שכרו
של העובד.

מנגנון המוסד

את השנה השלישית מציינת יציבות מנגנון המוסד והתארגנותו הפנימית. נתקבלו בה כ-33 עובדים שהם פחות מ-6% ממספר העובדים הנוכחי (ליום 31.3.57) לעומת השנה הראשונה, בה נתקבלו למעלה מ-85% ממספר העובדים הנמצאים כיום במוסד.

מבנה מס' 19

מספר עובדים קבועים וארעיים

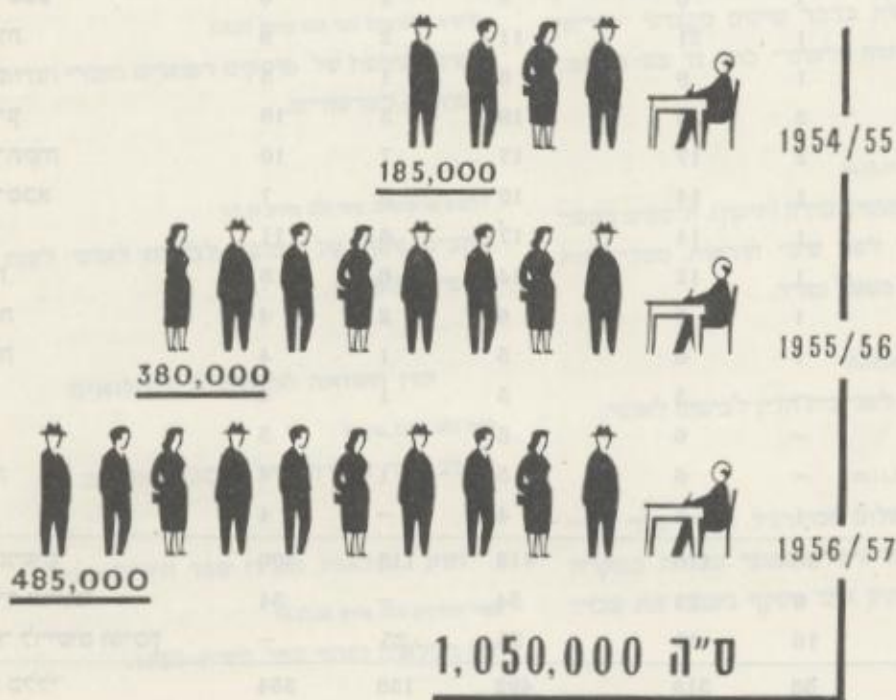
מח"כ	ב-31.3.57		ב-31.3.55		מח"כ	קבועים
	ארעיים	קבועים	מח"כ	ארעיים		
52	3	49	44	8	36	ירושלים
148	9	139	166	48	118	תל-אביב
84	5	79	71	22	49	חיפה
7	1	6	8	2	6	באר-שבע
22	1	21	11	2	9	רחובות
10	1	9	6	1	5	רמלה
25	2	23	19	3	16	רמת-גן
19	2	17	17	7	10	פתח-תקה
15	1	14	10	3	7	כפר-סבא
15	1	14	17	6	11	נתניה
13	1	12	14	6	8	חדרה
8	1	7	6	2	4	עפולה
7	1	6	5	1	4	טבריה
3	-	3	5	1	4	צפת
6	-	6	5	-	5	עכו
6	-	6	5	1	4	נהריה
6	1	5	4	-	4	נצרת
446	30	416	413	113	300	סיה סניפים
82	9	73	54	-	54	המשרד הראשי
45	16	29	25	25	-	המדור לרישום ומיכון
573	55	518	492	138	354	סה"כ כללי

מספר העובדים ליום 31.3.1955 היה 492 (כולל 138 ארעיים); מספר העובדים ליום 31.3.1956 - 540 (כולל 59 ארעיים); מספר העובדים ליום 31.3.1957 - 573 (כולל 55 ארעיים).
 בשנה השלישית העסיק המוסד 55 עובדים ארעיים לעומת 138 בשנה הראשונה ואילו רציפות עבודתו של העובד הארעי נמשכה בשנה השלישית כממוצע חודשיים לעומת רציפות של למעלה מ-10 חודשים בשנה הראשונה.
 עובדה זאת באה ללמד כי פעולות המוסד נעשות עתה בכוח אדם קבוע מבלי להזדקק לעבודה ארעית, פרט למקרים בודדים ולתקופות קצרות ביותר.
 היקף הפעולות של המוסד הלך והתרחב משנה לשנה אולם עקב עבודת ההדרכה הרבה שהושקעה והשקידה להעלאת רמת הארגון הפנימי - גדל מספר העובדים ב-81 בלבד והגיע ל-573 ב-31.3.1957 לעומת 492 ב-31.3.1955.

דירוג העובדים

דרגות העובדים הממלאים את המשרות הקבועות במוסד נקבעות עפ"י התקן המאושר ע"י שר העבודה בהתאם לסעיף 82(א) של החוק לאחר שהצעת התקן הוגשה לנציבות שירות המדינה וקבלה את אישורה בדומה לנוהג המקובל לגבי משרדי הממשלה.
 דירוג עובדי המוסד מקביל איפוא לדירוג עובדי המדינה במשרות דומות וגם הענקת הדרגות לעובדים נעשית עפ"י הכללים המקובלים בשירות המדינה.

קבלת קהל בסניפי המוסד
מספר המבקרים

תקן המוסד - שהינו המסגרת הקובעת את מספר העובדים הקבועים שיש להעסיק כדי לבצע את פעולות המוסד - הועמד בשנתו השלישית על 510.

טבלה מס' 20

סולם הדרגות בתקן לשנת התקציב 1956/57

דרגות	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12-13	14-15	דירוג מקצועי*
ירושלים	-	-	-	1	-	2	1	14	12	9	4	1	1	3
תל-אביב	-	-	1	1	1	2	4	40	46	27	12	1	2	5
חיפה	-	-	-	1	-	3	1	18	25	13	9	1	2	4
באר-שבע	-	-	-	-	-	1	-	2	3	3	3	-	-	-
רחובות	-	-	-	-	-	1	3	5	6	3	2	-	-	-
רמלה	-	-	-	-	-	1	-	3	4	1	-	-	-	-
רמת-גן	-	-	-	-	-	1	3	5	8	4	2	-	-	-
פתח-תקוה	-	-	-	-	-	1	3	2	7	2	1	-	-	-
כפר-סבא	-	-	-	-	-	1	2	1	6	2	1	-	-	-
נתניה	-	-	-	-	-	1	2	1	6	3	1	-	-	-
חדרה	-	-	-	-	-	1	2	1	5	2	-	-	-	-
עפולה	-	-	-	-	-	1	1	1	4	1	-	-	-	-
טבריה	-	-	-	-	-	1	-	1	3	1	-	-	-	-
צפת	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
עכו	-	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-	-	-	-
נהריה	-	-	-	-	-	1	-	1	3	1	-	-	-	-
נצרת	-	-	-	-	-	1	-	1	2	1	-	-	-	-
סה"כ סניפים	-	-	3	3	4	16	21	98	145	74	32	3	5	12
היחידה לרישום ומיכון	-	-	-	-	1	1	-	4	3	21	-	-	-	-
המשרד הראשי	1	5	2	5	5	6	4	8	9	2	10	3	1	11
סה"כ כללי	1	5	5	5	10	23	25	110	157	97	42	6	6	23

* דירוג מקצועי מולל: דירוג משפטים, דירוג רופאים, דירוג כלכלנים וסטטיסטיקאים, דירוג עובדים סוציאליים, דירוג פועלים ודירוג נהנים.

המנגנון בפעולתו

המוסד לביטוח לאומי מבצע פעולות שאופיין שונה מאלה של משרדי ממשלה אחרים (כגון תשלום נימלאות לנפגעי עבודה, קצבאות לזקנים, מענקים ליולדות תשלום תגמולים למשרתים במילואים וכדו') ולכן יהיה בזה מן הענין להראות את חלוקת כוח-האדם לפי התפקידים המבוצעים על-ידו, כפי שהיא משתקפת בתקן המוסד לשנת 1956/57:

חלוקת כוח האדם לפי התפקידים

הסניף	מינהל (1)	שירותים (2)	נימלאות (3)	גביה כללית (4)	גביה מסעבירים (5)	גביה מלא שכירים (6)	ביקורת הרץ (7)	כספים וחשבונות (8)	טכנאים ונקבניות (9)	סה"כ
ירושלים	4	6	11	5	9	7	2	4	-	48
תל-אביב	9	15	30	10	25	26	11	15	-	141
חיפה	6	9	20	6	12	13	6	5	-	77
באר-שבע	1	1	1	-	1	1	1	1	-	7
רחובות	3	2	4	-	5	3	2	1	-	20
רמלה	2	1	1	-	2	1	1	1	-	9
רמת-גן	3	2	6	-	5	4	1	2	-	23
פתח-תקה	2	2	4	-	3	3	2	1	-	17
כפר-סבא	2	2	2	-	3	2	1	1	-	13
נתניה	2	2	3	-	3	2	1	1	-	14
חדרה	1	1	2	-	3	2	1	1	-	11
עפולה	1	1	1	-	2	1	-	1	-	7
טבריה	1	1	1	-	1	1	-	1	-	6
צפת	-	-	-	1	-	1	-	1	-	3
עכו	-	1	1	-	1	1	1	1	-	6
נהריה	1	1	1	-	1	1	-	1	-	6
נצרת	1	1	-	-	1	1	-	1	-	5
סה"כ סניסים	39	49	88	21	77	70	30	39	-	413
היחידה										
לרישום ומיכון	2	2	-	-	-	-	-	-	26	30
המשרד הראשי	24	18	11	2	-	-	-	12	-	67
סה"כ	65	69	99	23	77	70	30	51	26	510

הערות:

- טור (1) כולל: - מנהלים, שחרים למנהלים, מנגנון, קבלת קהל.
 טור (2) כולל: - מזכירות, כתבניות, נתיים, חצרנים, שליחים, טלפונאים, משק, ארכיב.
 טור (3) כולל: - סקודי תביעות, רופאים, מוכירי ועדות רפואיות, סקודי שיקום, רשמי נימלאות.
 טור (4) כולל: - מסקדי גביה ופחוריהם, עובדי גביה לא מוגדרים.
 טור (5) כולל: - סקודי גביה, רשמים, בוחנים.
 טור (6) כולל: - סקודי גביה, רשמים, בוחנים.
 טור (7) כולל: - מסקדי הרץ.
 טור (8) כולל: - טכנאי חשבונות, קופאים.

מינויים חדשים

ד-ר אריה ניצן נתמנה למנהל מחלקת מחקר וסטטיסטיקה במשרד הראשי. ד-ר ברנהרד נוימן נתמנה למנהל הענינים הרפואיים במוסד ומר שמואל בינדר למנהל מחלקת ארגון ושיטות. מר זאב הולצמן נכנס לעבודה במוסד כמבקר פנימי מטעם המינהלה במשרד הראשי ובסניפי הדרום.

חלוקת כוח האדם לפי התפקידים

ה'תש"ף	מינהל (1)	שירותים (2)	נימלאות (3)	נביה כללית (4)	נביה ממעבירים (5)	נביה מלא שכירים (6)	ביקורת חרץ (7)	כספים וחשבונות (8)	מכונאים ונקבניות (9)	סה"כ
ירושלים	4	6	11	5	9	7	2	4	-	48
תל-אביב	9	15	30	10	25	26	11	15	-	141
חיפה	6	9	20	6	12	13	6	5	-	77
באר-שבע	1	1	1	-	1	1	1	1	-	7
רחובות	3	2	4	-	5	3	2	1	-	20
רמלה	2	1	1	-	2	1	1	1	-	9
רמת-גן	3	2	6	-	5	4	1	2	-	23
פתח-תקוה	2	2	4	-	3	3	2	1	-	17
כפר-סבא	2	2	2	-	3	2	1	1	-	13
נתניה	2	2	3	-	3	2	1	1	-	14
חדרה	1	1	2	-	3	2	1	1	-	11
עפולה	1	1	1	-	2	1	-	1	-	7
טבריה	1	1	1	-	1	1	-	1	-	6
צפת	-	-	-	1	-	1	-	1	-	3
עכו	-	1	1	-	1	1	1	1	-	6
נהריה	1	1	1	-	1	1	-	1	-	6
נצרת	1	1	-	-	1	1	-	1	-	5
סה"כ סניפים היחידה	39	49	88	21	77	70	30	39	-	413
לרישום ומיכון	2	2	-	-	-	-	-	-	26	30
המשרד הראשי	24	18	11	2	-	-	-	12	-	67
סה"כ	65	69	99	23	77	70	30	51	26	510

הערות:

- טור (1) כולל: - מנהלים, עוזרים למנהלים, מנגנון, קבלת קהל.
- טור (2) כולל: - מזכירות, כתבניות, נהגים, חצרנים, שליחים, טלפונאים, מטק, ארכיב.
- טור (3) כולל: - סקיד תביעות, רופאים, מזכירי ועדות רפואיות, סקידו שיקום, רשמי נימלאות.
- טור (4) כולל: - מסקחי נביה ועוזריהם, עובדי נביה לא מוגדרים.
- טור (5) כולל: - סקידו נביה, רשמים, בוחנים.
- טור (6) כולל: - סקידו נביה, רשמים, בוחנים.
- טור (7) כולל: - מסקחי חרץ.
- טור (8) כולל: - מנהלי חשבונות, קופאים.

מינויים חדשים

ד"ר אריה ניצן נתמנה למנהל מחלקת מחקר וסטטיסטיקה במשרד הראשי. ד"ר ברנהרד נוימן נתמנה למנהל העניינים הרפואיים במוסד ומר שמואל בינדר למנהל מחלקת ארגון ושיטות. מר זאב הולצמן נכנס לעבודה במוסד כמבקר פנימי מטעם המינהלה במשרד הראשי ובסניפי הדרום.

קרן השוואה לתשלום תגמולים למשרתים במילואים

חוק שירות מילואים (תגמולים), המסדיר תשלום תגמולים לעתודאים המשרתים במילואים, נכנס לתוקפו ב-1.7.1952. חוק זה חל עד תיקונו השני על עובדים שכירים בלבד. בעקבות שינוי החוק הורחבה תחולתו החל מ-1.4.1954 אף לגבי עובדים עצמאיים.

ביצוע החוק הופקד בידי קרן השוואה, שהינה גוף מאוגד, שבראשה עומד מנהל הקרן ולידה פועלת מועצה מייצגת שחבריה מייצגים את אירגוני העובדים, המעבידים והעובדים העצמאיים; כן נמנים על הוועדה ב"כ משרד העבודה, הביטחון והאוצר.

עם הקמת המוסד לביטוח לאומי - 1.4.1954 - הוחלט על שילוב הקרן במוסד מבחינה מינהלית, צעד שיעל את השירות לאורח וחסך יחסית בהוצאות אדמיניסטרציה.

החוק מבחין בין סוגי עובדים ובהתאם לכך קובע את אופן התשלום וחישובו עבור תקופת השירות. עובדים עצמאיים מקבלים את התגמול במישרין מקרן השוואה; עובדים בשכר שעבדו פחות מ-75 יום רצופים במקום עבודה אחד, מקבלים את התגמול מקרן החופשה ממנה הם נהנים מכוח חוק החופשה השנתית והתגמול מוחזר לקרן החופשה מקרן השוואה; עובדים במשכורת וכן עובדים בשכר שעבדו יותר מ-75 יום מקבלים את התגמול ממעבידיהם וזה מוחזר למעביד ע"י קרן השוואה.

שיעור התגמול תלוי במצבו המשפחתי של העתודאי (50% רווק; 65% נשוי; 80% אב לילד) והוא מתבסס: על ההכנסה לפיה משלמים העובדים העצמאיים דמי ביטוח; על השכר בשלושת החודשים האחרונים (במקרים מסויימים על השכר ב-3 מתוך 6 החודשים האחרונים) - ולגבי עובדים בשכר יומי: על המשכורת הרגילה - ביחס לעובדים במשכורת חודשית. שיעור התגמול מוגבל במכסימום. קיים גם תגמול מינימלי המשתנה עקב שינוי השכר.

המעבידים והעובדים העצמאיים מכסים את הוצאות הקרן ושיעור התשלום נקבע בהתאם למאזן.

טבלה מס' 23

שיעורי התשלום בתקופות השונות:

החל מ-	שיעור התשלום
1.7.1952	1.5%
1.4.1953	1.00%
1.10.1953	0.75%
1.1.1956	1.0%
1.1.1957	1.25%

טבלה מס' 22

תגמול קרן השוואה - מינימום ומכסימום

החל מ-	מינימום	מכסימום
1.7.1952	70.- ל"י	110.- ל"י
1.2.1953	90.- ל"י	150.- ל"י
1.11.1953	100.- ל"י	165.- ל"י
1.6.1954	120.- ל"י	200.- ל"י
1.4.1956	140.- ל"י	250.- ל"י

קרן השוואה נבחה בתקופה 1.7.52 - 31.3.57 סך - 22,155,020 ל"י ושילמה תגמולים לעתודאים בסך 19,074,054 ל"י. ההכנסה מריבית היתה 241,528 ל"י והוצאות המינהל היו סך - 1,139,462 ל"י (5.1% מהסכום שנבחה).

מתוך דין וחשבון של אקטואר המוסד

בהתאם לסעיף 87 (ג) של החוק מגיש אקטואר המוסד דין וחשבון המצורף אל המאזן והדין וחשבון הכספי. ניתנים בזה קטעים מתוך דין וחשבון זה:

א. מבוא

במאזן (לוח מס' 1) בסך גדול מ־63 מיליון לירות אינה קרן ביטוח אקטוארית, אלא רק עודף הכנסות הענף, בצירוף ששה מיליונים לירות שהועברו מענף אמהות, על הוצאותיו בצירוף קרן הביטוח שלו. מן הראוי לציין, כי הקרן השמורה אינה מהווה עתיד דה (כפי שהיא מופיעה בשני הענפים האחרים) הואיל וכבר היוונו של קצבאות הזקנה שאושרו עד 31.7.57 דורש קרן ביטוח של יותר מ־125 מיליון לירות, כלומר את הקרן השמורה כפולה פי שניים. על-כן במאזנים הבאים לא תופיע עוד קרן שמורה, ובמקומה תבוא קרן ביטוח בגודל אשר יגורר גירעון אקטוארי ניכר בחשבון הענף. מקור הגירעון הוא בקביעת דמי הביטוח ל־2.5% בלבד מהכנסת המבוטחים הטעונה דמי ביטוח (ראה פרק ג).

ב. אומדני המחלקה האקטוארית

- בבואנו לציין כאן את הקשיים העיקריים אשר נתקלנו בהם ואשר גררו את חוסר הדיק הנ"ל בסעיף 3 אין ברצוננו להביע בזה דעה באיזו מידה חוסר שלמות הידיעות שקיבלנו הוא מחייב המציאות, אלא רק לקבוע עובדות העשויות להצדיק את הליקוי באומדני המחלקה האקטוארית.
- א) ידיעות סטטיסטיות על מה שהתרחש במשך שנת הכספים וחודשיה נמצאות בשפע בידי המוסד והומצאו כמובן גם למחלקה האקטוארית. אולם מנקודת מבט האקטואר חשוב מאד לדעת לגבי כל הכנסה והוצאה לא רק את תאריך ביצועה הנרשם כמובן ע"י הנהלת החשבונות, אלא יחד עם זה גם את החודש או לכה"פ את השנה אשר בעדם שולמו או אשר בהם קרתה עילת הגימלה. שולמה, או אשר בהם חל זמן פירעון הגימלה. חיבור שני סוגי הידיעות האלה אינו מצוי במידה מספקת מנקודת מבט האקטואר.

1. המאזן לשנת 1956/57 מראה, מלבד הסעיפים שהזכרנו פיעו במאזנים הקודמים, גם אותם הסעיפים אשר בשנתיים הקודמות היו כלולים רק בדו"ח האקטוארי. לכן מהווה המאזן ביחס לענפים נפגעי עבודה ואמהות מאזן אקטוארי שלם אשר על פיו אפשר לדון באופן עקרוני גם על מצבם האקטוארי. ביחס לענף זקנה ושאיירים המאזן הוא (בדומה למאזן האקטוארי לשנת 1955/56) רק פרלימינרי, מפני שאינו כולל לא את היוון הגימלאות אשר המוסד עתיד לשלמן בהגיע המבוטחים לזקנה ואחרי מותם, ולא את דמי הביטוח אשר יגבה מהם בעד העתיד.*

מקום ההשלמה הנחוצה של המאזן הוא בדו"ח האקטוארי המלא התלת-שנתי (סעיף 91 ב לחוק).

2. קרנות הביטוח המופיעות כמאזן כוללות בהתאם לגיל את סיכומיהן של הגימלאות החד פעמיות והגימלאות למועדים קצרים ואת היוון הקצבאות למיניהן, שהמוסד חייב לשלמן אחרי יום המאזן בקשר למקרי ביטוח אשר קרו עד אותו יום, בין אם הוחלט עליהן כבר באופן סופי עד יום המאזן, בין אם הן נמצאות עוד בטיפול, ובין אם אפילו עוד לא נדעו למוסד עד יום המאזן.

3. הסיכומים וההיוונים הנ"ל חושבו ע"פ נתונים שנתקבלו מן המחלקות הנוגעות בענין; ההיוונים נעשו גם בשנה זאת לפי שער ריבית של 4% וע"פ לוח התמותה E.V.K. 1950; קרנות הביטוח כוללות תוספת אחוזה בהתאם לניסיון עבור הוצאות המינהלה הקשורות בתשלום הגימלאות בעתיד.

היות והנתונים הנוכחים לא איפשרו אומדנים מדויקים במידה הרצויה, העדפנו לעשות גם בשנה זאת שני אומדנים, אופטימום ופסימום, אשר תוצאותיהם ניתנות להלן בסעיף 10, ואילו כמאזן עצמו מופיעים רק הממוצעים האריתמטיים של שני האומדנים (השווה סוף סעיף 9).

4. הקרן השמורה לענף ביטוח זקנה ושאיירים הכלולה

* אין צורך לומר כי המאזן אינו מביא כלל בחשבון אנשים שעדיין לא נכללו במסגרת הביטוח.

9. את השיטה אשר לפיה אמדנו את קרנות הביטוח אפשר לתאר כך:

א) לגבי הגימלאות שאינן קצבאות, שיערנו את ההוצאה הכוללת בקשר לכל המקרים אשר קרו בשלוש השנים 1954/57 והפחתנו ממנה הסכומים שהוצאו לפי שלושת הדוחות הכספיים לשנים אלה. אומדן ההוצאה הכוללת הנ"ל בוסס על: (1) מספר התביעות שהוגשו ואושרו מזמן לזמן, (2) תקופות הזמן שעברו בין קרות המקרה לבין הגשת התביעה ואישורה,

(3) סכום הכסף החד פעמי הקבוע או הממוצע ששולם בעד כל תביעה בפרקי הזמן השונים, (4) לגבי גימלאות למועדים קצרים - על המספר הממוצע של השבועות אשר בעדם שולמה הגימלה ועל הגודל הממוצע של הגימלה השבועית. הובאו כמובן בחשבון כל השינויים שחלו מזמן לזמן והשפיעו על גודל הגימלאות, כמו עליית האינדקס, שינוי הגימלה המכסימלית ועוד.

ב) לגבי הקצבאות למיניהן בא ערכן המהוון הממוצע במקום ההוצאה הממוצעת לכל מקרה.

ג) ברור שיסודות אומדנו המפורטים למעלה הם רופפים למדי, ואין משמעות אקטוארית מיוחדת לממוצעים האריתמטיים המופיעים במאזן רק לשם הקלת הקריאה. במקום שני גבולות הקרנות לפי אומדן אופטימי ופסימי.

10. לפי השיטה המתוארת בסעיף הקודם ועל יסוד הנחות אופטימיות ופסימיות אמדנו את הגבולות הבאים לקרנות הביטוח של שלושת ענפי הביטוח:

ענף ביטוח	קרן ביטוח באלפי לירות לפי		הממוצע האריתמטי המופיע במאזן
	אומדן אופטימי	אומדן פסימי	
זקנה ושאיירים	17,610	18,550	18,080
נספעי עבודה	10,308	11,538	10,923
אמהות	526	728	627
סה"כ	28,444	30,816	29,630

אם מכניסים במאזן ודו"ח כספי את מספרי האומדן האופטימי או הפסימי במקום הממוצעים האריתמטיים, מקבלים את המספרים הבאים באלפי לירות

ב) אמנם נעשה ע"י המחלקות הנוגעות בדבר מיפקד מיוחד - כתחליף לחלוקת הגבייה החודשית לפי החודשים אשר אליהם התייחסה - לשם אומדן דמי הביטוח העומדים לגבייה ביום המאזן. אך המספרים שהומצאו למחלקה האקטוארית לא איפשרו את האומדן במידה הרצויה של דיוק.

ג) לרגל חוסר הידיעות הנ"ל לא יכולנו לבדוק במידה הרצויה את נכונות אומדנינו שעשינו בשנים הקודמות או להוסיף דיוק לאומדנינו החודשיים בשנה זאת, וכן לא יכולנו לחקור את השפעת עליית האינדקס על ההוצאות וההכנסות השוטפות של המוסד (השווה פרק ד).

7. חקירתו של מקור העתודה בענף נפגעי עבודה ועל נכונות התעריף לענף זה תאפשר רק לאחר איסוף ידיעות נוספות בדבר חלוקת דמי הביטוח והגימלאות לפי סעיפי הסיכון.

8. א) על יסוד המספרים, שהמציאה לנו מח' הסטטיסטיקה עפ"י המיפקד המיוחד הנוכח בסעיף 6 ב) דלעיל, הגענו להשערה כי דמי הביטוח העומדים לגבייה ביום המאזן מאת השכירים היו 7.3 מיליון ל"י ו-3.7 מיליון ל"י מאת העצמאיים.

ב) דמי הביטוח העומדים לגבייה הנ"ל הם כספים אשר המוסד היה זכאי לגבותם לפני יום המאזן. לצורכי המאזן יש להוסיף עליהם את דמי ביטוח השכירים בעד חודש מרס, אשר זמן פירעונם חל רק ביום 15.4.57*), כלומר עוד 4.2 מיליון ל"י.

ג) דמי הביטוח המגיעים למוסד ביום המאזן שוערו איפוא ביחד ל-11.5 מיליון ל"י מאת השכירים ול-3.7 מיליון ל"י מאת העצמאיים, בסה"כ ל-15.2 מיליון ל"י. סכום זה מופיע בלוח מס' 1 סעיף 11 של המאזן, חלוקתו על ענפי הביטוח (לוח מס' 8 של המאזן) נעשתה לפי ההנחה שיש לחלק את שני הסכומים הנ"ל ביחס לסכומים שנגבו במשך השנה בעד ענפי הביטוח משכירים ועצמאיים.

ד) לפי זה מתקבלים הסכומים הבאים:

ענף	(באלפי לירות)	
	דמי ביטוח העומדים לגבייה לפי ס"ק 2	בהם כלולים לפי ס"ק 8 ב
זקנה ושאיירים	9,100	2,300
נספעי עבודה	3,200	1,200
אמהות	2,900	700
סה"כ	15,200	4,200

* העצמאיים חייבים לשלם כבר ביום 10 במרס את דמי הביטוח בעד החודשים ינואר-מרס.

עבור הקרן השמורה של ענף זקנה ושארירי ועבור
העתודות בשני הענפים האחרים:

ענף	אומדן אוסטימי	אומדן סטטי	מסמרי המאון
זקנה ושארירי	63,880	62,952	63,422
נספגי עבודה	4,351	3,321	3,836
אמהות	3,454	3,422	3,553
סה"כ	72,687	69,725	76,811

ג. דמי הביטוח בענף זקנה ושארירי

11. בסעיף 4 הערנו כי קביעת דמי הביטוח בענף זקנה ושארירי ל-2.5% בלבד תגרוור נירעון אקטוארי ניכר בחשבון הענף במאונים הבאים. לאור החשיבות היתירה הנודעת לנדל דמי הביטוח או מוספים את ההערות הבאות:

12. א) בעת הכנת הדו"ח האקטוארי לשנת 1955/56 הגיע אינדקס יוקר המחיה אשר לפיו משלמים את תוספת היוקר לעובדי המדינה ועל רוב גימלאות המוסד להלן: האינדקס המשכורתי - ל-249 נקודות. לפי מה שהראינו בדו"ח הנ"ל *) היו איפוא אפילו דמי הביטוח האופטימליים - אשר טבים אותם מאת מבוטח הנכנס לביטוח בגיל של 18 שנה ומשתכר לכן היום הראשון והלאה לכה"פ 300 ל-י לחודש (דהיינו ההכנסה המכסימלית החייבת בדמי ביטוח) - שקולים רק כנגד 91% (בערך) של הגימלאות אשר המבוטח ומשפחתו עתידים לקבל מאת המוסד. ברם, לגבי מי שנכנס לביטוח בגיל 40 שנה (דהיינו בערך הגיל הממוצע של האוכלוסיה המבוטחת) ומשתכר כנ"ל, היו דמי הביטוח שלו שקולים רק כנגד 34% מן הגימלאות.

ב) אך בזמן כתיבת השורות האלה הגיע האינדקס המשכורתי ל-258 נקודות, וע"כ יש לתקן את המספרים הנ"ל ל-87% לגבי צעיר בן 18 שנה ול-33% לגבי בן 40 שנה.

ג) יש לשער כי קביעת דמי הביטוח מראש והתחלה ל-3.5% במקום 2.5% היתה יוצרת קרן שמורה גדולה ב-28 מיליון לירות מן הקרן השמורה

* ראה דין וחשבון 1955/56, מתוך דו"ח של אקטואר המוסד, סי' 7 (ג).

הנוכחית. ברם, אפילו קביעתם ל-5.2% היתה מספיקה רק בקושי ליצור את קרן הביטוח לאותן קצבאות הזקנים שאושרו כבר עד 31.7.57, ואף היא לא היתה מספיקה לצבור את קרן הביטוח לקצבאות הזקנים שמאשרים אותן מיום 1.8.57 והלאה, ומה גם בשנים הבאות.

13. אין אנו רואים צורך להרחיב את הדיבור על משמעות המספרים האלה, כי בררנו את מצב הענף די צורכו בדו"ח הנ"ל. אך שומה עלינו להפריך כאן את הטענה כאילו התיאור שנתנו ואשר אנו נתנים שוב ממצב הענף מושפע ע"י דביקות יתירה לשיטת הצבירה (הנהוגה בביטוח הפרטי) במקום לשיטה תקציבית או לשיטה מעורבת משתי השיטות האלה. כל מי שחושב כך אינו אלא טועה. אמנם יתכן להשיג תמש בשיטות שונות לצורכי מימון הענף וגם השיטה התקציבית הטהורה בתוכן. אולם לעריכת המאון יש רק שיטה אחת, והיא להראות את מצב הענף (והמוסד כולו) ביום המאון כמו שהוא בתנאים הקיימים. לכן אנו קובעים משתי הדוגמות הנ"ל יוצא, כי הצעיר יצטרך לשלם במאוחר מה שהוא יחוסך - כעת בשלמו דמי ביטוח בלתי מספיקים - ולא רק את זה; ובן 40 השנה לא זו בלבד שיעשה כן, אלא גם ינחיל לבניו ולנכדיו את החוב אשר הוא חייב למוסד. ובתנאים הקיימים כל צעיר הנכנס לביטוח וכל עולה הנכנס לארץ בגיל החייב בביטוח מגדיל את הנירעון האקטוארי של הענף לביטוח זקנה ושארירי.

14. ושוב אנו מדגישים: כל זה אמור לשם הבהרה ואו-הרה, אך אינו כולל בקורת נדל דמי הביטוח אשר אותו קבע המחוקק כעת. כי אין זה לא מתפקידנו ולא מסמכותנו. לכל הדעות, מוסד לביטוח חובה אשר נוסד לשם קיום נצחי אינו חייב ליצור מיד, ובתנאים מסוימים גם לא אח"כ, קרן שהיא שקולה כנגד עודף הוצאותיו בעתיד על הכנסותיו בעתיד. אך האקטואר חייב להראות בעליל את העלד, זאת השתדלנו לעשות בדברינו הקודמים, עד כמה שזה ניתן להיעשות היום.

ד. השפעת שינויי אינדקס יוקר המחיה

15. האינדקס המשכורתי הנ"ל בסעיף 12 נשתנה רק פעם אחת במשך שנת 1956/57, בעלותו ביוני 1956

מ-239 נקודות ל-249 נקודות. לעומת זאת נשתנה כמעט בכל חודש אותו האינדקס אשר לו צמודה הקרן של השקעות המוסד באוצר המדינה, הוא האינדקס הנקבע מדי חודש בחודשו ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - להלן: האינדקס החודשי - והוא עמד בסוף השנה ב-259 נקודות לעומת 239 נקודות בהתחלתה. כידוע הריבית אינה צמודה לאינדקס אלא משתלמת רק על הערך הנומינלי של ההלוואות (השווה פרק ה).

16. הואיל ולפי האמור בס"ק 6 נבצר ממנו גם בשנה זאת לחקור את השפעת שינוי האינדקס על ההכנסות וההוצאות השוטפות, נחקר להלן רק את השאלה, עד כמה הצמדת ההשקעות לאינדקס החודשי היתה שקולה כנגד הצמדת הנימלאות השוטפות לאינדקס המשכורתי (*). בזה אני יכולים להצטמצם בהשוואת גידול קרנות הביטוח של הקצבאות השוטפות (להוציא קצבאות נכות ומניית) עם גידול ערך ההשקעות המקבילות לקרנות אלה, עד כמה שאלה ואלה גדלו לרגלי עליית האינדקס, כי קרנות ביטוח הקצבאות מהוות יותר מ-90% של כל קרנות הביטוח. ברור מראש כי רק במקרה יכולות שתי ההצמדות השונות הנ"ל להיות שקולות בדיוק זו כנגד זו.

17. תנאי הצמדתן של השקעות המוסד לאינדקס וכן שיטת החישוב של תוספת ערכן הנגררת ע"י הצמדתן זו תוארו באריכות בדו"ח האקטוארי לשנת 1955/56 ובקיצור, סעיף 15 של תמצית הדו"ח הכלולה בדף וחשבון 1955/56.

לפי שיטה זו קבלנו את תוספת הערך הכוללת במשך שנת 1954/57 בסך 4,947,465 ל"י. חלוקתה לש"י לרשת הענפים נעשתה בהתחשב עם מקורות ההשקעות מעודפי הכנסות הענפים על הוצאותיהם ומרי"בית, ונתנה את המספרים הבאים:

לענף זקנה ושאיירים	3,875,944	ל"י
לענף נפגעי עבודה	670,049	-
לענף אמהות	401,472	-
סה	4,947,465	ל"י

המספרים האלה מופיעים בלוח מס' 8 של המאון. 18. לצורכי ההשוואה הנוכרת בסעיף 16 עלינו להבחין

* כלומר: נחקר באופן חלקי את השפעת שינוי האינדקס על שני צדדי המאון בלבד.

בין האקטיבים שהיו קיימים ביום 31.3.56 - להלן: ההשקעות הישנות - להלוואות הצמודות שנתווספו במשך שנת 1956/57 - להלן: ההשקעות החדשות; ובדומה לזה בין קרנות הביטוח ליום 31.3.57 עבור הקצבאות שאושרו למקרי שנת 1954/56 - להלן הקרנות הישנות - לקרנות הקצבאות שאושרו או שתאושרנה למקרי שנת 1956/57 - להלן הקרנות החדשות.

הלוח הבא מראה את גידולן באחוזים של ההשקעות והקרנות הנ"ל לרגלי עליית האינדקס החודשי והמשכורתי.

קרן קצבאות			השקעות	
בענף נפגעי עבודה	בענף זקנה ושאיירים	בענף נפגעי עבודה		
3.00%	4.18%	5.68%	ישנות	
2.48%	4.18%	2.42%	חדשות	
2.88%	4.18%	4.00%	כולן	

הערות: בניגוד לקרנות הקצבאות בענף זקנה ושאיירים לא עלו קרנות הקצבאות בענף נפגעי עבודה ביחס עליית האינדקס המשכורתי, כלומר 2.42% או ב-4.18%, מסני שקצבאות הנכים והתלויים בנפגעי עבודה מוגבלות באחוזים (לפי דרגת הנכות או לפי הרכב המטפחה התלויה) מ-2.50% לירות לשנה (דהיינו 6.250 ל"י ליום).

19. מספרי הלוח הקודם מדברים בעד עצמם, ולכאורה אינם עשויים לעורר דאגה מיוחדת. אלא יש לזכור עובדות אחדות הגורעות מערך הקבלת המספרים הנ"ל, והן:

א) אמנם יודעים אנו, כי ערך ההשקעות החדשות גדל לרגלי עליית האינדקס ב-2.42%, ורק בש"י עור הוה. אך אין אנו יודעים, - וגם זה עקב חוסר הידיעות הנוכר בסעיף 6 - בכמה גדלו (או קטנו) ההשקעות החדשות עצמן, כלומר בכמה גדלו ע"י עליית האינדקס עודפי הענפים שהושקעו מפעם לפעם במשך השנה.

ב) אמנם גדלו ההשקעות הישנות ב-5.68% וכל ההשקעות ביחד בשיעור הקרוב מאד לשיעור גידול כל הקרנות בענף זקנה ושאיירים, ובשיעור גדול משיעור גידול הקרנות בענף נפגעי עבודה. אך לרגלי הפיזור בתשלום דמי הביטוח - אשר משקלו עולה בהרבה על משקל הפיזור הנגדי בתשלום הנימלאות - מפגרת גם פעולת ההשקעה תמיד אחרי קרות המקרים היוצרים קרנות ביטוח נוספות. צריכים אפוא להשלים, עד כמה שאפשר, את השוואת שיעורי גידול ההשקעות והקרנות ע"י השוואת גידולן המוחלט.

20. אך להשוואה זאת אין משמעות בדו"ח זה לגבי ענף זקנה ושאיירים, כי היינו צריכים להקביל את גודל ההשקעות כנגד גודל היוזג של כל גימלאות הענף, לרבות אותן הגימלאות אשר לפי סעיף 1 היוזג אינו כלול במאזן. אי אפשר איפוא כעת להשלים בנוגע לענף זקנה ושאיירים את ההשוואה בסעיף 19.

ברם, בענף נפגעי עבודה גדלו כל הקרנות לרגל עליית האינדקס במשך שנת הכספים בסך 247,000 ל"י בלבד, ואילו ההשקעות בסך 479,000 ל"י (במספר מעוגל).

נוסף לזה אנו מעירים: אם מחלקים גם את כל ההשקעות הצמודות על הענפים, כפי שחלקנו בסעיף 17 את תוספת ערכן, מגיע לענף נפגעי עבודה מן ההשקעות הגומיליות בצירוף הלקו בתוספת הערך סכום העולה על 11 מיליון לירות והמהווה איפוא כיסוי מלא לקרן הביטוח המופיעה במאזן*.

21. אפשר איפוא לסכם בזהירות מסוימת כי לכה"פ בענף נפגעי עבודה שמשה הצמדת ההשקעות לאיג"ד כס החודשי עד כה תריס בפני תוצאות הצמדת הגימלאות לאינדקס המשכורת.

22. אין ספק כי הפיגור הגל (ס-ק 19 ב) הוא במידה מסוימת מחוייב המציאות, אך מחובתנו לאמוד בפרק זה גם את תוצאתו שהיא כפולה: אי קבלת ריבית עבור הסכום המפוגר והשקעתו בהצמדה לאינדקס חודשי של 259 במקום 239. יש לאמוד את ההפסד הכולל הנגרם ע"י הפיגור הגל ב"1 מיליון לירות בערך, אך כאמור לעיל למעשה היה זה בלתי אפשרי למנוע אותו כולו.

ה. הכנסות המוסד מריבית

23. לאור חשיבותו היסודית של שער הריבית כבסיס לחישוב קרנות הביטוח (ראה סעיף 3) ולרגל העוב"דה שרק קרן ההלוואות אשר המוסד נתן לאוצר המדינה צמודה לאינדקס, אילו כריבית מקבל המוסד 5% לשנה רק מן הקרן הגומילית, שומה עלינו לבדוק את שער הריבית "הממשי" אשר המוסד הכניס מהשקעותיו.

(א) אילו הוצמד גם תשלום הריבית לאינדקס היה

המוסד מקבל ב"1956/57 על הלוואותיו הצמודות ריבית בסך 3,160,226 ל"י. למעשה שולמה על ההלוואות הצמודות ריבית רק בסך 2,779,858 ל"י. אי הצמדת הריבית הקטינה איפוא את הכנסות המוסד בסך 380,368 ל"י או במלים אחרות: שער הריבית "הממשי" (המתקבל מתוך יחס הריבית ששולמה לריבית הצמודה) הוא רק 4.40%.

(ב) ישנה עוד הכנסת ריבית קטנה אחרת, סמויה מן העין, ומקורה בשיטת חישוב תוספת הערך של ההשקעות, הגל בסעיף 17. אם מוסיפים אותה להכנסת הריבית המופיעה בדו"ח הכספי, ומייחסים מצד אחר את ההכנסה הכוללת הזאת של ריבית כחוג לכלל האקטיבים המופיעים במאזן לתחילת שנת 1956/57 ולסופה, לרבות תוספת הערך (ולהוציא כמובן את דמי הביטוח העומדים לגבייה) מקבלים כי המוסד הכניס במשך שנת 1956/57 על כל האקטיבה שלו ריבית בשיעור 4.36% בלבד.

24. חברה פרטית לביטוח המכניסה רק 4.36% מהשקעותיה אינה יכולה לבסס את חישוב קרנות הביטוח על שער ריבית של 4% כפי שאנו עושים זאת (סעיף 3), כי היא זקוקה להפרש ביטחון גדול. אך גם בעין זה לא הרי מוסד לביטוח חובה כהרי חברה פרטית, כל כמה שהיא רצוי, מבחינה טכנית, להגדיל את שער הריבית הממשי ע"י הצמדתם של תשלומי הריבית גם הם לאינדקס, אין אנו רואים צורך להקטין כעת את שער הריבית החישובי ולהגדיל ע"י כך במידה חשובה את קרנות הביטוח בענפים זקנה ושאיירים נפגעי עבודה, וכן אין אנו רואים טעם ביצירת קרן ריבית מתוך עודפי הריבית הטכניים הניתנים להלן, כל עוד שתי פעולות אלה רק תגדלנה את הנירעון (הסמרי כעת) בענף זקנה ושאיירים או תיצורנה גירעון גלוי בענף נפגעי עבודה.

25. עודף שער הריבית הממשי (כגל 4.36%) על שער הריבית החישובי (4%), פירושו כי 36/436 מהכנסת הריבית הכוללת (הגלויה והסמויה) כלומר 235,000 לירות (במספרים מעוגלים) מהוות עודף ריבית טכני,

* השוואה סעיף 14.

* גם לפי האומדן הסמימי הוא סמויה לכה"פ כיסוי מלא לקרן הקצבאות אשר בעיקר היא זקוקה להשקעה צמודה.

בענף	זקנה ושאיירים	נפנעי עבודה	אמהות	סה"כ
לשך	12,976	3,870	3,301	20,147

לפי סעיף 10 מהיום איפוא האקטיבים האלה בענף זקנה ושאיירים יותר מ-20% של הקרן השמורה. בענף נפנעי עבודה היה המאזן מראה עתודה (של 66 אלף ל"י בערך) גם בלי האקטיבים הנ"ל, ומה גם לפי האומדן האופטימי. רק לפי האומדן הפסימי היה מתקבל גירעון של 550 אלף לירות בערך, לולא הבאנו בחשבון את שני האקטיבים האלה.

ובענף אמהות היינו עוד מקבלים עתודה של 150 אלף לירות לפי האומדן הפסימי על אף העברת ששה מיליונים לירות לענף זקנה ושאיירים.

29. היוצא לנו מזה הוא:

(א) בנוגע למצב ענף זקנה ושאיירים אין מה להוסיף בדו"ח זה על דיוענו בקרן השמורה ובדמי הביטוח (סעיף 4 פרק 2).

בדעתנו לתת בדו"ח התלת-שנתי - בתנאי שנקבל בעוד מועד את החומר הנחוץ לזה - לא רק מאזן שלם עבור הענף אלא גם צפייה על הכנסותיו והוצאותיו השוטפות בעתיד, מדי שנה בשנה. צפייה זו תקל לקבוע את שיטת מימון הענף, כולל קביעת המועדים להגדלה הדרגתית של דמי הביטוח.

(ב) בענף נפנעי עבודה מופיעה עתודה בסך 3.9 מיליונים לירות. ברור שאיננה תוצאת שנה זו בלבד, וגם לא יתכן להקבילה מול תוצאת המאזן הקודם מבלי לתקן את אומדניו של אשתקד, לרבות אומדן דמי הביטוח העומדים לגבייה, לפי ידיעותינו היום. את מקורות העתודה הנ"ל נחקור איפוא רק בדו"ח התלת-שנתי, ואילו כאן אנו מסתפקים בזה להזכיר כי חלק ממנה נובע מתוספת ערך ההשקעות לרגלי עליית האינדקס ומהכנסת הריבית עד כמה שזו עלתה על 4%.

מנקודת מבט האקטואר אין לראות ביתרה של 3.9 מיליון לירות, כלומר בטדל של 63% מן החוצאות השנתיות השוטפות (האופרטיביות והמינהלתיות ביחד) קרן תעדה- או קרן בטחון- מוגמלת, בפרט לאחר ניסיון של שלוש שנים בלבד. אם בכל זאת רוצים לשנות את התערוף, יתכן תיקון צודק של התערוף רק עם הידיעות הנ"ל בסעיף 7 ב.

אמנם צנוע למדי, מהשקעות המוסד והוא מתחלק על ענפי הביטוח כך:

ענף זקנה ושאיירים	185,000 ל"י
ענף נפנעי עבודה	30,000 ל"י
ענף אמהות	20,000 ל"י
סה"כ	235,000 ל"י

העודף הנ"ל כלול בקרן השמורה והעתודות.

ג. ניתוח תוצאות שנת הכספים 1956/57

26. היה רצוי מאד לנתח מדי שנה בשנה בדו"ח האקטוארי את תוצאות השנה כדוגמת ניתוח ריווח והפסד- של חברה פרטית לביטוח; ולחשוף את מקורות העתודה או הגירעון המופיע במאזן לכל ענף וענף. לצערנו גם בשנה זאת לא ניתן הדבר להיעשות במידה משיערה רצון. אמנם את השפעתם של שינויי האינדקס וההכנסה מריבית, שני מקורות חשובים של יתרה או גירעון, חקרנו בנדר האפשרות המציאותית בשני הפרקים הקודמים. אך גורמים אחרים העשויים ליצור יתרה או גירעון עדיין אינם ניתנים לחקירה. פירטנו אותם בדו"ח האקטוארי לשנת 1955/56 ואין צורך לחזור על דברינו, כי גם הסיבות המעכבות את חקירת אותם הגורמים לא נשתנו. אך עלינו להצביע על נקודות אחדות שהשפעתן על המאזן היא גלויה.

27. דמי הביטוח העומדים לגבייה מופיעים במאזן האקטוארי לשנת 1955/56 בסך 4.873 מיליון ל"י ואילו במאזן של השנה בסך 15.2 מיליון ל"י. אלה ואלה נאמדו ע"י המחלקה האקטוארית לפי ידיעות שנת-קבלו משתי מחלקות אחרות, ואי אפשר להשמיט את הסעיף הזה; אשר הוא אקטיב אמיתי ובריא מן המאזן מבלי להראות את מצב המוסד וענפיו באור מטעה בהחלט. אולם אסור לראות בהגדלה הניכרת של אקטיב זה לעומת המאזן האקטוארי הקודם תוצאת שנה זו, אלא בעיקר תוצאת תיקון אומדן.

28. מלבד דמי הביטוח העומדים לגבייה הוכנסה בשנה זאת במאזן נופו (לוח מס' 1 סעיף 12) גם תוספת ערך ההשקעות הצמודות אשר נבעה מעליית האינדקס. מעניין לעיין בהשפעת שני האקטיבים האלה על המאזן. לפי הסעיפים 78 ו-17 עולים שניהם ביחד באלפי לירות:

ג) בענף אמהות אין ספק כי המצב הוא טוב מאד, והאפשרות להעביר מחשבותיו ששה מיליונים לירות לחשבון ענף זקנה ושאיירים תוכיח. אם כי תיתכן איפוא הקטנת דמי הביטוח, אין אנו רואים מנקודת מבט האקטואר דחיפות לשאלה זו, כל עוד דמי הביטוח בענף זקנה ושאיירים בעינם עומדים.

30. לסוף ניתוח זה של תוצאות השנה אנו צותנים כאן, בהתאם להצעתה של מינהלת המוסד, הקבלה של סעיפי הדוח הכספי* בנוגע להכנסות והוצאות השוטפות כנגד סעיפי תקציב המוסד לשנת 56/57* עד כמה שסעיפי הדוח הכספי חורגים מגבולות שני האומדנים (לפי מכסימום ומינימום של ההוצאות) שניתנו בתקציב. לשם הבנת הקבלה זו צריכים לזכור את העובדות הבאות:

א) התקציב הגל הוכן בתחילת שנת 1956, כלומר רק 9 חודשים אחרי שביטוח השאיירים נכנס לתוקף. סך וכשנה אחרי שביטוח האמהות נכנס לתוקפו במלוא היקפו. אולם גם ניסיון המוסד ב-21 חודשי פעולתו בענף נפגעי עבודה לא היה יכול להיות ידוע או אלא באופן חלקי. הבסיס של האומדנים היה איפוא צר למדי.

ב) המבנה של התקציב ושל הדוח הכספי ומשמעות סעיפיהם שונים זה מזה בכמה נקודות, והן:

1) דמי הקבורה בתקציב מהווים את אומדן התשלומים בקשר למקרי מוות הצפויים בשנת 1956/57 ורק בקשר להם, כולל תשלומים שיבוצעו רק אחרי תום השנה.

2) מענקים וקצבאות לשאיירים, פירושהם בתקציב: מענקים ושעורי קצבאות אשר זמן פירעונם חל בשנת התקציב - ואילו לגבי כל סעיפי ההוצאות השוטפות בדוח הכספי וכן לגבי יתר הסעיפים בתקציב - פירושהם הוא תשלומים שבוצעו (או שיבוצעו) במשך השנה בלי שים לב לזמן פירעונם החוקי.

3) ישנם סעיפים בדוח הכספי שאינם מופיעים כלל בתקציב, כמו דמי ביטוח העומדים לגבי בייח, תוספת ערך ההשקעות, ועוד.

4) לצורכי השוואת תוצאות שנת הכספים עם אומדני התקציב אין אגהנו צריכים להקביל

את עודפי ההכנסות על ההוצאות בתקציב כנגד העודפים בדוח, כי שניהם אינם אלא תוצאות יתר סעיפי התקציב והדוח וכן גם ההכנסות מריבית הן שוב רק תוצאות העודפים הגל.

ד) כמו כן אנו משמיטים סעיפי הוצאה שלא עלו ל-50 אלף לירות וגם לא נאמדו בתקציב ע"י המחלקה האקטוארית.

31. לגבי הסעיפים: דמי פגיעה, מענקים וקצבאות לתלויים, מענקי לידה ודמי לידה נמצא סכום ההוצאה לפי הדוח הכספי בין שני אומדני התקציב, ואלה הם הסעיפים אשר בהם סוטים מספרי הדוח הכספי מגבולות שני אומדני התקציב (באלפי לירות) לפי מכסימום ומינימום של ההוצאות.

מספר ידורי	שם הסעיף	אומדן "מכסימום"	אומדן "מינימום"	דוח כספי
1	הכנסות מדמי ביטוח ריזליים (כל הענפים)	37,540	37,540	46,788
2	הוצאות מינהלת (כל הענפים)	2,003	2,003	2,000
3	דמי קבורה	200	230	96
4	מענקים וקצבאות לשאיירים	2,540	1,450	1,012
5	מענקים לגבים	900	720	1,041
6	קצבאות לגבים זמניים וקבועים	300	250	388

32. הסעיפים 1 ו-2 בלוח הקודם לא נאמדו ע"י המחלקה האקטוארית ולכן אנו מסתפקים בהסברת הסטיות לגבי יתר ארבעת הסעיפים.

א) דמי קבורה. מלבד האמור בס"ק 30 ב' יש להעיר כי האומדן בתקציב בוסס על נתונים דימוגרפיים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בנוגע ליהודים ולא יהודים. לא יכולנו לקחת בחשבון את ההנבלות לפי ס"ק 10 א) של החוק בנוגע לקיומם של רשות מקומית או מוסד ציבורי המטפלים בקבורת המתים.

ב) מענקים וקצבאות לשאיירים. ראה את האמור בס"ק 30 ב' 2). אולם הסיבה העיקרית לסטייה הגדולה של המציאות מן האומדן היא שגם כאן בוסס האומדן על נתונים דימוגרפיים ולא על ניסיון המוסד, ולמעשה לא הוגשו תביעות במספר הצפוי על יסוד הנתונים הדימוגרפיים.

* דוח הכספי - כולל להלן גם את המאון.
** נוסח לדוח לוח מס' 8.

ההוצאה לפי הדריח עלתה אפילו על אומדן המכסימום מפני שבזמן עריכת התקציב לא נל-קחה בחשבון הגדלת המכסימום לקצבאות לנכים ב-25% אשר חלה ב-1.4.56 ואשר השפיעה גם על ההוצאה הזאת. נוסף לזה עלה המספר הידוע של המקרים בשתי השנים הראשונות אחרי גמר התקציב בהרבה על המשוער בזמן עריכת התק-ציב, והידיעה הלקויה הזאת של העבר גררה אומדן קטן מדי בנוגע לעתיד.

ד) קצבאות לנכים ומניים וקבועים.

נוסף לסיבות הנזכרות בסעיף הקודם פעלה גם עליית האינדקס - התקציב הוערך לפי 236 נקודות, ובמשך רוב שנת 1956/57 היה האינדקס 249 נקודות - בכיוון הגדלת ההוצאות על המשוער.

אחד מן המבוטחים כנגד הנימלאות אשר הוא ושאייריו יקבלו תמורתם, והם טעונים איפוא הגדלה.

2) בענף נפגעי עבודה יצרו עתודה. אין זה רצוי להקטינה כבר עתה ואי אפשר לתקן את התע-ריף באופן צודק ע-ם הידיעות הסטטיסטיות הנמצאות.

3) בענף אמהות יצרו עתודה ניכרת. אפשר להק-טין אותה, אך רצוי לעשות זאת לטובת ענף זקנה ושאיירים, אם מחליטים להקטינה.

ג) הצמדת קרן ההשקעות לאינדקס היתה - לפי תנאי חוץ החלוואות ולפי תנאי המציאות - בענף נפגעי עבודה שקולה כנגד הצמדת הקצבאות לאינדקס - והותר.

בענף זקנה ושאיירים אי אפשר לדון באופן סופי על שאלה זו בדו-ח זה, ובענף אמהות השאלה איננה קיימת.

ד) אי הצמדת ריבית החלוואות הנ-ל לאינדקס הק-טינה את הכנסות המוסד ואיננה רצויה.

ה) אומדני המחלקה האקטוארית בחלקם אינם מבו-ססים על חומר מספיק ואינם איפוא מדוייקים במידה הרצויה.

ז. סיכום

33. א) המאון נותן תמונה שלמה של מצב הענפים נפגעי עבודה ואמהות, ותמונה פרלימנרית של מצב הענף זקנה ושאיירים.

ב) דמי הביטוח:

1) בענף זקנה ושאיירים אינם שקולים לגבי אף

פרופ' שמשון ברויאר

האקטואר של המוסד

המחלקה האקטוארית
המוסד לביטוח עובדים
ירושלים

ירושלים, כ"ו כאלול תשי"ז (22.9.57)

רשויות המוסד

מועצת המוסד

שר העבודה, יו"ר המועצה	מרדכי נמיר
משרד העבודה, סגן יו"ר המועצה	י. עילם
משרד העבודה	צ. ברניב
משרד האוצר	מ. זגגי
משרד הבריאות	ח. ש. הלוי
משרד הסעד	ש. קדרי
משרד המסחר והתעשיה	ד"ר א. לבנטל
התאחדות בעלי התעשיה	י. האוזמן
התאחדות בעלי התעשיה	י. יוחננוף
התאחדות בעלי התעשיה	מ. לוי
הברת העובדים	י. ריטוב
התאחדות האיכרים	מ. שלוש
התאחדות האיכרים	ד. גליקסון
סולל בונה	א. בן-גד
ארגוני הקבלנים והבונים	א. רביב
התאחדות הסוחרים הכללית	ד"ר י. קולברג
התאחדות בעלי מלאכה ותעשיה זעירה	מ. מנדלבוים
ההסתדרות הכללית של העובדים	י. משל
ההסתדרות הכללית של העובדים	צ. גינת
ההסתדרות הכללית של העובדים	ח. פלכסר
ההסתדרות הכללית של העובדים	י. גיל
ההסתדרות הכללית של העובדים	ב. לין
ההסתדרות הכללית של העובדים	י. לביטוב
ההסתדרות הכללית של העובדים	ש. דן
הסתדרות הפועל המזרחי	י. נס
הסתדרות העובדים הלאומית	ש. כהן
הסתדרות פועלי אגודת ישראל	א. ורדיגר
הסתדרות הפועלים החקלאיים	י. וידלר
הסתדרות הפועלים החקלאיים	י. שוצברג
הסתדרות הפועלים החקלאיים	מ. שמיר
המרכז החקלאי — הסתדרות הפועל המזרחי	ג. יערי
"בהן", ברית פיקוח של אגודות הקלאיות	א. גראד
ההסתדרות הרפואית	ד"ר ו. אבלס
הסתדרות עורכי הדין	ה. בן ארי
הסתדרות נשים ציוניות	גב' א. פולק
סועצת הפעלות	גב' ר. אהרונסון
הסוכנות היהודית	ב. יפה
נתמנה אישית על ידי שרת העבודה	פרופ' ת. גרושקה
נתמנה אישית על ידי שרת העבודה	ח"כ ד"ר ב. הראל
נתמנה אישית על ידי שרת העבודה	י. קנב

• לסוף שנת 1957

מינהלת המוסד

- ד"ר ג. לוטן מנהל כללי ויו"ר המינהלה
- ר. וולקוב סגן מנהל כללי
- ד"ר ח. לחמן מנהל ענף נפגעי עבודה
- א. רמון מנהל ענף זקנה ושאינים
- ח. הרדוף מנהלת ענף אמהות
- א. זלצמן גזבר המוסד
- מ. רודה כגן מנהל קרן השוואה למשרתים במילואים
(כדעה מיעצת)

בית דין לביטוח לאומי

אבות בתי הדין

- ד"ר מ. פרץ שופט שלום ראשי — ירושלים
- מ. כהן שופט שלום — ירושלים
- ד"ר ח. ארליך שופט שלום — תל-אביב — יפו
- מ. רובין שופט שלום — תל-אביב — יפו
- ד"ר ה. לוין שופט שלום — חיפה
- ל. פורטונה שופטת שלום — חיפה

בית דין לערעורים

- ד"ר ב. שושבטסקי שופט מחוזי, אב בית הדין
- י. כהן שופט מחוזי, אב בית הדין
- ח. אור עו"ד
- ג. האוזנר עו"ד
- צ. הילר עו"ד
- ש. ת. כהן עו"ד

מנהלי יחידות במשרד הראשי ובסניפים

המשרד הראשי

ש. בינדר	מנהל מחלקת ארגון ושיטות
ד. בן-חורין	מנהל הסכנות ראשי
ש. ברנר	מנהל המדור לרישום ומיכון
פרופ' ש. כרויאר	אקטואר ראשי
א. גפני	מנהל המחלקה להסברה ויחסי ציבור
א. דותן	מפקח ראשי על הנביית
עו"ד מ. לויץ	יועץ משפטי
מ. מאירי	מנהל ליטת המנגנון
ד"ר ב. נוימן	מנהל הפנינים הרפואיים
ד"ר א. ניצן	מנהל המחלקה למחקר וסטטיסטיקה
א. פרידל	מזכיר מועצת המוסד
א. מרצבך	עוזר למנהל המוסד
י. קופר	מנהל המשק

סניף ירושלים

י. בלבינדר	מנהל סניף ירושלים
י. בנוימן	מפקח על הנבייה במחוז ירושלים
עו"ד א. אביאור	סקיד הביטוח מחוזי

סניף תל-אביב

מ. רודה	מנהל סניף תל-אביב
עו"ד נ. טמקין	סקיד הביטוח מחוזי
מ. שטלברג	מפקח על הנבייה במחוז תל-אביב
ד"ר ח. זינדל	רופא מחוזי
ד"ר מ. ברנד	רופא מחוזי

סניף חיפה

מ. מוהליבר	מנהל סניף חיפה
מ. סלוחובסקי	מפקח על הנבייה במחוז חיפה
עו"ד י. ביברו	סקיד הביטוח מחוזי
ד"ר א. מעוז	רופא מחוזי

סניפים איזוריים

ד. אולשבסקי	מנהל סניף רמלה
ח. אשכנזי	מנהל סניף פתח-תיקה
צ. ברנע	מנהל סניף חדרה
י. כהן	מנהל סניף טבריה וצפת
י. כץ	מנהל סניף טבר סבא
מ. סאלח	מנהל סניף נצרת
י. פישנרונד	מנהל סניף רמת גן
י. צוקרמן	מנהל סניף טפילה
ג. רפפורט	מנהל סניף נתיבי נהריה ועכו
י. רייפן	מנהל סניף רחובות
א. שבח	מנהל סניף נתניה
י. זמיר	מנהל סניף באר-שבע

רשימת הלוחות

מספר	לוחות מאזן ודין וחשבון כספי	מספר
14	1. מאזן ליום 31.3.1957	55
	2. חשבון הכנסות והוצאות כללי לתקופת	
	31.3.1957 - 1.4.1956	56
65	3. חשבון הכנסות והוצאות של ענף ביטוח זקנה	
	ושאירים לתקופת 31.3.1957 - 1.4.1956	57
15	4. חשבון הכנסות והוצאות של ענף ביטוח נפגעי	
	עבודה לתקופת 31.3.1957 - 1.4.56	57
66	5. ההכנסות וההוצאות בשנת 1956/57 בהשוואה	
	לתקציב 58-59	
67	6. חשבון הכנסות והוצאות של ענף ביטוח אמהות	
	לתקופת 31.3.1957 - 1.4.1956	60
17	7. היקף הגבייה בשנת 1956/57 בתקופות של	
	רבעי שנה בהשוואה לשנים 1954/56	60
67	8. הוצאות מינהליות ב"1956/57	
	בהשוואה לשנים 1954/56	60
18	לוחות סטטיסטיים	
	תביעות לגימלאות - כללי	
67	9. תביעות לגימלאות שאושרו במוסד, לפי ענפי	
	הביטוח (1954/55 - 1956/57)	63
	ביטוח זקנה ושאירים	
	10. תביעות לגימלאות שאירים, לפי סוג הגימלה	
	ולפי התאריך (1955/56 - 1956/57)	64
	11. תביעות לדמי קבורה לפי סוג הטיפול, לפי	
	התאריך ולפי הסכום ששולם כדמי קבורה	
	(1955/56 - 1956/57)	64
	12. תביעות לקצבת שאירים, לפי הרכב התלויים	
	בנפטר (מרס 1957)	64
	ביטוח אמהות	
	13. תביעות לדמי לידה לפי המעמד בעבודה ולפי	
	השנה בה חל התשלום הראשון	
	(1954/55 - 1956/57)	65
	ביטוח נפגעי עבודה	
1954/55-1956/57	כל הנכנסים - השוואת תקופות	
68	19. נפגעי עבודה לפי תוצאות התאונה	
68	20. נפגעי עבודה לפי ענף הסיכון ושנת הפגיעה	
	21. שערי תכיפות של תאונות עבודה לפי ענף	
	הסיכון	69
	22. שערי חומרה של תאונות עבודה לפי ענף	
	הסיכון	69
	23. ממוצעים של ימי עבודה ההולכים לאיבוד	
	לנפגע כתוצאה מתאונות עבודה וממחלות מק-	
	צוע, לפי ענף הסיכון	69
	24. נפגעי עבודה לפי סוג התאונה	70
	כל הנכנסים - סירות לשנת 1955/56	
	25. נפגעי עבודה לפי ענף הסיכון ולפי תוצאות	
	התאונה	70
	26. מספר ימי העבודה ההולכים לאיבוד כתוצאה	
	מתאונות עבודה וממחלות מקצוע, לפי ענף	
	הסיכון ולפי תוצאות התאונה	71
	27. נפגעי עבודה לפי גורם התאונה	71
	28. נפגעי עבודה לפי ענף הסיכון ולפי מקום	
	התאונה	72

48. הנפטרים כתוצאה מתאונות עבודה, לפי ענף
86 הסיכון ולפי סוג התאונה

49. הנפטרים כתוצאה מתאונות עבודה, לפי ענף
87 הסיכון ולפי הגיל

גבייה ותשלומי גימלאות

50. הגבייה לפי סוג המבוטח (1954/55 - 1956/57) 87
51. הגבייה לפי ענפי הביטוח (1954/55 - 1956/57) 88
52. הגבייה לפי המקורות (1954/55 - 1956/57) 88
53. תשלום גימלאות לפי ענפי הביטוח 88
54. הגבייה לפי הסניפים (1954/55 - 1956/57) 89
55. תשלום גימלאות לפי הסניפים (1954/55 - 1956/57) 89

שוונות

מפעלים (מפעלים גדולים בלבד)

56. המפעלים הגדולים לפי הסניף ולפי טבה דמי הביטוח לחודש 90
57. המפעלים הגדולים לפי גדל החיוב האחרון ולפי סעיפי הסיכון 90

סכר עבודה

58. השכר הממוצע של המבוטחים השכירים, מרס 1956 91

מבוטחים לא שכירים

59. המבוטחים ה-לא שכירים - שהצהירו על הכנסותיהם, לפי טבה ההצהרה ולפי סוג הביטוח (1956/57) 91
60. המבוטחים ה-לא שכירים - לפי סוג הביטוח (1956/57) 91
61. המבוטחים שנקבעו להם הפרשי שומה, לפי טבה הפרשים ולפי סוג הביטוח (1956/57) 91

29. נפגעי עבודה לפי מקום התאונה ולפי תוצאות התאונה 72

30-31. נפגעי עבודה לפי ענפי הסיכון ולפי המין והגיל 73-74

32. נפגעי עבודה לפי תוצאות התאונה ולפי המין והגיל 74

33. נפגעי עבודה לפי ענפי הסיכון ולפי סוג התאונה 75

34. נפגעי עבודה לפי תוצאות התאונה ולפי גרם התאונה 75

35. נפגעי עבודה לפי ענפי הסיכון ולפי גרם התאונה 76

36. נפגעי עבודה לפי תוצאות התאונה ולפי סוג התאונה 76

37. נפגעי עבודה לפי ענפי הסיכון ולפי מהות הפגיעה 77

38. נפגעי עבודה לפי תוצאות התאונה ולפי האבר שנפגע 78

39-40. נפגעי עבודה לפי ענפי הסיכון, לפי המין ולפי טבה השכר הרגיל 79-80

41. נפגעי עבודה לפי ענפי הסיכון ולפי טבה דמי הפגיעה ליום 81

42. נפגעי עבודה לפי ענפי הסיכון ולפי מספר ימי ההעדרות מהעבודה 82

נכס עבודה

43. הנכים התמידיים לפי ענפי הסיכון ודרגת הנכות 83

44-45. מספר הנכים כתוצאה מתאונות עבודה, לפי ענפי הסיכון ולפי טבה גמלת הנכות (כולל מענק ממוצע וקצבה ממוצעת לפי סעיף סיכון) 84-85

נפטרים

46. הנפטרים כתוצאה מתאונות עבודה, לפי ענפי הסיכון ולפי מקום התאונה 85

47. הנפטרים כתוצאה מתאונות עבודה, לפי ההר-כב המשפחתי של התלויים בנפטר ולפי טבה הקצבה החודשית 86

מאזן ליום 31.3.1957

פ ס י ב			א ק ט י ב		
לי"י	לי"י	1. קרן שמורה	לי"י	לי"י	1. השקעות
63,421,578		ענף זקנה ושאיירים	75,630,101		אוצר המדינה (פרך נומינלי)
		2. קרן ביטוח (כולל תביעות			2. פקדונות לזמנים קצרים
		שטרם הוגשו)		759,999	בנק הדואר
	18,080,000	ענף זקנה ושאיירים	2,025,624	1,265,625	בנק הפועלים בע"מ
	10,923,000	ענף נספעי עבודה	1,584,989		3. בנקים ע"ש
29,630,000	627,000	ענף אמהות			4. חשבון סלוקין אצל
		3. עתודה	1,694,434		החשב
	3,935,976	ענף נספעי עבודה			5. מקדמות
7,488,787	3,552,811	ענף אמהות		10,000	מכן דוד אדום
		4. קרן השוואה לתשלום	147,782	137,782	שירותים רשמיים
		תגמולים למשרתים			6. הלוואות
1,899,494		במילואים			אוצר המדינה - תגמולים
		5. זכאים		7,571	לנספעי ספר
		מבוטחים שונים המורה		32,459	נספעי עבודה שהם נכים
	37,978	המחאות שטרם נפרדו		20,080	מוסד לבטוחות וניחות
151,174	113,196	שונים		15,000	בנק "יהב"
				49,556	עובדי המוסד
			466,076	341,410	הלוואות לפי תנאי שכירות
					7. חייבים
					פקודי השומה, נזכרי משנה,
				151,842	אגף הנביה של משרד האוצר
			237,481	85,639	שונים
					8. נכסי דלא נידדי
				665,019	בנינים
			653,091	- 11,928	סח
					9. מטלטלין
					מכוניות, אישנושים, ציוד
			120		משרדי (בערך סולי)
			3,870		10. דמי מחזור
			15,200,000		11. דמי ביטוח העומדים לנבייה
					12. תוספת ערך החשקעות
			4,947,465		הצמודות לאינדקס
102,591,033			102,591,033		

חשבון הכנסות והוצאות כללי לתקופת 1.4.1956 - 31.3.1957

הכנסות			הוצאות		
ל"י	ל"י	גבייה	ל"י	ל"י	נימלאות
	26,790,640	ענף זקנה ושאיירים	1,109,988		ענף זקנה ושאיירים
	11,396,414	ענף נפגעי עבודה	5,547,571		ענף נפגעי עבודה
46,676,986	<u>8,489,932</u>	ענף אמהות	11,867,551	<u>5,209,992</u>	ענף אמהות
		היטלים			הוצאות משפט
	20,666	ענף זקנה ושאיירים		89	ענף זקנה ושאיירים
	3,653	ענף נפגעי עבודה		559	ענף נפגעי עבודה
30,671	<u>6,352</u>	ענף אמהות	1,065	<u>417</u>	ענף אמהות
		גביית שווי הגימלה מאת המעביד (סעיף 49 של החוק)			הוצאות מינהל
	400	ענף זקנה ושאיירים	1,020,995		ענף זקנה ושאיירים
	9,824	ענף נפגעי עבודה	694,144		ענף נפגעי עבודה
10,472	<u>248</u>	ענף אמהות	2,129,049	<u>413,910</u>	ענף אמהות
		גבייה של תביעות נגד צד שלישי (סעיף 70 של החוק)			עודף ההכנסה על ההוצאה
	5,100	ענף זקנה ושאיירים	26,903,448		ענף זקנה ושאיירים
	53,692	ענף נפגעי עבודה	5,581,780		ענף נפגעי עבודה
		ריבית	35,596,358	<u>3,111,130</u>	ענף אמהות
	2,217,714	ענף זקנה ושאיירים			
	365,571	ענף נפגעי עבודה			
2,822,202	<u>238,917</u>	ענף אמהות			
		סיכומי היוון של תביעות נגד צד שלישי (סעיף 70 של החוק)			סיכומי היוון של תביעות נגד צד שלישי (סעיף 70 של החוק)
	5,400	ענף זקנה ושאיירים		5,400	ענף זקנה ושאיירים
30,800	<u>25,400</u>	ענף נפגעי עבודה	30,800	<u>25,400</u>	ענף נפגעי עבודה
<u>49,624,823</u>			<u>49,624,823</u>		

השבון הכנסות והוצאות של ענף ביטוח זקנה ושאיירים לתקופת 1.4.1956-31.3.1957

הכנסות

הוצאות

ל"י	ל"י	ל"י	ל"י	
	26,790,640		995,909	נימלאות
26,811,306	20,666		16,156	קצבת שאירים
			67,623	מענק שאירים
	400	1,110,677	89	דמי קבורה
				הוצאות משפט
5,500	5,100	1,020,995		הוצאות מינהל
2,217,714				סיכומי הירון של תביעות נגד צד שלישי
5,400		5,400		(סעיף 70 של החוק)
		26,903,443		עודף ההכנסה על ההוצאה
29,039,920		29,039,920		

השבון הכנסות והוצאות של ענף ביטוח נפגעי עבודה לתקופת 1.4.56-31.3.57

הכנסות

הוצאות

ל"י	ל"י	ל"י	ל"י	
	11,396,411		1,791,526	נימלאות
11,400,067	3,653		8,243	דמי פגיעה
			47,533	הוצאות רישוי
			1,950,692	בדיקות רפואיות
	9,824		21,931	רישוי ע"י שרותים רפואיים מוסמכים
38,416	48,592		251,524	מענק תלויים
			135,490	קצבת תלויים
			253,029	קצבת נכות תמורת
365,571		1,041,233		קצבת נכות זמנית
			550	מענק נכות
			375	הוצאות משפט
			3,430	הוצאות ועדה רפואית
				הוצאות אש"ל
		5,548,130	39,365	שיקום מקצועי, מתן שיעורים, בדיקות פסיכוטכניות
			634,144	הוצאות מינהל
		694,144	60,000	השתתפות בהקצב המוסד לבריאות וניהול
25,400		25,400		סיכומי הירון של תביעות נגד צד שלישי
		5,581,780		(סעיף 70 של החוק)
11,849,454		11,849,454		עודף ההכנסה על ההוצאה

ההכנסות וההוצאות בשנת 1956/57 בהשוואה לחקצי

הכנסות

הכנסות	חקצי לפי	
	הוצאות	הוצאות
הכנסות	מכירות	מכירות
מכירת	ל"י	ל"י

13,622,156	32,000,000	32,000,000
26,700,640	21,000,000	21,900,000
20,666	20,000	20,000
2,217,714	2,000,000	2,100,000
5,500	—	—
6,000,000	—	—
70,626,106	56,000,000	56,030,000
9,100,000	—	—
3,875,644	—	—
83,632,450	56,000,000	56,130,000

5,407,147	5,320,000	5,750,000
11,396,114	8,900,000	8,900,000
3,632	10,000	10,000
265,571	330,000	370,000
26,416	—	—
—	2,880,000	—

הוצאות

סוגי ההוצאות	חקצי לפי	
	מכירות	מכירות
הוצאות	מכירת	מכירת
מכירת	ל"י	ל"י

97,000	200,000	230,000
1,012,005	2,540,000	1,150,000
80	—	—
1,020,905	962,740	962,740
2,131,002	2,762,740	2,612,740
18,000,000	—	—
65,427,578	32,257,260	30,807,260
83,632,450	36,000,000	36,130,000

1,704,256	1,662,000	1,393,000
1,050,802	2,250,000	2,250,000
47,533	35,000	35,000
39,565	60,000	60,000
276,455	320,000	300,000
1,011,233	990,000	750,000
135,400	130,000	110,000
273,020	230,000	140,000
90,000	60,000	60,000
8,343	—	—
509	—	—
3,400	—	—
275	—	—
624,144	430,000	630,000
6,124,274	6,300,000	5,650,000

17,201,201 17,470,000 13,000,000

סוגי הכנסות מפרט

סוגי ההוצאות מפרט

חשבון הכנסות והוצאות של ענף ביטוח אמהות לתקופת 1.4.1956-31.3.1957

הכנסות

הוצאות

ל"י	ל"י	ל"י	ל"י
	8,489,932	נכייה	1,203,253
8,496,284	6,332	היטלים	1,673,223
		נביות שווי הגימלה מאת המעביד (סעיף 49 של החוק)	2,313,795
248		ריבית	19,721
238,917			5,210,400
			417
			413,910
			3,111,130
8,735,449			8,735,449

היקף הנבייה בשנת 1956/57 בתקופות של רבעי שנה בהשוואה לשנים 1954/56

הקופה	סה"כ נבייה			סה"כ מעצמאיים			סה"כ בעד שכירים		
	1956/57	1955/56	1954/55	1956/57	1955/56	1954/55	1956/57	1955/56	1954/55
אפריל-יוני	7,825,730	6,218,598	2,181,465	1,097,977	979,104	48,943	6,727,762	5,969,494	2,132,522
יולי-ספטמבר	11,498,450	7,513,769	6,151,714	1,328,320	1,261,767	273,622	10,170,139	6,232,002	5,878,692
אוקטובר-דצמבר	12,254,287	11,450,678	6,784,618	1,373,074	1,215,329	423,166	10,881,213	10,235,149	6,361,452
ינואר-מרס	15,129,172	11,469,818	8,818,729	1,786,564	1,469,389	1,236,114	13,342,608	10,000,429	7,582,615
סה"כ	46,797,657	37,652,863	21,835,526	5,585,935	4,945,789	1,981,245	41,121,722	32,437,074	21,955,281

הוצאות מינהליות ב-1956/57 בהשוואה לשנים 1954/56

ריכוז ההוצאות	היתרה			ההוצאות בפועל			התקציב		
	1956/57	1955/56	1954/55	1956/57	1955/56	1954/55	1956/57	1955/56	1954/55
(א) משכורת	-46,488	168,433	17,399	1,785,808	1,380,247	798,101	1,739,320	1,548,680	815,500
(ב) ארנון	39,349	99,682	126,884	607,651	398,963	270,866	647,000	498,645	397,750
(ג) הקמת כרטיסת מרכזית	1,916	20,183	5,924	73,084	34,817	19,976	75,000	75,000	25,000
(ד) הוצאות חד פעמיות	18,010	30,796	-21,128	38,990	64,204	146,128	57,000	95,000	125,000
סה"כ	12,787	319,094	129,079	2,505,533	1,888,231	1,234,171	2,518,320	2,217,325	1,363,250

מבוא ללוחות הסטטיסטיים

כללי

יחד עם הדו"ח השנתי מגיש המוסד גם השנה נספח סטטיסטי מקיף. הנספח הוכן ע"י מחלקת המחקר והסטטיסטיקה של המוסד.

לעומת הלוחות הסטטיסטיים שמורסמו בדו"ח המוסד 1955/56 יש לציין השנה מספר שיפורים: הסטטיסטיקה מקיפה השנה גם שטחים נוספים כגון: גבייה, שכר, דו"חות מעבידים ונתונים על המבור שטחים העצמאיים ו-הלא שכירים: האחרים.

הוכנו לוחות מרכזים לשלוש שנים של הביטוח הלאומי: בתביעות לגימלאות, בתשלומי גימלאות ובגבייה.

חומר רב ומעין הוכן במיוחד בענף נפגעי עבודה והוא משקף את ההיקף והתמורות בפגיעות מבחינת התוצאה (מוות, נכות וכו'), ענף הסיכון וההיעדרות מהעבודה; כמו-כן נערכו חישובים והשוואות בשיעורי התכיפות והחומרה.

נתונים השוואתיים מענינים מובאים גם בלוחות על דמי הלידה, המשקפים את הרכב מקבלות דמי הלידה לפי המעמד בעבודה (שכירות, עצמאיות, חברות מושב); לפי גובה דמי הלידה לשבוע ולפי מספר הימים בעדם שולמו דמי הלידה.

רוב הנתונים, ובמיוחד הנתונים ההשוואתיים, מתפרסמים הפעם גם במספרים מוחלטים וגם באחוזים. הלוחות מתחלקים למספר מדורים: ביטוח זקנה ושאיירים, ביטוח אמהות, ביטוח נפגעי עבודה, גבייה ותשלומי גימלאות ושונות.

ביטוח זקנה ושאיירים

הנתונים על מספר התביעות לגימלאות שאירים ולדמי קבורה מתבססים על הרישום בפנקסי התביעה של הסניפים. המספרים על הרכב מקבלי הקצבות נתקבלו מתוך הוראות התשלום שעובדו במיכון. סכומי הכסף ששולמו לדמי קבורה הם לפי נטוני הנהלת החשבונות.

גם לשנת 1956/57 מועטים עדיין הנתונים הסטטיסטיים בשטח ביטוח זקנה ושאיירים, בגלל העובדה שתשלום גימלאות הוקנה, שהיו הפעולה העיקרית של הענף, החל רק באפריל 1957.

ביטוח אמהות

הנתונים על התביעות למענקי הלידה ודמי הלידה מתבססים על הרישום בפנקסי התביעה של הסניפים. פירוט גימלאות דמי הלידה הוכן על יסוד גיליונות הפעולה אותם ממלאים בסניפים והמועברים למרכז לאחר גמר תשלום הגימלה.

דמי הלידה משתלמים כידוע עד למכסימום של 84 יום, ומאחר שמנקבים כרטיסים רק לתביעות שתשלומן נגמר - לא נכללו בגימלאות דמי הלידה לשנת 1956/57 התביעות שהוחל בתשלומן באותה שנה אך התשלום לא נגמר עד סוף מרס 1957. לעומת זאת מופיע בדו"ח זה מספר מתוקן של תביעות לדמי לידה שתשלומן הראשון חל בשנת 1955/56, מכיון שבינתיים נסתיים גם תשלומן הכולל.

הנתונים על הסכומים ששולמו כמענקי לידה מקורם ברישום בהנהלת החשבונות. מענק הלידה מתחלק כידוע לשני חלקים: הוצאות אישפוז והוצאות ציוד לנולד; אולם במידה שתשלום האישפוז לבית החולים נעשה ע"י היולדת, מוחזר לתובעת סכום האישפוז ע"י המוסד. והוא נכלל ב-ציוד לנולד.

ביטוח נפגעי עבודה

הנתונים על נפגעי עבודה מבוססים על כרטיסי ניקוב שהוכנו על יסוד גיליונות הפעולה אותם מכינים בסניפים לכל מקרי הפגיעה, והמועברים למרכז לאחר סיום תשלומי דמי הפגיעה.

העיבודים על הפגיעות שנסתיימו בנכות מבוססים על החומר הכלול בתיקי התביעות לנכות. המספרים על הפגיעות שנסתיימו במוות הוכנו מתוך תיקי התביעה לגימלת תלויים. בעיבודים על נפגעי עבודה של שנה מסוימת נכללו אותם המקרים שהפגיעה היתה תוך אותה שנה. מספר הפגיעות המתפרסם עתה לשנת 1954/55 הוא גבוה יותר מזה שניתן בדו"ח הקודם, וזה בעקבות התביעות הנוספות שהוגשו בינתיים לסניפים ושעבורן שולמו דמי הפגיעה המתאימים. כאשר לפגיעות שקרו בשנת 1955/56 הרי המיונים מתייחסים בסיה ל-29,192 פגיעות, המהווים לפי האומדן למעלה מ-95% מכלל הפגיעות שקרו תוך אותה שנה ואשר המוסד שילם או ישלם עבורן. לשנת 1956/57 נכללו בלוחות פרטים על כ-20,000 מקרי פגיעה בלבד. הפיזור היחסי בעיבוד התביעות נבע מתוך כך שהתובע גימלה רשאי להגיש תביעתו תוך שנה מתאריך הפגיעה, וכן בגלל העובדה שחלק מהתביעות נמצא עדיין בטיפול בסניפי המוסד.

הגדרתה של תאונת העבודה, למטרת הנתונים הכלולים בלוחות, היא כהגדרתה בחוק הביטוח הלאומי; משום כך נכללו בלוחות גם תאונות שבחלקן אינן אלא תאונות דרכים (תאונות בדרך לעבודה או ממנה); במספר לוחות ניתנו המספרים בנפרד לתאונות עבודה ולאילו שהן למעשה תאונות דרכים. הנתונים מתייחסים רק לפגיעות בעבודה שהמוסד שילם עבורן, או אישר אותן אך לא שולם עבורן מפאת היעדרות מעבודה של יום או יומיים בלבד, או מכל סיבה אחרת. לא נכללו פגיעות קלות יותר שלא הגיעו לטיפול המוסד.

חישוב ימי העבודה ההולכים לאיבוד נעשה בדרך המקובלת ברוב הארצות, דהיינו: מקרה מוות ונכות תמידית של 100% נחשב כאובדן של 6,000 ימי עבודה, ואילו איבוד כושר עבודה חלקי חושב באופן יחסי לאחוז הנכות.

שיעורי התכיפות והחומרה חושבו על יסוד הנוסחאות הבאות:

$$\text{שיעור התכיפות} = \frac{\text{מספר התאונות} \times 1.000}{\text{מספר העובדים השכירים}}$$

$$\text{שיעור החומרה} = \frac{\text{מספר ימי העבודה ההולכים לאיבוד}}{\text{מספר העובדים השכירים}}$$

ממוצע ימי העבודה ההולכים לאיבוד לנפגע חושב ע"י:

סך הכל ימי העבודה ההולכים לאיבוד

מספר הנפגעים

גבייה ותשלום גימלאות

הלוחות על הגבייה ותשלום הגימלאות מבוססים על המאזנים והדוחות הכספיים של המוסד. הם כוללים נתונים כלליים על הגבייה כגון: גבייה לפי סוג המבוטח, ענפי הביטוח ומקור הגבייה, ונתונים כלליים על גימלאות לפי ענפי הביטוח ולפי הסניפים השונים.

הנתונים אינם כוללים את גביית הסכומים לקרן השוואה ואת התשלומים למשרתים במילואים, אם כי המוסד מבצע כידוע גם פעולות אלה.

שונות

במדור זה כלולים:

נתונים על המפעלים הגדולים המדווחים למוסד. כמפעל גדול הוגדר מפעל שהעסיק 25 עובדים ויותר, או אם החיוב שלו לדמי ביטוח, כולל קרן השוואה, הגיע ל-300 ל-י לחודש ויותר (סכום המקביל לתשלום עבור 25 עובדים לערך).

פרטים על שכר עבודה. הפרטים מבוססים על דוחות המעבידים לביטוח הלאומי המקיפים את שכרם של כ-242,000 שכירים קבועים ו-63,000 שכירים ארעיים.

תוצאות עיקריות מעיבוד החומר על המבוטחים הלא שכירים. העיבוד מיוסד על כרטיסי העצמ-איים וה-לא שכירים האחרים שהועברו בסוף 1956/57 לניקוב ולעיבוד במיכון. לפי תכנית שהוכנה מראש.

לוחות סטטיסטיים

לוח 9

תביעות לנימלאות שאושרו במוסד, לפי ענפי הביטוח

1954/55 - 1956/57

1956/57	1955/56	1954/55	%	ס"ח	ענף הביטוח וסוג הנימלה
91,852	86,248	61,273	100.0	239,373	כל הנימלאות
33,091	31,809	21,631	36.2	86,531	נספעי עבודה
31,700	30,529	21,201	34.9	83,430	דמי פגיעה
1,323	1,215	366	1.2	2,904	גימלאות נכות
68	65	64	0.1	197	גימלאות תלויים
55,059	51,991	39,642	61.2	146,692	אמהות
44,897	43,342	36,550	52.1	124,789	מעקי לידה
10,162	8,649	3,092	9.1	21,903	דמי לידה
3,702	2,448	-	2.6	6,150	זקנה ושאיירים
1,290	859	-	0.9	2,149	שאיירים
2,412	1,589	-	1.7	4,001	דמי קבורה

ביטוח זקנה ושאירים

לוח 11

תביעות לדמי קבורה לפי סוג הטיפול, לפי התאריך ולפי הסכום ששולם כדמי קבורה

1955/56 - 1956/57

הסכום בל"י	גדרו	ארשרו	נתקבלו	ה הודו	
				1955/56	1956/57
62,215	182	1,389	1,881	1955/56	
97,823	388	2,412	3,258	1956/57	
8,688	38	192	218	אפריל 1956	
8,889	35	218	272	מאי	
10,411	43	221	244	יוני	
7,982	30	211	268	יולי	
8,053	68	226	266	אוגוסט	
5,121	29	134	212	ספטמבר	
7,954	59	185	300	אוקטובר	
7,486	46	202	210	נובמבר	
7,412	46	163	280	דצמבר	
9,379	81	252	299	ינואר 1957	
6,430	58	175	331	פברואר	
10,197	55	233	358	מרץ	

לוח 10

תביעות לנימלאות שאירים, לפי סוג הנימלה ולפי התאריך

1955/56 - 1956/57

ה הודו	נתקבלו				ארשרו		
	סיה	מענק	קצבה	גדרו	מס'ה	מס'ה	מס'ה
1955/56	1,011	859	10	849	95		
1956/57	1,555	1,290	19	1,271	194		
אפריל 1956	188	105	3	102	11		
מאי	114	89	2	78	9		
יוני	129	124	—	124	22		
יולי	132	100	1	99	13		
אוגוסט	146	139	1	138	22		
ספטמבר	91	53	1	52	11		
אוקטובר	149	108	3	105	22		
נובמבר	110	101	2	99	15		
דצמבר	121	94	2	92	17		
ינואר 1957	153	139	3	136	23		
פברואר	161	112	—	112	17		
מרץ	150	135	1	134	9		

1 כולל תביעות אשר הטיפול בהן תופסק ואח"כ חודש.

1 כולל תביעות אשר הטיפול בהן תופסק ואח"כ חודש.

לוח 12

תביעות לקצבת שאירים לפי הרכב התלויים בנפטר

מרס 1957

התלויים בנפטר	נוכה הקצבה לחודש	תביעות בעדן שולם במרס 1957	
		במספרים	באחוזים
כל התלויים		2,019	100.0
1. אלמנה בלי ילדים		1,196	59.3
א. מלאו לה 49 שנה אך טרם מלאו לה 45 שנה	18,089	63	3.1
ב. מלאו לה 45 שנה אך טרם מלאו לה 50 שנה	28,018	139	6.9
ג. מלאו לה 50 שנה אך בכל גיל שהיא שאינה מסוגלת לכלכל עצמה	37,356	996	49.3
2. אלמנה עם ילדים		718	35.6
א. עם ילד אחד	56,039	308	15.3
ב. עם שני ילדים	70,979	239	11.8
ג. עם שלושה ילדים ויותר	84,660	171	8.5
3. יהומים בלי אלמנה		163	8.1
א. ילד אחד	37,359	53	2.6
ב. שני ילדים	56,039	37	1.8
ג. שלושה ילדים	70,979	10	0.5
ד. ארבעה ילדים	84,660	3	0.2

ביטוח אמהות

לוח 13

תביעות לדמי-לידה לפי המעמד בעבודה ולפי השנה בה חל התשלום הראשון

1954/55 - 1956/57

	1956/57		1955/56		1954/55		המעמד בעבודה
	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	
כך הכול	100.0	7,316	100.0	6,735	100.0	4,268	
כל השכירות	70.4	5,168	71.0	6,200	88.6	3,762	
שכירות (להוציא חברות קיבוץ ומטב שיתופי) חברות קיבוץ ומטב שיתופי	53.7	3,941	—	—	—	—	
כל הלא-שכירות	16.7	1,227	—	—	—	—	
כל הלא-שכירות	29.6	2,178	28.9	2,322	11.4	486	
עצמאיות (להוציא חברות מטב)	6.8	57	—	—	—	—	
חברות מטב עובדים	1.6	119	—	—	—	—	
חברות מטב עולים	27.2	2,002	—	—	—	—	
לא ידוע	—	—	0.1	13	—	—	

(1) כולל רק תביעות שתשלומן נגמר עד סוף מרץ 1957.

לוח 14

תביעות לדמי-לידה לפי המעמד בעבודה, לפי מספר הימים בעדם שולמו דמי-לידה, ולפי השנה בה חל התשלום הראשון

1954/55 - 1956/57

	1956/57		1955/56		1954/55		מספר הימים בעדם שולמו דמי-לידה
	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	
כך הכול	100.0	7,316	100.0	6,735	100.0	4,268	
כל השכירות	70.4	5,168	71.0	6,200	88.6	3,762	
שכירות (להוציא חברות קיבוץ ומטב שיתופי)	53.7	3,941	—	—	—	—	
חברות קיבוץ ומטב שיתופי	16.7	1,227	—	—	—	—	
כל הלא-שכירות	29.6	2,178	28.9	2,322	11.4	486	
עצמאיות (להוציא חברות מטב)	6.8	57	—	—	—	—	
חברות מטב עובדים	1.6	119	—	—	—	—	
חברות מטב עולים	27.2	2,002	—	—	—	—	
לא ידוע	—	—	0.1	13	—	—	

	1956/57		1955/56		1954/55		מספר הימים בעדם שולמו דמי-לידה
	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים	
כך הכול	2,002	119	57	2,178	1,227	3,941	5,168
עד 42 יום	3	—	—	3	4	7	11
43-45 יום	267	16	10	293	19	296	315
46-49 יום	3	—	—	3	11	11	25
50-54 יום	1,729	103	47	1,679	1,190	3,627	4,817
55-60 יום	12	—	—	12	—	—	12
61-65 יום	2,135	—	—	2,135	—	—	2,135
66-70 יום	3,971	—	—	3,971	—	—	3,971
71-75 יום	8,138	—	—	8,138	—	—	8,138
76-80 יום	171	—	—	171	—	—	171
81-85 יום	3,541	—	—	3,541	—	—	3,541
86-90 יום	4,912	—	—	4,912	—	—	4,912

(1) כולל רק תביעות שתשלומן נגמר עד סוף מרץ 1957.

תביעות לדמי-לידה לפי המעמד בעבודה, לפי נוכח דמי-הלידה לשבוע ולפי השנה בה חל התשלום הראשון⁽¹⁾

1951/53-1956/57

1956/57								1955/56 סך-הכלל	1951/53 סך-הכלל	נוכה דמי הלידה לשבוע (בלי-י)
לא-שכירות				שכירות						
חברות מושב עולים	חברות מושב עובדים	עצמאיות (להוציא חב' מושב)	כל הלא שכירות	חברות קיבוץ ומושב עובדים שיתופי	שכירות (להוציא חברות קיבוץ ומו' שיתופי)	כל השכירות	סך-הכלל			

במספרים מוחלטים

2,002	119	57	2,178	1,227	3,941	5,168	7,346	8,735	4,268	סך הכל
-	-	-	-	-	13	13	13	18	11	פחות מ-5 ליי
1,867	24	19	1,910	227	75	302	2,212	3,121	711	5-9.9
131	62	15	208	726	203	929	1,137	1,561	597	10-14.9
3	25	9	37	264	327	591	628	449	396	15-19.9
-	8	4	12	-	450	450	462	690	744	20-24.9
1	-	4	5	3	678	681	686	1,189	995	25-29.9
-	-	4	4	1	909	910	914	1,160	646	30-34.9
-	-	1	1	4	741	745	746	538	168	35-39.9
-	-	1	1	2	541	543	544	9	-	40-43.75
-	-	-	-	-	4	4	4	-	-	לא ידוע
7,850	13,220	15,720	8,350	12,830	29,670	25,670	20,530	17,860	21,447	ממוצע דמי-לידה לשבוע בלי-י

באחוזים

100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך-הכלל
-	-	-	-	-	0.3	0.3	0.2	0.2	0.3	פחות מ-5 ליי
93.3	20.2	33.3	87.7	18.5	1.9	5.8	30.1	35.7	16.7	5-9.9
6.5	52.1	26.3	9.6	59.2	5.2	18.0	15.5	17.9	14.0	10-14.9
0.2	21.0	15.8	1.7	21.5	8.3	11.4	8.5	5.1	9.3	15-19.9
-	6.7	7.0	0.6	-	11.4	8.7	6.3	7.9	17.4	20-24.9
-	-	7.0	0.2	0.2	17.2	13.2	9.3	13.6	23.3	25-29.9
-	-	7.0	0.2	0.1	23.1	17.6	12.4	13.3	15.1	30-34.9
-	-	1.8	..	0.3	18.8	14.4	10.2	6.2	3.9	35-39.9
-	-	1.8	..	0.2	13.7	10.5	7.4	0.1	-	40-43.75
-	-	-	-	-	0.1	0.1	0.1	-	-	לא ידוע

(1) כולל רק תביעות שתשלומן ננמר עד סוף מרץ 1957.

תביעות למענקי-לידה שאושרו, לפי הסניף

תביעות למענקי לידה שאושרו, לפי חודש אישור התביעה

ולפי שנת האישור
1954/55 — 1956/57

ולפי שנת האישור
1954/55 — 1956/57

שנת האישור			ה ס נ י ף	שנת האישור			חודש האישור
1956/57	1955/56	1954/55		1956/57	1955/56	1954/55	
44,897	43,342	36,550	ס"ה	44,897	43,342	36,550	ס"ה
4,833	4,869	4,272	ירושלים	3,721	3,027	622	אפריל
7,896	8,001	7,019	תל-אביב	3,689	3,081	1,216	מאי
5,073	5,013	1,833	חיפה	3,203	3,247	2,202	יוני
2,226	3,407	2,089	באר-שבע	3,898	3,371	4,262	יולי
1,678	1,655	1,602	חדרה	3,654	3,931	3,336	אוגוסט
1,119	1,218	1,018	טבריה	3,497	3,429	3,315	ספטמבר
1,904	1,939	1,550	כפר-סבא	3,738	4,004	3,227	אוקטובר
614	584	550	נחריה	3,915	3,850	3,622	נובמבר
1,272	1,071	386	נצרת	3,933	3,998	3,824	דצמבר
2,139	2,165	1,758	נתניה	4,129	4,278	3,685	ינואר
871	764	529	עכו	3,660	3,584	3,544	פברואר
1,838	1,662	1,458	עפולה	3,860	3,533	3,755	מרס
1,673	1,678	1,591	פתח-תקוה				
1,425	1,266	962	צפת				
4,711	2,608	2,604	רחובות				
2,313	2,407	1,721	רמלה				
3,322	3,095	2,378	רמת-גן				

הסכומים (ב-ל"י) ששולמו כמענקי-לידה לפי הסניף, לפי סוג התשלום ולפי שנת התשלום

1954/55 — 1956/57

ה ס נ י ף	1956/57		1955/56		1954/55			
	אישור	ס"ה	ציוד לנולד	אישור	ס"ה	ס"ה		
	1,203,253	1,664,079	2,867,332	1,179,854	1,265,148	2,436,062	2,055,000	ס"ה
	150,198	167,070	317,268	142,239	129,462	271,641	231,545	ירושלים
	215,195	288,900	504,065	211,412	232,781	444,193	514,010	תל-אביב
	158,250	165,186	323,436	170,168	116,562	286,730	341,865	חיפה
	54,396	82,383	136,779	84,193	104,650	188,843	100,820	באר-שבע
	42,367	65,020	107,387	43,980	50,158	94,138	68,035	חדרה
	27,880	43,840	71,700	30,740	38,107	68,847	45,625	טבריה
	46,675	74,125	120,800	48,765	60,308	109,173	84,295	כפר-סבא
	15,022	24,115	39,737	15,065	18,223	33,318	24,200	נחריה
	39,748	50,202	80,920	26,065	33,805	59,870	28,960	נצרת
	55,152	83,638	138,790	55,297	67,910	123,207	90,395	נתניה
	22,223	33,707	55,909	19,485	23,290	42,775	24,760	עכו
	45,845	71,977	117,822	49,419	51,207	91,617	58,375	עפולה
	39,925	66,568	106,983	49,025	52,367	92,392	74,285	פתח-תקוה
	36,200	56,568	92,768	31,750	39,922	71,672	41,170	צפת
	114,449	180,665	295,105	66,223	81,783	148,006	113,679	רחובות
	57,045	91,188	148,203	58,655	74,843	133,498	89,150	רמלה
	91,142	118,927	210,069	86,352	89,730	176,682	123,630	רמת-גן

ביטוח נפגעי עבודה

לוח 19

נפגעי עבודה לפי תוצאות התאונה

1951/53 - 1956/57

	באחוזים			במספרים מוחלטים		
	1956/57*	1955/56	1954/55	1956/57*	1955/56	1954/55
כל הנפגעים	101.0	100.0	100.0	19,800	29,192	26,820
תאונות מות סחיב	0.3	0.2	0.4	27	65	99
איבוד כושר עבודה תמידי מלא (נכות) חלקי (נכות)	1	7	6
איבוד כושר עבודה זמני מלא (דמי פגיעה) חלקי (נכות)	2.6	3.6	3.7	518	1,038	999
מלא (דמי פגיעה) חלקי (נכות)	96.0	95.5	95.4	19,073	27,478	25,804
מלא (נכות) חלקי (נכות)	0.2	0.1	0.1	32	42	28
חלקי (נכות)	0.9	0.6	0.4	179	162	166

* במספרים חלקיים.

לוח 20

נפגעי עבודה לפי ענף הסיכון ושנת הפגיעה

1954/55 - 1956/57

	ב אחוזים			במספרים מוחלטים			ענף הסיכון
	1956/57*	1955/56	1954/55	1956/57*	1955/56	1954/55	
כל הנפגעים	100.0	100.0	100.0	19,800	29,192	26,820	
הקלאזה, ייצור ודיג	13.9	11.6	11.0	2,766	3,370	2,941	
מכרות ומחצבות	2.2	2.1	2.0	442	617	545	
חרושת (תעשייה ומלאכה)	42.5	39.7	33.1	8,435	11,292	9,497	
תעשיית מזון (כולל תוצרת סבך)	6.9	5.3	5.2	1,371	1,693	1,386	
תעשיית טכסטיל	2.3	2.3	1.9	451	603	513	
תעשיית מוצרי הלבשה	0.4	0.3	0.3	65	93	72	
תעשיית בעליים	0.1	0.3	0.3	82	92	79	
שיבוד עץ וסעם וייצור מוצריהם	3.5	3.3	2.9	693	968	799	
תעשיית בייור וקרטון ומוצריהם	0.9	0.8	0.5	195	227	138	
הדפסה, תוצאה לאור	0.6	0.6	0.5	114	170	138	
תעשיית סרר ומוצרי סרר	0.3	0.4	0.3	58	110	85	
תעשיית מוצרי צמי וטלטיקה	1.8	0.8	0.8	189	233	213	
תעשיית חשמיקים ותוצרת הימית	1.9	1.6	1.7	376	472	434	
תעשיית מוצרים מינרליים אלמנטריים	4.3	5.1	5.6	851	1,470	1,499	
תעשיית מתכות יסודיות ומוצריהן	13.1	11.1	9.6	2,602	3,254	2,671	
תעשיית מכונות, מתקנים וציוד חשמליים	3.7	3.6	2.8	714	1,042	741	
מפעלי חרושת שונים	3.2	3.0	2.7	631	885	736	
בנייה	10.7	11.6	9.9	2,125	3,398	2,668	
השמל, מים ושירותי מניסעה ציבוריים	1.6	0.6	0.5	321	187	125	
מסחר ופונטים	3.3	2.4	2.9	647	719	537	
תעבורה וקטר	7.5	7.9	6.1	1,491	2,310	1,643	
שירותים	8.8	9.4	12.0	1,741	2,748	3,219	
שירותים ממלתיים ושירותי שלטון מקומי	3.6	3.4	9.0	717	1,385	2,411	
שירותים אחרים	5.2	4.9	3.9	1,024	1,163	888	
ענף לא ידוע וענפים מצורבים	0.5	15.7	21.4	1,002	4,590	5,735	

* במספרים חלקיים.

שעורי * * חומרה של תאונות עבודה לפי ענף הסיכון
1954/55 - 1955/56

שעורי חומרה לכל שכיר		ענף הסיכון
1955/56	1954/55	
4.2	5.1	כל הענפים
3.8	4.1	חקלאות וייצור ודייג
15.2	23.6	מכרות ומחצבות
5.9	6.1	חרושת (תעשייה ומלאכה)
5.7	7.2	בנייה
1.9	2.3	מסחר ופיננסים
4.3	4.8	תעבורה וקשר
1.9	2.4	שירותים חשמל, מים וכו'
5.4	6.7	מטורב ולא ידוע

* כולל תאונות בדרך לעבודה ומטבת.
** כולל תאונות בדרך לעבודה ומטבת.
אי הכללת תאונות אלה תוריד את שעור החומרה בכל הענפים כדלקמן:
בשנת 1954/55 - ל-4.3
בשנת 1955/56 - ל-3.6

שעורי תביעות * של תאונות עבודה לפי ענף הסיכון
1954/55 - 1955/56

שעורי תביעות לכל 1000 שכירים				ענף הסיכון
1955/56		1954/55		
תאונות אחרות	תאונות מות	תאונות אחרות	תאונות מות	
71.9	9.15	67.9	9.25	כל הענפים
53.4	9.22	43.4	9.24	חקלאות וייצור ודייג
211.3	9.67	191.1	1.79	מכרות ומחצבות
131.7	9.15	116.9	9.14	חרושת (תעשייה ומלאכה)
111.2	9.16	99.2	9.47	בנייה
23.9	9.16	17.9	9.13	מסחר ופיננסים
108.5	9.27	79.9	9.63	תעבורה וקשר
24.6	9.99	25.2	9.14	שירותים, חשמל, מים וכו'
86.2	9.22	108.4	9.38	מטורב ולא ידוע

* כולל תאונות בדרך לעבודה ומטבת.
אי הכללת תאונות אלה תוריד את שעור התביעות בכל הענפים כדלקמן:
בשנת 1954/55 תאונות מות 9.17 - תאונות אחרות 64.9
בשנת 1955/56 תאונות מות 9.12 - תאונות אחרות 68.5

מומצעים של ימי עבודה ההולכים לאיבוד לנפגע, כתוצאה מתאונות עבודה וממחלות מקצוע, לפי ענף הסיכון (כולל מקרי מוות)

1954/55-1955/56

מומצע ימי עבודה ההולכים לאיבוד		מספר הנפגעים		ענף הסיכון
1955/56	1954/55	1955/56	1954/55	
69.7	76.1	29,192	26,420	כל הענפים
73.8	87.3	3,379	2,941	חקלאות, וייצור ודייג
74.9	122.2	617	345	מכרות ומחצבות
46.4	54.8	11,282	9,497	חרושת (תעשייה ומלאכה)
36.7	65.2	1,483	1,286	תעשיית מזון (כולל תצרת טבק)
64.7	48.8	663	515	תעשיית טכסטיל
76.8	57.4	93	72	תעשיית מוצרי הלבשה
46.7	86.9	92	79	תעשיית נעליים
37.6	76.5	968	799	עיבוד עץ ושעם וייצור מוצריהם
57.7	56.1	227	138	תעשיית נייר וקרטון ומוצריהם
42.1	56.0	176	138	הדפסה, הוצאה לאור
96.8	111.3	119	85	תעשיית עור ומוצרי עור
36.0	90.5	233	213	תעשיית מוצרי גומי ופולסטיק
81.1	89.1	472	454	תעשיית הימקלים ותוצרת הימית
59.0	56.1	1,470	1,499	תעשיית מוצרים מינרליים אלמנטריים
39.9	47.5	3,254	2,571	תעשיית מתכות יסודיות ומוצריהן
38.5	32.9	1,942	741	תעשיית מכונות, מתקנים וציוד חשמליים
55.8	26.2	885	736	מפעלי חרושת שונים
53.9	81.9	3,388	2,668	בנייה
54.1	71.2	187	125	חשמל, מים ושירותי מניעפה ציבוריים
82.1	126.7	719	537	מסחר ופיננסים
78.8	111.7	2,319	1,643	תעבורה וקשר
81.5	84.3	2,248	3,219	שירותים
86.9	62.3	1,585	2,411	שירותים ממשלתיים ושירותי שלטון מקומי
75.3	149.8	1,163	898	שירותים אחרים
65.4	79.4	4,580	5,735	ענף לא ידוע וענפים מטורבים

נפגעי עבודה לפי סוג התאונה *

1934/35 — 1935/37

באחוזים			במספרים מוחלטים		סוג התאונה
1935/37	1934/35	1935/36	1935/36	1936/37	
100.0	100.0	100.0	19,503	29,127	כל הנפגעים
13.8	11.8	16.3	2,737	3,451	התקלות הנפגע בגוף זר
47.9	49.5	46.2	9,484	14,425	נזף בתרופה מנע בנפגע
8.2	8.2	7.1	1,531	2,386	הלבדות הנפגע בין נשים
12.0	11.1	9.0	2,383	3,328	נפילת הנפגע במישור בו נמצא
5.5	6.3	6.8	1,082	1,821	נפילת הנפגע למישור נמוך יותר
3.9	4.5	3.8	771	1,320	תחבוב נפגעים של הנפגע
5.3	4.9	5.1	1,049	1,433	מנע הנפגע עם חום או קור
1.6	1.5	1.3	326	430	מנע הנפגע עם חומר מניק או מקרין
9.3	9.3	9.2	92	75	מנע הנפגע עם חשמל
1.9	0.7	0.5	192	209	סוגים אחרים
0.5	0.9	0.8	93	249	לא ידוע

* הנתונים אינם כוללים תאונות מות.

נפגעי עבודה לפי ענף הסיכון ולפי תוצאות התאונה

1933/36

ענף הסיכון	כל הנפגעים		איבוד כושר עבודה חמיר		איבוד כושר עבודה זמני	
	מספר	%	מספר	חלקי (מאות)	מספר	חלקי (מאות)
כל הנפגעים	29,192	100.0	1,638	5.3	27,878	94.7
באחוזים	100.0	—	—	—	95.5	0.5
חקלאות, ייעור ודיג	3,370	11.6	1	0.03	3,234	9.7
מכרות ומתעבות	677	2.3	—	—	582	1.7
חרישת (תעשייה ומלאכה)	11,292	38.7	2	0.02	10,861	37.3
תעשיית מזון (כולל תוצרת סבון)	1,683	5.8	—	—	1,524	4.5
תעשיית טכסטיל	663	2.3	1	0.03	629	1.9
תעשיית מוצרי הלבשה	93	0.3	—	—	89	0.3
תעשיית בעליים	92	0.3	—	—	89	0.3
טיבור עץ ושנים וייצור מוצריהם	968	3.3	—	—	926	2.8
תעשיית נייר וקרטון ומוצריהם	227	0.8	—	—	213	0.7
הדפסה, הוצאה לאור	170	0.6	—	—	161	0.5
תעשיית עור ומוצרי עור	110	0.4	—	—	99	0.3
תעשיית מוצרי גומי ופולסטיק	233	0.8	—	—	224	0.8
תעשיית חומרים כימיים ותוצרת חימום	472	1.6	—	—	448	1.5
תעשיית מוצרים מינרליים אלמנטריים	1,470	5.0	—	—	1,420	4.5
תעשיית מתכות יסודיות ומוצריהן	3,251	11.2	—	—	3,177	9.9
תעשיית מתכות, מתכות וציוד חשמליים	1,942	6.7	1	0.03	1,909	5.8
מפעלי חרישת סוגים	885	3.0	2	0.07	853	2.5
בנייה	3,388	11.6	1	0.03	3,242	9.7
חשמל, מים ושרותי מניעיה ציבוריים	187	0.6	—	—	184	0.6
מסחר ופיננסים	710	2.4	—	—	666	2.0
תעבורה וקשר	2,319	7.9	1	0.03	2,184	6.5
שרותים	2,748	9.4	1	0.03	2,587	7.7
שרותים ממשלתיים ושרותי שלטון מקומי	1,585	5.4	1	0.03	1,486	4.5
שרותים אחרים	1,163	4.0	—	—	1,101	3.3
ענף לא ידוע וענפים מפורטים	6,589	22.6	1	0.03	4,338	13.3

מספר ימי העבודה הכוללים לאיבוד כתוצאה מתאונות עבודה וממחלות מקצוע, לפי ענף הסיכון ולפי תוצאות התאונה

1955/56

איבוד זמני של כושר העבודה			איבוד תמידי של כושר העבודה		תאונות מות	כל הנפגעים	ענף הסיכון
חלקי (נכות)	מלא (נכות)	דמי-מנייה בלבד	חלקי (נכות)	מלא (נכות)			
25,144	14,203	198,814	899,482	31,327	300,000	1,771,100	כל הנפגעים
2,825	2,503	57,478	95,743	6,182	81,000	248,731	חקלאות, ייעור ודו"ג
696	723	8,977	23,237	—	12,000	45,633	מכרות ומחצבות
3,327	1,729	149,882	294,997	12,327	74,000	522,943	תעשיית (תעשיית ומלאכה)
1,015	—	28,486	31,329	—	18,000	99,842	תעשיית מזון (כולל תוצרת סבך)
229	302	9,116	20,785	6,145	6,000	42,917	תעשיית טקסטיל
—	—	1,188	5,854	—	—	7,142	תעשיית תוצרי הלבשה
—	—	1,302	2,936	—	—	4,388	תעשיית נעליים
349	212	14,780	21,108	—	—	36,429	עיבוד עץ ושטם וייצור תוצרים
148	332	3,609	9,607	—	—	13,096	תעשיית נייר וקרטון ותוצרים
97	—	3,237	4,822	—	—	7,136	הדפסה, תוצאה לאור
134	—	1,840	8,677	—	—	10,651	תעשיית עור ותוצרי עור
234	—	2,524	5,634	—	—	8,396	תעשיית תוצרי זמני ומלטמיקה
792	—	6,487	18,905	—	12,000	35,274	תעשיית הימיקלים ותוצרת כימית
495	—	17,841	37,271	—	18,000	73,517	תעשיית תוצרים מינרליים אלסמבתיים
1,976	—	25,888	55,146	—	6,000	199,719	תעשיית מתכות יסודיות ותוצריהן
268	572	11,488	15,714	6,182	6,000	49,144	תעשיית מכונות, מתקנים וציוד חשמליים
550	392	9,664	26,833	—	12,000	49,369	מפעלי תעשיית שונים
4,666	1,666	47,892	98,182	6,272	30,000	179,618	בנייה
—	—	2,292	1,838	—	6,000	10,122	הסטל, מים ושרותי מניצייה ציבוריים
574	212	11,175	29,347	—	18,000	58,398	מסחר ומינסים
2,877	212	35,249	102,602	6,182	30,000	192,112	תעבורה וקשר
3,179	1,065	43,371	113,128	6,182	54,000	223,925	שרותים
1,740	2,301	21,101	68,029	6,182	30,000	136,533	שרותים ממשלתיים ושרותי שלטון מקומי
1,439	1,761	19,270	47,099	—	18,000	87,572	שרותים אחרים
5,590	3,262	51,748	161,016	6,182	72,000	298,798	ענף לא ידוע ונפגעים מעורבים

נפגעי עבודה לפי גרם התאונה *

1951/52 - 1956/57

כאחוזים			במספרים מוחלטים		גרם התאונה
1954/57	1955/56	1951/55	1956/57	1955/56	
100.0	100.0	100.0	19,893	29,127	כל הנפגעים
1.9	2.1	1.5	369	621	מתקני כח, לחץ וכ"י
12.0	11.6	10.3	2,383	3,389	מתקני תעבורה
47.7	46.5	49.0	9,434	13,334	חמרים וחפצים
8.9	8.8	9.8	1,778	2,578	מכונות
9.1	8.8	8.5	1,409	2,561	כלים ומכשירים נידים
12.7	13.2	12.6	2,598	3,630	מתקנים, ציוד, ריהוט וכ"י
6.1	7.5	6.4	1,216	2,192	נדרמים אחרים
1.6	1.5	1.9	314	440	לא ידוע

* הנמוכים אינם כוללים תאונות מות.

נפנעי עבודה לפי ענף הסיכון ולפי מקום התאונה *

1955/56

ענף הסיכון	סה"כ מקרים	במסעל	מחוץ למסעל בעבודה	בדרך למסעל או ממנו	
				בנסיעה	בהליכה
כל הענפים	29,127	26,381	1,313	1,019	354
באחוזים	100.0	90.6	4.6	3.6	1.2
הקלאזה, ייעור ודייג	3,356	3,029	186	116	25
מכרות ומחצבות	615	576	17	16	6
הרדשה (תעשייה ומלאכה)	11,269	10,653	151	315	110
תעשיית טון (כולל תוצרת שבת)	1,609	1,499	18	60	23
תעשיית טקסטיל	602	594	14	35	19
תעשיית מוצרי הלבשה	93	75	1	7	10
תעשיית נעליים	92	85	2	4	1
עיבוד עץ ושעם וייצור מוצריהם	968	906	28	27	7
תעשיית נייר וקרטון ומוצריהם	227	217	6	4	—
הדפסה, תוצאה לאור	170	154	5	6	5
תעשיית טור ומוצרי טור	110	106	1	2	1
תעשיית מוצרי טמי ופלסטיקה	233	222	2	8	1
תעשיית הימיקלים ותוצרת הימית	170	124	15	24	7
תעשיית מוצרים מינרליים אלמנטריים	1,467	1,404	23	29	11
תעשיית מתכות יסודיות ומוצריהן	3,253	3,139	38	60	16
תעשיית מכונות, מתקנים וציוד חשמליים	1,041	947	25	26	6
מסעלי תרדשה שונים	883	844	10	29	3
בנייה	3,383	3,059	268	75	30
חשמל, מים ושרותי מניטציה ציבוריים	186	172	10	3	1
מסחר ופיננסים	707	599	43	44	21
תעבורה וקשר	2,304	2,051	164	64	25
שירותים	2,739	2,299	169	195	70
שרותים ממסלתיים ושרותי שלטון מקומי	1,379	1,337	107	97	38
שרותים אחרים	1,160	962	62	98	38
ענף לא ידוע וענפים מעורבים	4,568	3,932	353	221	60

* התונים אינם כוללים תאונות מות.

נפנעי עבודה לפי מקום התאונה ולפי תוצאות התאונה

1955/56

מקום התאונה	כל המקרים	איבוד תמורה		איבוד זמני של כושר עבודה	
		מלא (נכות)	חלקי (נכות)	מלא (דמי נגיעה בלבד) (נכות)	מלא (נכות) חלקי (נכות)
כל המקרים	29,127	7	1,038	27,878	42
במסעל	26,381	6	876	25,333	199
מחוץ למסעל	1,313	1	41	1,290	8
בדרך נסיעה	1,019	—	85	943	13
בדרך הליכה	354	—	33	316	1
באחוזים	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
כל המקרים	90.6	—	84.1	90.9	61.9
במסעל	4.6	—	4.2	4.6	4.9
מחוץ למסעל	3.6	—	8.2	3.4	8.0
בדרך נסיעה	1.2	—	3.2	1.1	9.5
בדרך הליכה	—	—	—	—	0.6

* התונים אינם כוללים תאונות מות.

נפגעי עבודה לפי ענף הסיכון ולפי המין והגיל *
(1935/36)

א. זכרים

ל"ג	שנות סכנת חיים											כל המפגעים	ענף הסיכון
	65+	60-64	55-59	50-54	45-49	40-44	35-39	30-34	25-29	20-24	15-19		
339	180	300	940	1,465	2,451	2,774	2,878	3,904	4,473	5,062	2,274	27,040	כל המפגעים
—	0.7	1.1	3.5	5.5	9.2	10.4	10.8	14.6	16.7	19.0	8.5	100.0	באחוזים
57	16	31	82	117	248	311	273	388	406	670	211	2,030	חקלאות, ייעור ודגים
9	3	4	24	27	59	51	65	105	112	124	31	614	מכרות ומחצבות
91	56	91	280	508	822	966	1,013	1,300	1,705	2,188	1,337	10,467	חרושת (תעשיית המלאכה)
15	14	35	95	125	192	192	136	154	160	151	62	1,331	תעשיית מזון (כולל תוצרת טבק)
2	3	5	18	34	41	72	75	81	94	63	30	518	תעשיית טכסטיל
—	—	—	2	2	5	6	4	10	2	6	4	41	תעשיית מצרי הלבוש
1	1	1	1	7	10	6	8	11	24	10	7	87	תעשיית בעליים
6	4	4	23	43	70	94	133	115	137	194	127	850	סיבור פץ ושטפ וייצור מצרוהם
5	1	1	1	8	13	18	25	27	26	44	17	196	תעשיית נוי וקרטון ומצרוהם
—	1	2	6	12	10	18	12	23	14	33	25	156	הדפסה, תוצאה לאור
1	4	4	5	8	11	13	15	12	11	10	6	103	תעשיית טרר ומצרי טרר
3	2	4	4	15	19	28	17	30	41	36	13	212	תעשיית מצרי טמי ופולטיקה
4	1	2	13	16	47	62	59	65	71	71	24	438	תעשיית המיקלים ותוצרת חימית
15	8	5	25	93	144	168	159	223	242	292	84	1,438	תעשיית מצרי מינרלים אלמתי
26	12	19	49	87	125	185	252	380	508	803	538	3,134	תעשיית מתכות יסודיות ומצריהן
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	תעשיית מכונות, מתקנים וציוד
4	2	6	19	33	53	63	52	129	134	283	223	1,001	הטמלים
9	3	3	19	25	32	51	66	130	138	180	197	862	מפעלי חרושת שונים
53	15	34	104	163	332	321	365	528	610	648	204	3,377	בנייה
4	2	3	12	5	17	22	32	35	29	22	2	185	חשמל, מים ושרותי סניטציה ציבוריים
5	6	12	25	55	80	74	59	102	93	96	36	643	מסחר ופיננסים
39	13	27	82	147	222	294	277	386	380	337	78	2,290	תעבורה וקשר
26	41	54	150	171	227	258	246	302	323	328	92	2,218	שרותים
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	שרותים מטמלתיים ושרותי שלטון
23	28	28	105	105	142	168	159	198	205	247	54	1,432	מקום
3	13	26	45	66	85	90	87	104	118	111	38	786	שרותים אחרים
55	28	44	184	272	444	447	548	668	725	649	263	4,324	ענף לא ידוע ושונים מצורכים

* המפגעים אינם כוללים תאונות מות.

לוח 31
נפגעי עבודה לפי ענף הסיכון ולפי המין והגיל
(1985/86)

ב. נשים

לא ידוע	כל מחות מ"ה											כל הנפגעים	ענף הסיכון
	65+	60-64	55-59	50-54	45-49	40-44	35-39	30-34	25-29	20-24	שנה		
32	16	18	66	199	234	244	176	263	261	382	352	2,687	כל הנפגעים
—	0.5	0.9	3.2	5.3	11.4	11.9	8.6	9.9	12.7	18.5	17.1	100.0	באחוזים
1	—	1	16	25	51	64	45	55	47	60	56	426	הקלאות, ויעור ודייג
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	מכרות ומחצבות
12	2	3	13	21	32	42	41	64	118	205	209	802	חרושת (תעשייה ומלאכה)
4	2	1	7	13	22	25	29	17	34	63	37	260	תעשיית מזון (כולל תוצרת טבק)
—	—	—	2	2	11	11	5	13	19	48	33	144	תעשיית טקסטיל
—	—	1	2	1	3	10	5	3	5	16	7	52	תעשיית מצרי הלבושה
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	3	6	תעשיית נעליים
1	—	—	—	—	—	1	—	1	4	4	6	17	שיבוד עץ ושעם וייצור מצריהם
2	—	—	—	—	—	1	—	3	1	7	14	31	תעשיית בייור וקרטון ומצריהם
—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	4	4	14	הדפסה, תוצאת לאור
—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	1	2	7	תעשיית עור ומצרי עור
1	—	—	—	—	—	1	—	2	4	7	6	21	תעשיית מצרי גומי ופלסטוקה
1	—	—	—	—	3	2	3	3	8	4	8	32	תעשיית חומיקלים ותוצרת כימית
—	—	—	—	2	3	3	1	5	2	3	10	29	תעשיית מצרי מינרלים אלמנטריים
1	—	—	1	1	4	4	4	6	21	36	39	119	תעשיית תחבורה יסודית ומצריהן
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	תעשיית מכונות, מתקנים וציוד
1	—	—	1	1	2	1	2	8	1	11	9	40	השמליים
1	—	1	—	—	—	1	1	1	—	5	11	21	מפעלי חרושת שונים
—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	2	6	בנייה
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	השטל, מים ושירותי מניציה ביבוריים
—	1	2	2	5	10	12	3	6	5	7	11	64	מסחר ופיננסים
—	—	—	—	1	6	7	2	2	2	—	2	22	העבורה וקטר
9	7	10	25	39	71	71	53	47	64	75	50	321	שירותים
2	1	2	4	15	20	23	16	17	15	25	7	147	שירותים משלתיים ושלטון מקומי
7	6	8	21	24	51	48	37	39	49	50	43	374	שירותים אחרים
7	—	2	10	18	42	28	32	28	23	32	22	244	ענף לא ידוע ונפגעים מעורבים

לוח 32
נפגעי עבודה לפי תוצאות התאונה ולפי המין והגיל
(1985/86)

לא ידוע	כל מחות מ"ה											כל הנפגעים	ענף הסיכון
	65+	60-64	55-59	50-54	45-49	40-44	35-39	30-34	25-29	20-24	שנה		
330	180	300	940	1,463	2,451	2,774	2,878	3,904	4,173	5,062	5,274	27,040	כל המקרים
—	—	—	1	—	1	—	1	2	1	1	—	7	איבוד תמיד של כושר עבודה
3	43	39	66	73	192	131	163	137	132	159	39	969	מלא (נכות) חלקי (נכות)
336	166	276	882	1,377	2,327	2,610	2,734	3,740	4,312	4,899	2,229	25,873	איבוד זמני של כושר עבודה
—	—	1	2	4	6	7	4	4	5	4	—	37	מלא (רמי מניעה)
—	1	3	9	11	45	17	19	21	23	27	6	352	מלא (נכות) חלקי (נכות)
32	10	18	66	100	234	244	176	263	261	382	352	2,687	כל המקרים
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	איבוד תמיד של כושר עבודה
1	1	1	1	6	13	9	3	6	3	13	12	60	מלא (נכות) חלקי (נכות)
31	9	17	64	103	219	234	172	193	256	305	309	2,003	איבוד זמני של כושר עבודה
—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	1	—	5	מלא (רמי מניעה)
—	—	—	1	—	2	1	—	1	2	2	1	10	מלא (נכות) חלקי (נכות)

* הנתונים אינם כוללים תאונות מות.

נפגעי עבודה לפי ענף הסיכון ולפי סוג התאונה *

1953/56

סוג לא יודע	סוגים אחרים	מנע הנפגע עם חשטל	מנע הנפגע עם חומר או מקרין	מנע הנפגע עם חום או קרר	תנובה הנפגעה של הנפגע	נפילת הנפגע למישור נמוך יותר	נפילת הנפגע כו נמצא	הלבדות הנפגע בין גופים	נוף בתנועה מנע בנפגע	התקלות בגוף זר	כל הנפגעים	ענף הסיכון
249	209	75	430	1,433	1,320	1,821	3,328	2,386	14,425	3,451	29,127	כל הענפים
—	0.7	0.3	1.5	5.0	4.6	6.3	11.5	8.3	49.9	11.9	100.0	באחוזים
13	55	6	22	136	109	428	425	312	1,446	404	3,356	הקלאות, ייעור ודייג
2	4	5	6	10	32	30	48	51	375	52	615	מכרות ומחצבות
133	36	32	178	780	432	369	955	1,146	5,947	1,261	11,269	הרושת (תעשייה ומלאכה)
19	10	3	22	140	63	97	228	155	686	177	1,600	תעשיית מוון (כולל תוצרת טבק)
8	2	1	6	15	38	30	70	110	305	68	602	תעשיית מכסטייל
—	3	1	1	2	2	2	16	5	48	13	93	תעשיית מוצרי הלבשה
4	—	—	—	1	3	2	7	9	58	8	92	תעשיית נעליים
24	1	2	5	11	21	39	59	111	545	147	968	עיבוד עץ ושעם וייצור מוצריהם
1	1	—	1	7	8	14	22	33	121	19	227	תעשיית נייר וקרטון ומוצריהם
1	—	—	1	13	7	6	18	41	71	12	170	הדפסה, הוצאה לאור
6	1	1	11	4	3	1	14	22	37	16	110	תעשיית עור ומוצרי עור
5	1	—	1	22	12	5	16	19	132	20	233	תעשיית מוצרי גומי ופלסטיקה
8	2	1	35	95	26	35	45	46	182	35	470	תעשיית הימקלים ותוצרת הימות
33	5	4	44	86	72	49	147	126	793	128	1,467	תעשיית מוצרי מינרלים אלמנטריים
15	7	11	32	329	89	45	172	285	1,836	432	3,253	תעשיית מתכות יסודיות ומוצריהן
4	1	7	9	49	49	18	69	108	616	111	1,041	תעשיית מכונות, מתקנים וציוד חשמליים
5	2	1	10	66	36	26	63	76	517	81	883	מפעלי חרושת שונים
43	10	2	98	81	164	297	329	170	1,574	615	3,383	בנייה
—	—	4	1	5	25	13	29	12	83	14	186	חשמל, מים ושרותי סניעצה ציבוריים
—	6	1	12	18	49	54	108	56	335	68	707	מסחר ופיננסים
3	29	1	23	35	126	163	364	167	1,186	187	2,304	תעבורה וקשר
25	37	11	30	148	137	218	493	142	1,186	312	2,739	שרותים
12	25	8	15	72	87	112	203	89	802	154	1,579	שרותים ממשלתיים ושרותי שלטון
13	12	3	15	76	50	106	290	53	384	158	1,160	מקימו
39	32	13	60	200	246	249	577	330	2,293	538	4,568	שרותים אחרים
												ענף לא יודע וענפים מטורבים

* התחנים אינם כוללים תאונות מות.

נפגעי עבודה לפי תוצאות התאונה ולפי גורם התאונה *

1953/56

נורם לא יודע	נורמים אחרים	נורמים, מתקנים, ציוד ניידים רישוט וכי'	כלים מכשירים	מכונות	חומרים ותפצים	מתקני לחץ	מתקני תעבורה	כל הנפגעים כוח, לחץ, תעבורה ותפצים	תוצאות התאונה
440	2,182	3,830	2,561	2,570	13,534	3,389	421	29,127	כל המקרים
—	1	—	—	1	3	1	1	7	איבוד המידי של כושר עבודה מלא (נכות)
12	44	196	37	189	341	182	37	1,038	חלקי (נכות)
412	2,132	3,584	2,515	2,367	13,135	3,156	577	27,478	איבוד זמני של כושר עבודה מלא (דמי פגיעה)
12	—	5	2	—	6	15	2	42	מלא (נכות)
4	5	45	7	13	49	35	4	162	חלקי (נכות)

* התחנים אינם כוללים תאונות מות.

נספעי עבודה לפי תוצאות התאונה ולפי האבר שנפגע

1955/56

האבר שנפגע	כל המקרים	איבוד המייד		איבוד זמני	
		מלא (נכות)	חלקי (נכות)	דמי פגיעה בלבד	מלא (נכות)
כל הנפגעים	29,127	7	1,838	27,876	162
עין בלבד	1,600	1	55	1,542	2
עין עם אבר אחר	23	1	5	17	—
ראש בלבד (כלי עין)	1,581	2	112	1,451	15
ראש עם אבר אחר	299	—	25	273	1
צוואר בלבד	50	—	9	41	—
צוואר עם אבר אחר	21	—	—	21	—
גב בלבד	1,359	—	86	1,232	9
גב עם אבר אחר	158	1	9	148	1
כוסף בלבד	89	—	4	93	—
כוסף עם אבר אחר	12	—	1	11	—
בית החזה בלבד	1,050	—	7	1,038	4
בית החזה עם אבר אחר	99	—	2	97	—
כטן בלבד	132	—	2	129	1
כטן עם אבר אחר	16	—	1	15	—
יד בלבד	13,805	1	450	13,291	25
יד עם אבר אחר	250	—	12	237	1
גפה עליונה בלבד	661	—	29	626	3
גפה עליונה עם אבר אחר	31	—	1	30	—
רגל בלבד	6,225	—	124	6,099	41
רגל עם אבר אחר	68	—	3	62	1
גפה תחתונה בלבד	1,193	1	63	1,101	12
פגיעה כללית	89	—	3	78	2
פגיעות מרובות בלתי מוגדרות	296	—	15	238	2
לא ידוע	65	—	11	37	8

נפנעי עבודה לפי ענף הסיכון ולפי טובה-השכר הרגיל- וחמין
(1955/56)

א. ז ב ג ד ה ו ז ח ט י כ

ענף הסיכון	כל הנפנעים מ-60 ליי	סחנת	-60	-120	-180	-240	-300	-360	-420	-480	-540	600+	לא יודע
כל הנפנעים	27,810	17	124	789	1,067	1,333	1,751	2,158	2,629	3,303	4,042	9,425	352
באחוזים	100.0	0.1	0.5	2.9	4.1	5.0	6.6	8.1	9.9	12.4	15.1	35.3	—
הקלאות, ויטור ודייג	2,930	3	11	314	437	543	720	999	1,306	1,683	2,118	5,425	68
מכרות ומחצבות	614	—	4	6	26	24	48	57	80	87	87	229	3
הרפת (העשיות ומלאכה)	10,467	3	56	289	376	468	635	861	1,134	1,438	1,814	4,731	88
העשיות כוון (כולל תוצרת ספק)	1,331	1	3	7	19	28	35	45	55	62	62	169	9
העשיות טכסטיל	518	—	—	2	7	11	18	27	31	43	54	146	4
העשיות מוצרי הלבוש	41	—	—	1	2	1	4	2	3	2	3	21	—
העשיות נפליים	87	—	—	2	6	5	6	11	12	12	13	29	—
ניבד עץ ושעם וייצור מוצריהם	958	—	7	26	36	39	77	97	134	166	196	526	4
העשיות נייר וקרטון ומוצריהם	196	—	—	2	2	3	6	19	26	34	34	88	2
הדפסה, הוצאת לאור	156	—	2	4	11	4	7	14	17	19	23	55	—
העשיות סור ומצרי סור	183	—	—	1	1	1	8	17	9	19	13	36	1
העשיות מוצרי גומי ומלמטיקה	212	—	—	—	3	3	7	18	22	34	37	93	1
העשיות חומיקלים ותוצרת חימית	438	—	—	5	3	10	14	23	29	29	48	146	1
העשיות מוצרי מינרלים אלמנטי	1,438	—	3	12	28	39	60	99	148	245	362	930	21
העשיות מתכות יסודיות ומצריהן	3,134	2	21	115	145	159	271	409	608	853	1,136	2,861	30
העשיות מכונות, מתקנים וציוד	1,001	—	7	54	60	50	67	107	147	203	280	745	5
השמללים	862	—	11	35	47	33	33	57	74	97	99	303	10
מפעלי תרופת שונים	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
בנייה	3,377	2	14	32	43	81	100	192	256	356	461	1,159	10
השמל, מים ושרותי פנימיות ציבוריים	185	1	1	3	1	4	7	8	11	4	6	136	1
מסחר ומינסים	643	1	2	15	16	20	40	62	72	88	93	228	6
העבורת וקטר	2,282	1	10	30	40	52	94	107	192	283	356	1,164	31
סירותים	2,218	2	5	23	33	40	57	79	143	197	237	631	41
סירותים ממלתיים וסירותי שלטון	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
מקומו	1,432	1	1	8	28	31	129	104	74	128	135	371	16
סירותים אחרים	786	1	4	15	25	46	28	75	69	69	102	277	25
ענף לא יודע וענפים טעורים	4,324	4	21	77	101	119	260	293	366	477	614	1,685	104

* הנפנעים אינם כוללים תאונות מות.

נפועי עבודה לפי ענף הסיכון ולפי טבה השכר הרגיל והמין

(1955/56)

ב. נ. ש. י. מ.

סגף הסיכון	כל המפעלים	מאות מ"ר 60 ל-119	120-149	150-199	200-249	250-299	300-349	350-399	400-449	450-499	500+	לא ידוע	
כל הענפים	2,087	6	26	107	246	353	270	315	257	199	146	129	24
באחוזים	100.0	0.3	1.3	5.2	11.9	17.1	13.5	15.3	12.4	9.6	7.1	6.3	—
הקלאות, ייסור דריב	426	—	1	54	108	177	32	11	6	3	8	4	—
מכרות ומחצבות	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
הרושת (תעשייה ומלאכה)	802	4	5	24	66	92	141	177	119	79	52	40	3
תעשיית מזון (כולל תוצרת טבק)	269	2	3	13	22	27	39	61	32	21	16	7	3
תעשיית מכססיל	144	—	—	3	7	18	23	37	21	13	9	13	—
תעשיית מוצרי הלבשה	52	—	—	1	6	7	7	9	4	4	4	—	—
תעשיית בעלים	5	—	—	—	—	1	2	1	1	—	—	—	—
עבוד פץ ושעם וייצור מוצריהם	18	—	—	—	3	3	1	5	1	3	2	—	—
תעשיית בנייר וקרטון ומוצריהם	31	—	—	—	3	3	8	9	2	3	1	2	—
הדפסה, תרעמה לאור	14	1	—	1	—	1	1	3	1	3	2	1	—
תעשיית עור ומוצרי עור	7	—	—	—	1	—	1	2	—	1	1	—	—
תעשיית מוצרי נומי ופלסטיקה	21	—	—	1	3	3	4	1	4	5	3	—	—
תעשיית חימוקלים ותוצרת חימית	32	1	1	1	1	3	7	7	6	—	3	2	—
תעשיית מוצרים מינרליים אלמנטי	29	—	—	—	3	3	2	11	3	4	2	1	—
תעשיית מכרות יסודיות ומוצריהן	119	—	1	4	12	14	21	19	29	12	5	2	—
תעשיית מכונות, מתקנים וציוד	40	—	—	—	2	6	2	6	8	7	6	3	—
הסמלים	21	—	—	—	3	3	3	6	3	—	1	2	—
מפעלי הרושת שונים	6	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—
בנייה	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
חשמל, מים ושרותי סניטציה ציבוריים	64	—	—	4	5	4	14	7	6	5	6	7	1
מסחר ופיננסים	22	—	—	1	—	1	2	5	5	2	2	2	—
העברה וקשר	521	2	13	20	52	56	63	70	71	64	56	42	10
שרותים	147	—	1	2	9	7	13	22	23	21	31	16	2
שרותים ממסלתיים ושרותי שלטון	374	2	12	18	43	51	50	48	48	43	25	26	8
שרותים אחרים	244	—	3	3	15	21	26	34	45	40	26	25	6

* התחנים אינם כוללים תאונות מות.

נמצי עבודה לפי ענף התיכון ולפי גובה דמי המימנה ליום

1000/56

גובה דמי מימנה ליום	לא יודע	6.25	-6.00	-5.50	-5.00	-4.50	-4.00	-3.50	-3.00	-2.50	-2.00	-1.50	-1.00	0.50	0.50	קריטריון	
4.0	605	81	57	84	9,307	4,134	3,472	2,885	2,435	1,997	1,683	1,325	884	138	21	29,127	כל הנמנים באחדים
2.7	—	0.3	0.2	0.3	32.6	14.5	12.2	10.1	8.6	7.0	5.9	4.6	3.1	0.5	0.1	100.0	חקלאות, ייעור ודיג
4.1	73	5	5	2	223	131	211	322	430	296	230	545	369	11	3	3,756	מכרות ומחצבת
4.0	160	30	10	22	3,725	1,518	1,280	1,262	926	765	500	431	397	55	7	11,269	חרישה (תעשיית חקלאות)
4.2	21	4	1	4	668	213	148	140	134	135	54	30	20	7	3	1,600	חרישה (כולל חקלאות טבק)
4.2	5	3	—	1	290	61	77	69	64	43	30	14	5	—	—	662	תעשיית טכסטיל
3.6	—	—	—	—	27	7	6	11	11	13	8	8	2	—	—	93	תעשיית מצרי חלבשיה
3.8	—	—	—	—	20	13	12	14	11	8	6	6	2	—	—	92	תעשיית בגדלים
3.0	6	2	—	1	225	140	165	133	104	79	42	38	26	—	—	968	עבודת עץ ודפוס וייצור מוצרים
4.1	2	—	—	3	68	36	35	29	27	14	6	5	2	—	—	227	תעשיית נייר וקרטון ומוצרים
4.0	—	2	—	—	51	25	22	17	16	8	5	11	6	1	1	170	הדפסה והצגה לאתר
4.0	2	1	—	—	36	14	11	9	19	6	8	1	1	—	—	110	תעשיית עור ומצרי עור
4.3	3	1	—	—	92	38	37	25	11	11	8	6	1	—	—	233	תעשיית מצרי גומי ופלסטיק
4.1	3	1	1	1	246	49	38	35	30	22	12	4	6	1	1	470	תעשיית מצרי חומרים אחרים
4.3	31	5	3	5	319	264	243	146	102	58	45	31	12	3	—	1,467	תעשיית מצרי מוצרים אחרים
3.9	68	8	1	3	851	451	466	405	270	243	164	135	115	18	2	3,253	תעשיית מוצרי יסודיים ומצרי
3.9	11	6	1	1	341	132	124	113	64	58	36	64	53	7	—	1,041	תעשיית מכונות, מקצים ומצרי
3.8	17	6	3	3	288	102	96	77	61	55	36	52	36	11	—	883	מטילי חומרים שונים
4.2	22	10	—	13	960	782	306	334	294	183	82	41	20	14	2	3,383	בנייה
4.6	2	5	—	1	130	7	4	11	8	6	7	1	3	1	—	186	תחבורה, תעשיית כימיקלים ומצרי
4.0	12	4	—	2	228	98	93	77	71	53	27	20	19	6	1	207	מסחר ותעבורה
4.4	51	11	3	9	1,136	351	210	194	108	98	51	45	25	8	1	2,304	תעבורה וקשר
4.0	117	2	10	13	839	469	264	212	246	270	136	99	42	16	4	2,729	שירותים
4.2	73	2	2	8	519	359	149	94	126	140	40	34	9	2	1	1,279	מקומי
3.7	44	—	8	5	290	119	115	118	130	130	96	65	33	14	3	1,160	שירותים אחרים
4.2	134	4	27	21	1,830	639	315	205	324	279	139	115	80	23	3	4,568	ענף לא יודע ומגמים שונים

פגנעי עבודה לפי ענף הסיכון ולפי מספר ימי ההעדרות מן העבודה

1953/1956

מספר ימי העדרות לנספח	מס ימים לא ידוע	מספר עובדים									סך הסיכון
		1-2	3-4	7-13	14-27	28-41	42-55	56-101	102	כל הנפגעים	
16.5	423	249	1,501	880	1,076	6,169	9,013	8,120	796	29,127	כל הנפגעים
-	-	6.9	5.2	3.1	6.9	21.5	31.3	26.3	2.8	166.9	באחוזים
21.4	76	25	221	121	319	896	1,656	612	7	3,356	הקלעות, ייטור ודייב
21.2	3	12	32	29	41	139	211	148	9	613	מכרות ומחצבות
16.1	72	63	442	391	654	2,300	3,613	3,521	303	11,269	חרישת (תעשייה ומלאכה)
17.7	8	14	76	51	97	397	565	456	26	1,690	תעשיית מזון (כולל תוצרת טבח)
19.2	1	3	42	25	43	169	231	172	5	662	תעשיית מכסילים
17.8	-	2	3	4	5	11	49	27	1	93	תעשיית מוצרי הלבשה
17.4	-	-	5	3	4	27	28	25	-	92	תעשיית נעליים
18.4	2	3	51	33	85	243	310	231	10	963	סיביר עץ ושעם וייצור מוצריהם
17.9	1	2	10	6	11	76	63	62	2	227	תעשיית נייר וקרטון ומוצריהם
18.2	-	1	12	3	10	49	36	47	1	170	הדפסה, תוצרת לאור
24.8	-	1	10	9	7	29	31	21	2	119	תעשיית טור ומוצרי טור
15.9	4	-	8	9	14	50	72	69	7	233	תעשיית מוצרי טמי ופלטפוק
20.6	4	12	21	17	21	94	138	143	16	479	תעשיית היטקלים ותוצרת חומית
16.2	22	11	35	36	74	326	432	447	59	1,467	תעשיית מוצרי סיבילים אלמנטי
13.9	12	6	92	75	173	616	1,017	1,142	129	3,253	תעשיית מתכות יסודיות ומוצריהן
											תעשיית מכונות, מתקנים וציוד
13.5	9	3	29	17	47	191	343	377	23	1,041	השמלים
15.1	9	5	26	11	39	152	287	302	30	883	מפעלי חרישת שונים
19.2	15	39	192	197	236	768	1,198	996	31	3,293	בניות
14.1	2	1	5	4	14	28	67	55	10	188	תשלול, מים ושרותי מניטציה ביבוריים
23.0	11	8	57	37	68	145	205	158	18	707	מטרי ומנבנים
21.6	24	33	163	-	149	485	675	623	76	2,364	תעבורה וקטר
22.7	79	48	192	108	223	536	719	691	132	2,729	שרותים
											שרותים ממסלתיים ושרותי שלטון
22.9	32	27	189	68	118	280	398	432	115	1,579	מקפי
23.6	38	21	83	49	185	256	321	259	37	1,160	שרותים אחרים
16.9	150	29	207	106	281	872	1,357	1,376	190	4,568	ענף לא ידוע וענפים מפורטים

תוכנית המסויימת לפי ענף המסיון ולפי דרגת תוכנית

1955/56

מסיון	דרגת תוכנית	100%	90%	80%	70%	60%	50%	40%	30%	20%	10%	5%	1%	סה"כ	לוחות		
1129	7	1	1	1	1	1	1	13	10	43	120	93	273	206	53	1,415	כל המסיון
142	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	11	22	21	6	100	מלואות יישוב יריד
118	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	10	10	1	27	מכרות המסיון
117	2	1	1	1	1	1	1	2	3	15	36	27	88	128	21	301	מסיון המסיון (כולל מסיון מס' 100)
103	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	6	22	29	2	68	מסיון מס' 100 (כולל מסיון מס' 100)
128	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	7	11	3	31	מסיון מס' 100
223	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	מסיון מס' 100
150	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	18	18	2	37	מסיון מס' 100
82	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	3	2	1	10	מסיון מס' 100
110	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	מסיון מס' 100
83	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	מסיון מס' 100
101	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	מסיון מס' 100
102	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	מסיון מס' 100
147	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	18	מסיון מס' 100
122	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	42	מסיון מס' 100
116	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	68	מסיון מס' 100
115	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	28	מסיון מס' 100
116	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	30	מסיון מס' 100
128	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100	מסיון מס' 100
125	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	37	מסיון מס' 100
103	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	101	מסיון מס' 100
54	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	122	מסיון מס' 100
129	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	78	מסיון מס' 100
133	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	45	מסיון מס' 100
130	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	169	מסיון מס' 100
127	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	169	מסיון מס' 100

מספר הנכים כתוצאה מתאונות עבודה, לפי ענף הסיכון ולפי גובה נזמלת הנכות (בל"י)

1955/1956

א. קצבאות חודשיות

ענף הסיכון	כל הנכים	סחוט מ"י ל"י					קצבה ממוצעת לנכה בל"י
		30-50	60-80	90-110	120-145	150	
כל הענפים	85	13	45	14	8	3	57.45
חקלאות, ייפוד ודגים	13	5	4	2	1	1	44.46
מכרות ומחצבות	2	—	1	—	1	—	74.00
הורשת (תעשייה ומלאכה)	25	2	14	5	3	1	30.52
תעשיית טווין (כולל הוצרת טבק)	3	—	3	—	—	—	51.67
תעשיית טכסטיל	2	—	—	—	2	—	91.50
תעשיית מוצרי הלבשה	1	—	1	—	—	—	45.00
תעשיית נעליים	—	—	—	—	—	—	—
עיבוד עץ ושעם וייצור מוצריהם	—	—	—	—	—	—	—
תעשיית נייר וקרטון ומוצריהם	1	—	1	—	—	—	55.00
הדפסה, הוצאת לאור	—	—	—	—	—	—	—
תעשיית עור ומוצרי עור	1	1	—	—	—	—	23.00
תעשיית מוצרי גומי ופלסטיקה	—	—	—	—	—	—	—
תעשיית חימוקלים והוצרת חומות	3	—	2	1	—	—	36.67
תעשיית מוצרים מינרליים אלמחתיים	3	—	2	1	—	—	63.00
תעשיית מתכות יסודיות ומוצריהן	6	—	4	1	1	—	54.67
תעשיית מכונות, מתקנים וציוד חשמליים	2	—	1	—	1	—	87.00
מפעלי הורשת שונים	3	1	—	2	—	—	55.33
בנייה	7	—	5	1	1	—	65.00
הסמל, מים ושירותי סניטציה ציבוריים	—	—	—	—	—	—	—
מסחר ופיננסים	1	—	—	1	—	—	62.00
תעבורה וקשר	8	—	5	1	1	1	83.25
שירותים	10	—	8	1	—	1	56.70
שירותים ממשלתיים ושירותי שלטון מקומי	7	—	5	1	—	1	63.00
שירותים אחרים	3	—	3	—	—	—	42.00
ענף לא ידוע ושנפים מטורבים	10	6	8	3	2	—	48.37

מספר הנכים כתוצאה מתאונות עבודה, לפי ענף הסיכון ולפי גובה גימלת הנכות (בליי)

1955, 1956

ב. מענקים

ענף הסיכון	כל המקרים	מספר הנכים						
		מ-500	מ-1000	מ-1500	מ-2000	מ-2500	מ-3000	מענק ממוצע לנכה
כל הענפים	965	369	173	79	39	27	8	7
חקלאות, ייעור ודיג	81	36	19	7	3	1	—	—
מכרות ומחצבות	24	6	3	1	1	1	1	—
הרושה (תעשייה ומלאכה)	313	76	35	23	12	11	1	1
תעשיית מזון (כולל תוצרת טבק)	63	12	8	5	3	—	—	—
תעשיית מכסטייל	36	8	9	2	—	1	—	—
תעשיית מצריי חלבטה	3	—	2	—	1	—	—	—
תעשיית נעליים	3	—	1	—	—	—	—	—
עיבוד עץ ושעם וייצור מצריהם	35	11	8	—	2	—	—	—
תעשיית נייר וקרטון ומצריהם	8	3	2	1	—	—	—	—
הדפסה, תוצאה לאור	8	1	6	—	1	—	—	—
תעשיית פור ומצרי פור	9	3	4	—	1	—	—	—
תעשיית מצריי נזמי ופלמטיקה	7	2	2	—	1	—	—	—
תעשיית חיטיקלים ותוצרת חיטית	14	3	2	3	1	—	—	—
תעשיית מצריי מינרלים אלמנטריים	37	7	6	3	2	2	—	—
תעשיית מחכות יסודיות ומצריהן	56	19	21	8	4	3	—	—
תעשיית מכונות, מתקנים וציוד חשמליים	24	6	13	3	1	—	1	—
מפעלי הרושה שונים	22	6	5	3	1	—	—	1
בנייה	90	27	20	13	4	—	—	2
השמל, מים ושירותי סניטציה ציבוריים	2	—	1	—	—	—	—	—
מסחר ומיננסים	34	11	16	5	2	—	—	—
תעבורה וקשר	88	15	20	10	8	5	1	1
שרותים	113	16	45	28	11	6	1	1
שרותים ממסלתיים ושרותי שלטון מקומי	71	9	32	15	6	4	1	1
שרותים אחרים	42	7	13	5	3	1	—	—
ענף לא ידוע וענפים מעורבים	158	32	74	31	10	3	2	2

הנפטרים כתוצאה מתאונות עבודה, לפי ענף הסיכון ולפי מקום התאונה

1955/56

ענף הסיכון	כל הנפטרים	במסעל	מחץ למסעל בטבורה	בדרך לעבודה או מנגה	
				בנטיעה	בחליכה
כל הענפים	65	45	6	10	4
חקלאות, ייעור ודיג	11	10	2	—	2
מכרות ומחצבות	2	2	—	—	—
הרושה (תעשייה ומלאכה)	13	3	1	7	2
בנייה	5	4	—	1	—
השמל, מים ושירותי סניטציה ציבוריים	1	1	—	—	—
מסחר ומיננסים	3	2	1	—	—
תעבורה וקשר	6	4	1	1	—
שרותים	9	8	—	1	—
ענף לא ידוע וענפים מעורבים	12	11	1	—	—

הנפטרים כתוצאה מתאונות עבודה, לפי ענף הסיכון ולפי הגיל
1955/56

ענף הסיכון	שנות מ'ר											
	כל הענפים	20 שנה	24	25	30	35	40	45	50	55	60	65+
כל הענפים	65	1	11	11	8	8	7	6	7	2	3	1
תאונות שאירעו בעבודה												
כל הענפים	51	—	9	10	7	5	6	4	5	2	3	—
חקלאות, ייעור ודיג	12	—	2	4	1	1	—	2	—	—	—	—
מכרות ומחצבות	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
חרושת (תעשייה ומלאכה)	4	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
בנייה	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
חשמל, מים ושרותי סניטציה	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
מסחר ופיננסים	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
תעבורה וקשר	5	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—
שרותים	8	—	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—
לא ידוע וענפים מעורבים	12	—	3	1	2	1	2	1	2	—	—	—
תאונות שאירעו בדרך לעבודה וממנה												
כל הענפים	14	1	2	1	1	3	1	3	1	—	—	1
חקלאות, ייעור ודיג	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
חרושת (תעשייה ומלאכה)	9	—	—	—	1	2	1	2	1	—	—	—
בנייה	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
תעבורה וקשר	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
שרותים	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

הגבייה לפי סוג המבוטח

סוג המבוטח	ס"ה	1954/55	1955/56	1956/57
במספרים מוחלטים (בלי"י)				
סך-הכל שכירים:	108,027,046	23,936,326	37,382,863	46,707,657
חלקם של המעבידים	65,802,123	15,131,640	22,157,735	28,512,548
חלקם של השכירים	29,711,954	6,823,441	10,279,339	12,609,174
שאינם שכירים	12,512,969	1,981,245	4,945,789	5,585,935
באחוזים				
סך-הכל שכירים:	100.0	100.0	100.0	100.0
חלקם של המעבידים	60.9	63.2	59.3	61.0
חלקם של השכירים	27.5	28.5	27.5	27.0
שאינם שכירים	11.6	8.3	13.2	12.0

לוח 51

הגבייה לפי ענפי הביטוח

1954/55—1956/57

1956/57	1955/56	1954/55	ס"ה	ענפי הביטוח
במספרים מוחלטים (בלי"י)				
46,707,657	37,382,863	23,936,526	108,027,046	קר-הכל
26,811,306	22,164,489	13,702,880	62,678,675	ענף זקנה ושאיירים
11,400,067	8,207,664	5,871,440	25,479,171	ענף נפגעי עבודה
8,496,284	7,011,310	4,362,206	19,869,800	ענף אמהות
באחוזים				
100.0	100.0	100.0	100.0	קר-הכל
57.4	59.3	57.2	58.9	ענף זקנה ושאיירים
24.4	22.0	24.5	23.6	ענף נפגעי עבודה
18.2	18.7	18.3	18.4	ענף אמהות

לוח 52

הגבייה לפי המקורות

1955/56—1956/57

(המספרים בלירות)

1956/57		1955/56		מקורות הגבייה
באחוזים	במספרים	באחוזים	במספרים	
100.0	46,707,657	100.0	37,382,863	קר-הכל
21.9	10,221,342	25.4	9,505,732	מס'חכנסה
21.4	9,978,631	21.8	8,151,994	קופות הסניפים
3.4	1,576,750	3.6	1,327,361	בנקים
41.7	19,469,482	38.1	14,254,489	ההטב הכללי
3.8	1,797,158	4.6	1,738,463	מפקח על האוצר
5.3	2,565,725	2.4	881,262	מקורות שונים
2.5	1,158,569	4.1	1,523,739	קיצוץ

לוח 53

תשלום נימלאות לפי ענפי הביטוח

1954/55—1956/57

1956/57	1955/56	1954/55	ס"ה	הענף
במספרים מוחלטים (בלי"י)				
11,868,616	9,788,668	5,597,725	27,255,009	קר-הכל
1,110,977	326,429	—	1,437,406	זקנה ושאיירים
5,548,130	5,190,151	2,791,634	13,529,915	נפגעי עבודה
5,210,499	4,278,088	2,806,091	12,294,588	אמהות
באחוזים				
100.0	100.0	100.0	100.0	קר-הכל
9.4	3.3	—	3.2	זקנה ושאיירים
46.7	53.0	49.9	49.6	נפגעי עבודה
43.9	43.7	50.1	45.2	אמהות

הנבייה לפי סניפים

1954/55-1956/57

(בלירות)

הסניף	סה"כ	%	1954/55	%	1955/56	%	1956/57
סך-הכל	168,027,046	100.0	23,836,326	100.0	37,382,863	100.0	46,797,657
ירושלים	9,603,612	8.9	2,158,564	9.0	3,137,056	8.5	4,307,992
תל-אביב	32,074,837	29.6	7,639,123	31.9	11,446,257	30.4	12,989,457
חיפה	20,641,794	19.0	4,011,864	16.8	4,216,579	16.7	10,383,261
באר-שבע	1,073,933	1.0	193,665	0.9	543,620	1.5	336,648
חדרה	1,837,563	1.7	366,920	1.5	798,511	1.9	762,132
טבריה	1,091,803	1.0	221,634	0.9	401,123	1.1	469,046
כפר-סבא	2,231,495	2.1	388,560	1.6	873,100	2.2	967,835
נהריה	742,067	0.7	136,588	0.6	267,390	0.7	338,999
נצרת	275,014	0.3	48,738	0.2	167,635	0.3	118,641
נתניה	2,747,367	2.5	587,727	2.5	1,038,841	2.8	1,129,799
עכו	390,046	0.4	62,095	0.3	157,828	0.4	179,133
עפולה	1,655,810	1.7	319,420	1.3	704,015	1.9	832,375
פתח-תקופה	3,225,362	3.0	719,029	3.0	1,194,878	3.2	1,311,395
צפת	718,682	0.7	170,068	0.7	261,703	0.7	286,911
רחובות	3,024,830	2.8	379,116	1.6	836,164	2.5	1,709,550
רמלה	930,231	0.9	127,943	0.5	306,645	1.0	435,643
רמת-גן	3,050,847	3.7	774,764	3.2	1,440,473	3.8	1,735,610
משרדי הממשלה	21,611,003	20.0	5,630,718	23.5	7,849,855	20.2	8,431,230

תשלום נימלאות לפי הסניפים

1954/55-1956/57

(בלירות)

הסניף	סה"כ	%	1954/55	%	1955/56	%	1956/57
סה"כ הנימלאות במשרד הראשי ובסניפים	27,253,009	—	5,597,725	—	9,788,668	—	11,868,616
הנימלאות בסניפים	16,720,587	100.0	3,849,222	100.0	5,856,974	100.0	7,014,791
סך-הכל							
ירושלים	1,834,027	11.0	438,265	11.4	635,496	10.8	760,366
תל-אביב	3,744,785	22.4	1,944,967	27.1	1,235,929	20.9	1,464,189
חיפה	2,471,529	14.8	683,489	17.8	843,430	13.5	944,601
באר-שבע	828,683	4.9	140,993	3.7	391,707	4.2	295,983
חדרה	597,032	3.6	126,185	3.2	213,377	3.7	257,470
טבריה	365,956	2.2	78,260	2.0	141,439	2.4	146,257
כפר סבא	618,757	3.7	139,109	3.6	219,503	3.7	260,685
נהריה	261,453	1.6	43,526	1.1	105,621	1.6	112,306
נצרת	232,907	1.4	39,582	1.0	83,978	1.5	109,547
נתניה	693,297	4.1	134,600	3.6	254,870	4.4	303,821
עכו	253,834	1.5	48,862	1.3	99,262	1.5	114,710
עפולה	610,696	3.6	92,692	2.4	229,809	4.1	288,192
פתח-תקופה	628,351	3.8	155,241	4.0	216,459	3.7	256,651
צפת	362,812	2.2	60,918	1.6	135,390	2.4	166,304
רחובות	1,110,506	6.6	193,329	5.0	302,498	8.8	614,679
רמלה	698,339	4.2	133,136	3.5	268,627	4.2	296,576
רמת-גן	1,408,032	8.4	296,305	7.7	488,373	8.9	623,354

מספר המפעלים הגדולים לפי הסניף ולפי גובה דמי-הביטוח לחודש (בלי"י)*

50,001 ומעלה	30,001-50,000	10,001-30,000	5,001-10,000	2,001-5,000	1,001-2,000	601-1,000	עד 600 ל"י	סה"כ	הסניף
5	4	20	35	114	177	311	855	1,521	סך-הכל המפעלים
1	1	5	3	11	17	27	107	172	ירושלים
2	2	8	16	34	77	121	266	326	תל-אביב
2	1	6	7	16	15	45	110	202	חיפה
-	-	-	-	3	-	2	28	33	באר-שבע
-	-	-	-	5	3	5	34	47	הדרה
-	-	-	-	3	3	6	12	24	טבריה
-	-	-	-	3	9	12	22	46	כפר-סבא
-	-	-	1	1	1	4	21	28	נהריה
-	-	-	-	-	1	-	5	6	נצרת
-	-	-	-	2	11	19	40	72	נתניה
-	-	-	-	-	2	4	9	15	עכו
-	-	-	-	3	1	5	26	35	עפולה
-	-	-	3	11	10	10	38	73	פתח-תקה
-	-	-	-	2	3	5	29	39	צפת
-	-	-	2	8	8	18	47	83	רחובות
-	-	-	1	2	5	4	18	30	רמלה
-	-	1	2	10	11	21	42	90	רמת-גן

* מבוסס על הדוחות שמגישים המעבידים למוסד. כ"מפעל גדול" הוגדר מפעל שהעסיק 25 עובדים ויותר, או אם החיוב שלו לדמי ביטוח - כולל קרן השוואה - הגיע בחודש ל-300 ל"י ויותר (סכום המקביל לתשלום עבור 25 עובדים לערך). דמי הביטוח התייחסו לדו"ח האחרון של המעביד. הנתונים אינם כוללים את משרדי הממשלה.

המפעלים הגדולים* לפי גודל החיוב האחרון ולפי סעיפי הסיכון

50,001 ויותר	30,001-50,000	10,001-30,000	5,001-10,000	2,001-5,000	1,001-2,000	601-1,000	עד 600 ל"י	סה"כ	סעיפי-הסיכון
6	4	21	35	117	176	308	854	1,521	סך-הכל
1	-	1	3	8	22	48	169	252	חקלאות (כולל קיבוצים)
-	-	1	1	-	1	2	11	16	מכרות
-	-	6	9	42	62	130	307	556	חרישת
-	-	1	4	8	12	24	54	103	בנייה
-	1	1	-	1	-	1	3	7	השמל, מים ושירותים סניטריים
-	-	2	3	16	18	33	82	134	מסחר ופיננסים
1	2	1	1	5	7	11	27	55	העבורה וקשר
2	1	6	9	28	51	53	190	340	שרותים (מחנך לעמסלה)
2	-	2	5	9	3	6	11	38	לא ידוע ומשורבים

* אינו כולל משרדי ממשלה. לצורך ההגדרה של מפעל גדול ראה הערות ללוח הקודם.

המבוטחים ה-לא שכירים לפי סוג הביטוח

1956/57

סוג הביטוח	במספרים	באחוזים
כל הסוגים	110,427	100.0
עובד עצמאי	80,329	72.7
אינו עובד שכיר		
ואינו עובד עצמאי	20,274	18.4
מבוטחת ברשות	9,824	8.9

המבוטחים שנקבעו להם הפרשי שומה, לפי גובה ההפרשים (בל"י) ולפי סוג הביטוח

1956/57 (באחוזים)

גובה הפרשי שומה המבוטחים	כל המבוטחים	%	סוג המבוטח		
			עובד עצמאי ולא שכיר	עובד עצמאי	ביטוח ברשות
כל המבוטחים	110,427	—	80,329	20,274	9,824
מבוטחים עם הפרשי שומה	34,609	100.0	32,459	2,075	75
אחוז מכלל המבוטחים	31.3		40.5	10.2	0.8
הפרשי שומה					
פחות מ- 50 ל"י	142	0.4	123	17	2
50 — 100 ל"י	326	0.9	299	24	3
100 — 200 ל"י	1,758	5.1	1,628	104	26
200 — 300 ל"י	2,228	6.4	2,060	142	17
300 — 400 ל"י	2,530	7.3	2,380	129	12
400 — 500 ל"י	3,099	9.0	2,914	182	3
500 — 750 ל"י	7,380	21.3	7,013	365	2
750 — 1000 ל"י	6,615	19.1	6,251	361	3
1000 — 1500 ל"י	6,680	19.4	6,236	449	4
1500 — 2000 ל"י	2,436	7.0	2,252	181	3
2000 — 2500 ל"י	993	2.9	901	92	—
2500 ומעלה	413	1.2	384	29	—

השכר הממוצע של המבוטחים השכירים, מרס 1956

סוג הביטוח	השכר הממוצע בל"י	
	שכירים קבועים ¹	שכירים ארציים ²
כל הענפים	197.9	79.6
חקלאות, ייעור ודיג	171.0	80.8
מכרות	238.4	61.9
הרושת	189.7	63.7
בניה	202.6	77.2
השטל, מים ושרותי מניצייה	280.5	125.9
צמורים	203.8	55.5
מסחר ופיננסים	238.1	74.1
העברה וקשר	197.6	84.5
שרותים		

הערות:

1. הנתונים מבוססים על דו"חות המעבידים לבטוח הלאומי, על שכרם של 242,000 שכירים קבועים ועל שכרם של 63,000 שכירים ארציים. הממוצע חושב ע"י חלוקת השכר הכולל ששולם למעשה בחודש מרס 1956 במספר העובדים בעדם דוות ע"י המעבידים.
2. הכרי קבוצים אינם נכללים בנתונים.
3. עובד ארצי שעבד ביותר ממקום עבודה אחד בחודש מרס 1956, נכלל יותר משפע אחת בחשוב הממוצע. משום כך קרוב לוודאי שההכנסה הממוצעת למעשה של שכירים ארציים נבונה יותר.

המבוטחים הלא שכירים שהצהירו על הכנסותיהם, לפי גובה ההצהרה (בל"י) ולפי סוג הביטוח

1956/57 (באחוזים)

גובה ההצהרה	כל המבוטחים	מבוטח			ביטוח ברשות
		עובד עצמאי ולא שכיר	עובד עצמאי	מבוטח אינו מבוטח	
מבוטחים בעלי הצהרה	91,375	62,852	19,307	5,770	3,446
גובה ההצהרה לשנה	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
סך-הכל					
עד 299 ל"י *	19.3	0.5	77.5	18.2	37.9
300 — 599 ל"י	17.6	23.0	2.5	13.8	11.9
600 — 899 ל"י	7.3	7.0	1.8	34.2	15.6
900 — 1399 ל"י	14.3	14.2	2.9	43.5	30.0
1400 — 1799 ל"י	9.8	13.5	2.5	0.2	0.8
1800 — 2199 ל"י	13.0	18.2	2.2	0.1	1.0
2200 — 2599 ל"י	7.7	10.5	2.0	—	0.8
2600 — 2999 ל"י	3.4	4.3	1.9	—	0.5
3000 — 3599 ל"י	3.7	3.2	1.8	—	0.6
3600	4.9	5.6	4.9	—	0.9

* הסיבות להכנסה של פחות מ-600 ל"י לשנה (הרץ ממבוטחים שאינם שכירים ואינם עובדים עצמאיים):

1. התעסקות של פחות משנה.
2. העברה משכירים לעצמאיים או להפך, כאמצע השנה.